

СРПСКА

БРОЈ 283
21. НОВЕМБАР 2001.
ЦЕНА 50
ДИНАРА

РЕЧ

ЗА ИСТИНУ, ПРАВДУ И СЛОБОДУ

ПОБУНА ИЛИ ТЕРАЊЕ
ОЖЕДНЕЛЕ
КРВАВЕ КАПЕ

БОЈАН ДИМИТРИЈЕВИЋ
КОСТА НИКОЛИЋ

**ЂЕНЕРАЛ
МИХАИЛОВИЋ
БИОГРАФИЈА**

СРПСКА РЕЧ

**ПРЕДРАГ
ПЕЈИЋ
СЕЂАЊА ОФИЦИРА
НЕПОКОРЕНЕ
ВОЈСКЕ
КРАЉЕВИНЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ**

СРПСКА РЕЧ

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ
**НЕДОЗВОЉЕНЕ
МИСЛИ**
АФОРИЗМИ

СРПСКА РЕЧ

СИНИША ДРАГИН
**ПРОЛЕЋЕ ЈЕ
НЕКА ДРУГА
ЗЕМЉА**

СРПСКА РЕЧ

**НОВО! НОВО! НОВО!
НОВА ИЗДАЊА "СРПСКЕ РЕЧИ"**

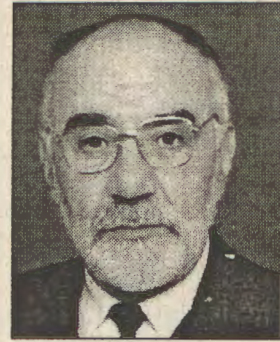
1. Бојан Димитријевић, Коста Николић: "Ђенерал Михаиловић"	1.000 динара (с попустом - 500)
2. Александар Чотрић: "Недозвољене мисли"	300 динара (с попустом - 150)
3. Предраг Пејић: "Сеђања официра непокорене Краљевине Југославије"	240 динара (с попустом - 120)
4. Синиша Драгин: "Пролеће је нека друга земља"	400 динара (с попустом - 200)

Нова издања Издавачке куће "Српска реч" можете набавити са попустом од 50%.

Књиге можете купити у књижари "Српске речи", Улица Змај Јовина 13-15 у Београду, или поручити поузећем.

Књиге можете поручити и телефоном 011/628-242 и 011/620-891,

или на адресу редакције "Српске речи", Вука Караџића 8, 11000 Београд.

Богољуб ЛЕЉИЋ

ВОЊ

Париски клуб и „Црвене беретке” бацили су, прошле недеље, на маргину свесрпске свађе око изласка или неизласка на косметске изборе тако да тек сада ваља очекивати прави јуриш славодобитника Небојше Човића на непослушне досовце Момчила Трајковића, Марка Јакшића и наравно Велимира Илића, под већ изреченим оптужбама да су минирали напоре државног врха водећи антиизборну кампању а у ствари припрема лични обрачун са оним који га оспоравају због имиџа човека Милошевићеве камариле, тиме и неумесног председничког кандидата, па зато више и не важи онај чувени „love story” загрљај пред телевизијским камерама са (не)спретним Трајковићем као што не важе ни раније упућени комплименти ДСС и Новој Србији, партијама које га више ни под „ш” не виде на месту председника Србије, осим као вируса нових сукоба и раздора унутар ДОС-а.

Небојша Човић, дакле, мисли да има разлога за славље а у то верује и Ђинђићева делегација, названа у једним сатиричним новинама ГЕЈ 17 плус, која се помпезно вратила из Париза и за ту прилику дочекана на аеродрому с тортом у облику Ајфелове куле, на крају заливена и шампањцем у маниру победника „формуле један”, због „историјских резултата” у преговорима са париским повериоцима југословенских дугова. Напросто, призор изазива мучнину због изречених гомила неистина у смислу „случај без преседана” када су у питању средње развијене земље или оне о „изузетној наклоности” младој демократији у Србији и Југославији. Да ни једно ни друго није тачно сведоче примери Пољске (задужене 22 милијарде долара), Мађарске (13 милијарди), Бугарске (преко 11 милијарди) којима су по пропасти њихових комунистичких режима отписани дугови по „напуљским

условима” за целе три четвртине иако су у то доба важиле за средње развијене земље са далеко већим националним дохотком по глави становника од Србије и Југославије данас. Узгред, набројане државе нису биле под санкцијама, нити бомбардоване, а још мање дужне да испоручују своје грађане Хагу.

Шта више, по извештајима новинара, наши париски слављеници у ноћним седељкама са повериоцима нису имали петљу да бар изокола начну тему ратне одштете, већ су снисходљивим држањем одавали утисак поражених џелата, очекујући понижавајућу милостињу од жртве победника. А Србија није била само сужањ Слободана Милошевића него и конц-логор наших поверилаца, оправдано или неоправдано третирана као легло злочинаца. Та тема, по свој прилици, није тангирала наше преговараче, осим што су са захвалношћу чекали на „дај шта даш” и тако дефинитивно склонили с дневног реда питање ратне одштете. Заузврат богати су дали само оно што су морали, простом рачуницом да осиромашена и убијена Србија толики дуг никада не би могла да врати. Уосталом, ма ко владао овом земљом без Милошевића, звао се он Ђинђић, Лабус, Ђелић или некако другачије, могао је да рачуна на симпатије поверилаца бар из моралних побуда. Отуда и бизарни маркетинг нове власти о „величанственом успеху” заудара на воњ, мислили смо, из заувек затрпане септичке јаме острашћених јуловаца.

Што се тиче „црвених беретки” које су дејствовале од Книна до Ибарске магистрале, успут прочешљале Кошутњак и улицу Лоле Рибара од шиптарских терориста, ако баш питате они су здраво, живо и чило а своје ескадроне ставили под команду новог господара пошто су оног ранијег отпремили у Хаг. Толико.

ДА ЛИ ВЕРУЈЕТЕ ДА

ЋИНЋИЋ СА БУШОМ ПЕТ, А НЕ ЧЕТРЕДЕСЕТ ПЕТ МИНУТА

Како сазнаје „Српска реч“ из добро обавештених дипломатских извора, премијер Зоран Ћинџић је изрекао неистину да је у разговору са америчким председником Џорџом Бушом провео 45 минута. Буш и Ћинџић срели су се у овалном кабинету Беле куће на свега пет минута, и то после разговора српске делегације са Кондолизом Рајс, саветницом за безбедност, која је замолила америчког председника да се поздрави са гостима из Београда. Биро за комуникације из Немањине 11 обмануо је јавност тврђом да је делегације републичке владе отпутовала у Вашингтон на позив Џорџа Буша, пређућујући истину да је позив упутила Кондолиза Рајс.

Сазнајемо, такође, да помоћ коју је Србији у износу од 115 милиона долара одобрио амерички Конгрес није резултат лобирања Ћинџићеве делегације у Вашингтону. Ова помоћ била је одобрена седам дана пре доласка представника Владе Србије у главни град САД.

По повратку из САД Зоран Ћинџић је говорио о милијардама долара које су описане од нашег државног дуга. Истина је другачија: дуг нашој земљи описан је по истој стопи и критеријумима, као што је учињено са БиХ, Хрватском и Македонијом, и тај отпис је условљен разним обавезама о којима премијер ћути.

Ми смо дошли до информација да вашингтонска администрација тражи од власти у Београду да прекину војну сарадњу са Републиком Српском, да ослободу преосталих 180 шиптарских затвореника, као и да се обавезу на пуну сарадњу са судом у Хагу.

МИЛАН ПАНИЋ, ПОЧАСНИ ПРЕДСЕДНИК БАТИЋЕВЕ ДЕМОХРИШЋАНСКЕ СТРАНКЕ: „ЋИНЋИЋ ПРАВИ БУДАЛАШТИНЕ“

Бизнисмен и почасни председник Демокришћанске странке Србије Милан Панић изјавио је за недељник „Национал“ да су „неки Ћинџићеве потези праве будалаштине које би Србију могле да врате године уназад“.

„Свађе Ћинџића и Коштунице такође су будалаштине, које су ме подстакле да на јавим повратка у политику и помоћем снагама које сматрам позитивним“, рекао је Панић. Он је одговорио да не жели именовати политичке снаге

са којима ће сарађивати, али је истакао да је Ћинџић формално српски премијер, али да је његов шеф Милутиновић.

„То је невидљива срамота. Ћинџићу је и даље шеф ратни злочинац“, каже бивши југословенски премијер.

Иако је члан ДХСС-а, која је у режиму, Панић оштро критикује учинак актуелне власти: „Нова власт је спора, реформе не спроводи онако како говори, правосудни систем је непромењен. Они су преузели власт, али нису променили затечени систем. Ни један српски политичар не пружа позитиван пример. Нема реформи у правосудју, приватизација није ни почела, питање је како ће се уопште спроводити, никакви закони не штите капитал, нема закона о страним инвестицијама.“

С обзиром да је Панић у Батићевој Демокришћанској странци, после оваквих изјава намеће се закључак да је то наговештај великог сукоба између премијера и министра правде.

СКАНДАЛОЗНА ОДЛУКА АДМИНИСТРАТИВНОГ ОДБОРА СКУПШТИНЕ СРБИЈЕ

Административни одбор Скупштине Србије донео је скандалозну одлуку да 125 посланика, уместо досадашњих 83, примају плату на скупштинској благајни.

Скупштинско тело, на чијем челу је функционер ДС Горан Весић, одлучило је да новцем из буџета Србије награди посланике који не долазе на седнице Републичког парламента и који кворум обезбеђују једино у скупштинском ресторану.

Многобројни посланици ДОС-а, који никада ништа нису радили у животу, на овај начин живеће без рада на грбачи народа; примајући плате које су неколико пута веће од просечних зарада у Србији. Иначе, посланици Републичког парламента, са паушалом и дневницама, зарађују око 30 хиљада динара.

ЈУГО ДИПЛОМАТИЈУ ВОДЕ БРОЗОВИ ПОЛИТИЧАРИ, ПОГУБНИ ПО СРПСКЕ НАЦИОНАЛНЕ ИНТЕРЕСЕ

Српска емиграција све је незадовољнија југословенском дипломатијом, о чему сведочи и текст др Срђе Трифковића објављен у листу „Слобода“, гласилу Српске народне одбране, које се штампа у: Чикагу. Трифковић указује да је „клика Горана Свилановића из Форума за међународне односе Грађанског савеза Србије, коју чини тврдо језгро старих комунистичких кадрова из Титовог времена – Војин Димитријевић и бивше дипломате СФРЈ Живорад Ковачевић, Миливоје Максић, Илија Ђукић и Милан Шаховић, имала отворен терен да при-

ступи кројењу кадровске структуре Савезног министарства иностраних послова“.

„Њихова политика се показала за српске националне интересе катастрофалном. ГСС, та мини-странка безграничне оданости свему западном, израсла је у досовски ЈУЛ. Већина чланова Форума за међународне односе ГСС радила је у државном Институту за међународну политику и привреду или у оквиру његовог Центра за стратегијске студије који су основали бивши министри спољних послова СФРЈ – Хрвати Јосип Врховец и Будимир Лончар.“

Срђа Трифковић истиче да су „њихови повереници Ватрослав Векарић и Владимир Вереш, такође Хрвати, део Свилановићевог најужег круга“.

„Вереш је сада начелник Дирекције за анализу и планирање СММП-а, где му долазе сви телеграми из амбасада у свету. Како каже наш београдски извор, западне обавештајне службе сада комотно могу да затворе своје београдске експозитуре јер имају своје људе на самом извору примарних информација, па им други агенти само непотребно троше паре.“

Исти Свилановићев круг је за амбасадора СРЈ у Љубљани поставио члана Форума ГСС професора Иву Висковића (Хрвата), у Будимпешти Дејана Јанчу (Словенца). Довили су Париз, Лисабон и Софију. У УНЕСКО су послали Брозовог агента у УН Драгољуба Најмана, а у Беч су поставили Михајла Ковача, бившег главног и одговорног уредника органа СКЈ „Комуниста“. Да се породична традиција не прекине, за амбасадора УН поставили су сина Милана Шаховића, Дејана, који је претходно радио за аустралијску амбасаду у Београду и током бомбардовања побегао је из Београда. Свилановићев помоћник за економске односе са иностранством је Јелица Минић, кћерка Милоша Минића. Скандалозно је да се ниједно од ових именовања није нашло пред Одбором за спољна питања ни савезне, ни републичке скупштине. Све се завршава иза затворених врата“, констатује др Срђа Трифковић у листу „Слобода“.

У РОТАРИЈАНСКОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ СУ МИНИСТРИ ЗОРАН ЖИВКОВИЋ И ВОЈИСЛАВ МИЛОВАНОВИЋ. РОТАРИЈАНЦИ СЕ САСТАЈУ КОД ДУШАНА МИХАЈЛОВИЋА.

Припадници парамасонске организације Ротари клуб, чији стварни циљеви нису „транспарентни“, међу осталима су савезни министар полиције и потпредседник Демократске странке Зоран Живковић, Љубомир Анђелковић, потпредседник Градске владе Београда и функ-

ДА ЛИ ВЕРУЈЕТЕ ДА

ционер ДС, Ђорђе Нинковић, помоћник министра правде и Тихомир Обрадовић, помоћник министра за грађевинарство. С обзиром да Српска православна црква не гледа благонаклоно на припадност оваквим организацијама, изненађује чињеница да је у Ротари клубу и Војислав Миловановић, републички министар вера. Организација Ротари клубова је слична масонским ложама. Каћа Лазаревић, председница београдског Ротари клуба „Сингидунум“, каже за „Илустровану политику“ да „између масонства и ротаријанства и нема неке велике разлике“. Приступна такса за учлањење у ротаријанску организацију износи двадесет хиљада марака. Ротаријанци се у Београду окупљају у „Аеро-клубу“, „Хајату“ и „Лутри“, чији је газда министар полиције Душан Михајловић. Свечана одора је обавезна, а на састанцима се прича о тајновитим центрима моћи, упливима на бизнис, размени пословних информација и утицајима на политику. У Србији постоји 13 ротари клубова, од чега су четири у Београду. Свештеници Српске православне цркве противе се формирању клуба у Вршцу.

ДОС НА КЉУЧНЕ ФУНКЦИЈЕ ПОСТАВИО „ЕКСПЕРТЕ“ – МАШИНБРАВАРЕ, СТОЛАРЕ, КОНОБАРЕ, КРОЈАЧИЦЕ И ЕЛЕКТРИЧАРЕ

Досовска власт истакла је у предизборном „уговору са народом“, да ће на најважније државне функције поставити најстручније људе, без обзира на њихову партијску припадност.

Од тог је начела, међутим, актуелна власт одмах одступила, јер је једини критеријум за долазак на челна места било чланство у странкама ДОС-а. Да знање и стручно искуство у Србији нису ни најмање вредновани, говоре и ови примери.

Републички министар за рад и запошљавање Драган Миловановић по занимању је машинбравар, а истог су занимања Милош Радуловић, начелник Расинског округа и потпредседник Демократске странке Србије, као и Ђорђе Ђукић, председник војвођанске владе. Ђукић је и члан председништва Демократске странке.

Председник Привредне коморе Србије Радослав Веселиновић (ДХСС) по струци је електричар. Начелник Рашког округа Миле Корићанац (ДС) изучио је занат за столара, а његова партијска колегиња, председница општине Врачар Милена Милошевић, стекла је квалификацију за кројачицу. Гостујући на Телевизији Б92 Велимир Илић је изразио незадовољство кадровским решењима нове власти, истакавши да је пред-

седник општинске владе у Врњачкој Бањи (Радoje Симић, ДС) – конобар, а у Горњем Милановцу на истој функцији је портир из фабрике „Звезда“.

БОДО ХОМБАХ, ПРИЈАТЕЉ ЗОРАНА ЂИЊИЋА, НАЈКОРУМПИАНИЈИ ПОЛИТИЧАР У НЕМАЧКОЈ

Одлазећи координатор Пакта за стабилност југоисточне Европе Бодо Хомбах, рекао је на конференцији за новинаре у Београду да је Влада Зорана Ђињића „постигла импресивне резултате у борби против корупције“. Ово је изјавио човек који има импресивна искуства са корупцијом и који се прави да није чуо за Станка Суботића Цанета и Филипа Цептера.

Бодо Хомбах је у Немачкој, али и у целој Европској унији, веома компромитован политичар. Бије га глас да је најкорумпиранiji политичар Шредерове Социјалдемократске партије. Хомбах је пре три године био на удару жестоких критика због афере окореновирања виле у Милхајму. Тада је из државних фондова узео више стотина хиљада марака за сопствене потребе. Хомбах је, када је постао координатор Пакта, захтевао да му се месечна плата са 35 хиљада марака, повећа на 50 хиљада.

Овај немачки политичар је, иначе, лични пријатељ Зорана Ђињића. Српски премијер је летос путовао авионом Станка Суботића у Милхајм, да би присуствовао венчању Бодо Хомбаха, којем то ни-

је први брак „ПОШТЕНА“ ПРЕВАРА БРАЋЕ ВЕСИЋ

Иако су пре избора обећали да неће бити у Управним одборима, функционери ДОС-а распоредили су се на добро плаћена места у свим јавним предузећима и установама. Челници владајуће коалиције уверавали су бираче и да неће умножавати политичке функције, али сада раде сасвим супротно.

Примера ради, функционер Демократске странке Горан Весић је републички посланик, председник је Административног одбора Скупштине Србије и саветник је савезног министра полиције.

Поред тога, Горан Весић је председник Управног одбора јавног предузећа „Градске пијаце“ и члан је управних одбора „Студентског центра Београд“ и Кошаркашког клуба „Црвена звезда“.

Зоран Весић, рођени Горанов брат, постављен је по братској и партијској вези, за саветника директора републичког Завода за здравствено осигурање, односно за „кључара“ касе ове установе.

За сваку од поменутих функција браћа Весић примају, од неколико хиљада, до неколико десетина хиљада динара, а све то плаћа гладни народ у Србији. „Поштено“, нема шта!

СТОЈАН ЦЕРОВИЋ ИЗЈАВИО 1995. ГОДИНЕ ДА СУ СРБИ ФАШИСТИ И ЗЛОЧИНАЧКИ НАРОД

Најзначајније српске националне организације у Америци одлучиле су да бојкотију Стојана Церовића, кога је досовска власт одредила да представља нашу земљу у Вашингтону. Церовић је изашао на лош глас међу српским исе-

ТЕЗГЕ, ТОПЛА ВОДА И БАНКАРСКИ РАЧУНИ

Директорка „Градских пијаца“ Гордана Мафијашевић и градоначелница Радмила Хрустановић, две најбоље другарице и рекеташкице још од звездарске власти, обилазиле су ових дана предузеће „Градске пијаце“ у пратњи телевизијских камера. Пошто за годину дана њихове власти у том предузећу ништа није ни урађено ни саграђено, обрушили су се на претходног директора из Српског покрета обнове што је, замислите, направио 8.000 квадрата на Кванташкој пијаци и што је, кажу, лускузно, јер канцеларије имају тоалет. За градоначелницу из Лике, из Плашког, која очито ретко и користи купатило јер личи на масну, неуредну и рашчупану кокошку а њена другарица од рекета Мафијашевићка и не зна за шта служи топла а за шта хладна вода, није ни чудно што су се изнервирале јавно јер уместо тих просторија за хигијену могле су поставити киоске и тезге за градоначелницу, и да прошире своју делатност и на Кванташу, пошто је на свим другим пијацама већ увелико развила послове. Јавна је тајна, такође, да нова директорка наплаћује све тезге по београдским пијацама од хиљаду до три хиљаде марака, па је пословна зграда на Кванташкој пијаци, која је урађена по европским и светским стандардима оштетила директорку и њену другарицу за значајну суму марака, јер тезги тамо више нема. Због тога се зграда на Кванташкој пијаци и није ставила у функцију пошто нова директорка уме да управља само тезгама а магацини и канцеларије са купатилима су за њу компликовани. И неће нас чудити да она то и поруши и утезгари Кванташ поново. Оптужбе да је претходни директор ту нешто профитирао само су жал за пропуштеним рекетом и оправдање што она ништа не гради него ками на рачуну банака, да би убирала за себе приватно камату од директора тих банака, што је јавна тајна. Зато је око 2 милиона марака на рачуну „Градских пијаца“ ових дана отишло у ликвидацију заједно са „Астра банком“.

Успешна директорка и власт у Београду, нема шта.

ДА ЛИ ВЕРУЈЕТЕ ДА

љеницима током рата у Босни, јер је марта 1995, гостујући на универзитету Станфорд у Калифорнији, дословно рекао да су „Срби урођени злочиначки народ, да се њихов крвави пир над несрећним и беспомоћним Хрватима и Муслиманима неће окончати сам од себе и да Србе неко мора да спречи, пре него што почине тотални геноцид”. Скуп, на којем је Стојан Церовић изговорио ове речи, организовало је удружење студената под називом „САГЕ”.

Стојан Церовић је исте, 1995. године у Сарајеву, које је било под контролом Армије БиХ, у сусретима са представницима власти, политичких и културних организација, као и у интервјуима за „Радио 99” и „Вечерње новине” говорио о „великосрпској агресији на БиХ” и „српском фашизму којег треба зауставити бомбардовањем Србије”.

ГЛУМЦИ, ПЕВАЧИ И АКТИВИСТИ СТРАНАКА ТРАЖЕ ОД ЂИНЂИЋА ОБЕЋАНИ НОВАЦ

Џејмс о Брајен, саветник за Балкан бившег америчког председника Била Клинтона, изјавио је прошле године за Радио Б92, да су „САД помогле победу ДОС-а са 70 милиона долара”. Овај новац је уручен Зорану Ђинђићу, тадашњем менаџеру изборне кампање ДОС-а.

Ових дана, међутим, бројни певачи и глумци, који су учествовали на концертима и другим јавним наступима у градовима Србије, траже од републичког премијера да им исплати обећане девизне дневнице. Од републичког премијера новац траже и активисти Демократске странке и осталих странака ДОС-а, јер им је Ђинђић у кампањи обећао по хиљаду марака, али им до сада ништа није исплатио.

ТУЖБА И БОЛ ЗОРАНА ОСТОЈИЋА

Први општински суд у Београду заказао је следеће рочиште за 21. децембар у процесу против Српског покрета обнове, а по тужби Зорана Остојића, председника Управног одбора Студија Б.

Ово је јединствен случај у судској пракси, јер Остојић тужи СПО због саопштења за јавност од 1. септембра, објављеног једино на страначкој интернет презентацији, на адреси www.spo.org.yu.

Зоран Остојић у тужби наводи да због саопштења СПО „трпи интензиван душевни бол”, те да овај бол „појачава чињеница да је саопштење објављено путем средстава масовног комуницирања”.

Болни председник Управног одбора Студија Б своју „част” и „углед” процењује на милион динара, и захтева да му СПО толико исплати „на име накнаде нематеријалне штете”, као и да се са интернет сајта странке уклони саопште-

ње под називом зују на бројне злоупотребе”.

Остојић се на овај начин „захваљује” Српском покрету обнове, на чије је залагање 1997. године постао директор Студија Б. СПО га је извукао из тешке беде и спасао понижавајућег рада, јер је Зоран Остојић у то време био у Чикагу, где је „на црно” радио као камионџија. Остојић је свима показивао свој жуљевите руке и јадао се да му је веома тешко. Додатне приходе за живот у САД, Остојић је обезбеђивао радећи на радио станици „Ромски дукат”, чији је власник његов саплеменик Алија Далиповић.

Председник Управног одбора Студија Б у тужби није навео да је његова медијска кућа на криминални начин пре неколико месеци са рачуна СПО украла два милиона динара, а на основу тужбе режима ЈУЛ-а и СПС-а, због анти-милошевићевске уређивачке политике Драгана Којадиновића. Суд је наложио Студију Б да врати те паре СПО-у, али Остојић и његов Управни одбор неће то да учине.

Невероватно, али дотле је стигла диктатура и бахатост жутих шефова жуте „демократије” у Србији.

ФУНКЦИОНЕРИ ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ ПОЧИНИЛИ ПЉАЧКУ СТОЛЕЋА У СОМБОРУ

У Сомбору се догодила велика крађа општинског новца, коју режимски медији покушавају да прикрију на све могуће начине, зато што су је починили функционери Демократске странке. И док медији ћуте, сомборска јавност овај случај је већ назвала „пљачком столећа”. Криминал у општинској управи, у којој челна места заузимају чланови Демократске странке, откривен је 9. октобра, пошто је утврђено да је са посебног општинског рачуна, чија средства служе за ванредне прилике, нестало 607 хиљада динара. Надлежни у општини планирали су да издвоје средства за једну зграду која је изгорела, али је тада утврђено да на рачуну нема новца. Полиција је утврдила да је новац из општинског буџета уплаћен двома београдским непостојећим фирмама, са назнаком „за угаљ”. Полиција је најпре ушла у траг износу од 192 хиљаде динара, да би касније саопштила да је истрага у току, али да се ради о несталом новцу у висини од најмање милион и по динара. Претпоставља се, међутим, да је из општинске касе нестало између три и пет милиона динара. Представници полиције навели су да су „фантомске фирме” открили и у Новом Саду, Бечеју и Сомбору. Ове фирме су, наводно, регистроване уз помоћ лажних личних карата, постојале су пет-шест месеци, а затим су

затваране. Све ово је рађено у спреси са општинара, Завода за обрачун и плаћање и „фантомских фирми”. Основано се сумња да су у целој афери најодговорнији председник Извршног одбора СО Сомбор и секретар за финансије, чији се потписи налазе на фалсификованим документима. Обоје су чланови Демократске странке, чији председник Зоран Ђинђић непрестано говори о „транспарентности” и „борби против криминала и корупције”, али не у својој кући.

ФУНКЦИОНЕР ДОС-А УХВАЋЕН У ПРЕПИСИВАЊУ И ИЗБАЧЕН СА ИСПИТА

Јован Гверо, председник Покрајинског одбора Грађанског савеза Србије за Војводину и директор општинског предузећа „Комуна”, које издаје лист „Кикиндске новине”, избачен је са испита на Учитељском факултету у Кикинди, јер је ухваћен у prepisивању.

Гверо је неспреман дошао да полаже у септембарском испитном року, па је спремио „пушкице”. На његову несрећу, професор га је открио и, уз врло грубе речи, удаљио са испита.

БРАНИСЛАВ ЛЕЧИЋ: МОЈ ИДОЛ ЈЕ ЗОРАН ЂИНЂИЋ

Да полтронство нема границе, потврђује и републички министар културе Бранислав Лечић, који је за загребачки „Глобус” изјавио да је његов идол председник Владе Србије Зоран Ђинђић.

Лечић је ово изјавио приликом боравка у Хрватској, где је глумио у једној представи играној у Истри.

ДОСОВЦИ РЕШЕНИ ДА „УСРЕЂЕ” И НАШ СПОРТ

Без обзира на предизборна обећања да ће спорт препустити спортистима, дозовци се просто утркују ко ће заузети значајније место у спортским клубовима, организацијама и форумима. Потпредседник Нове демократије Небојша Лековић постављен је за председника Фудбалског савеза Србије, Председник Политичког савета Демократске странке Србије Александар Поповић председник је Скупштине спортског друштва „Црвена звезда” и члан је Управног одбора Атлетског клуба овог колектива. После Ђинђићеве интервенције, за председника Управног одбора кошаркашког клуба „Црвена звезда” изабран је Живорад Анђелковић, члан Демократске странке и директор „Паркинг сервиса”. У УО „Звездиног” кошаркашког погона ушли су и други политичари: Горан Весић, саветник савезног министра полиције, Светозар Крстић, новопечени члан Демократске странке, иначе министар у Влади Мирка Марјановића, и Драшко

ДА ЛИ ВЕРУЈЕТЕ ДА

Петровић, функционер Демохришћанске странке Србије. За председника Спортског савеза Србије постављен је Синиша Крајчиновић, муж Александре Јоксимовић, функционера Демократске странке и помоћника министра за спољне послове. Председник фудбалског клуба „Раднички“ из Обреновца је Александар Стефановић, функционер ДХСС-а и посланик у Републичком парламенту, а на челу фудбалског клуба „Мачва“ из Шапца налази се Душан Петровић, председник општине и члан Председништва Демократске странке.

МИХАИЛО МАРКОВИЋ ОСТАО БЕЗ ПОСЛАНИЧКОГ МАНДАТА

Оно што је „Српска реч“ у прошлом броју најавила, догодило се. Михаило Марковић, посланик Нове Србије, остао је, одлуком Административног одбора

од 7. новембра, без мандата. Марковић је у дужем периоду био у сукобу са Велимиром Илићем, председником Нове Србије.

Марковић је од 1990. до 1993. био посланик СПО. Овај Крагујевчанин је из тог времена запамћен по бројним појављивањима за скупштинском говорницом. После јавног „пљувања“ по бившој странци прешао је Демократску странку, али ни у њој није био дуго, јер је после сукоба са Зораном Ђинђићем, 1996. год ине приступио Демократској странци Србије. Марковић је 2000. године постао копредседник Нове Србије, а сада је, по свој прилици, завршио политичку каријеру.

После само два месеца седења у скупштинским клубима, посланички мандат Новог Србији вратила је и психолог Александра Јанковић.

ЗВАНИЧНИ ПРЕДСТАВНИК ДРЖАВЕ СРБИЈЕ НАСЛЕДНИКА АУСТРОУГАРСКЕ МОНАРHIЈЕ ОСЛОВЉАВАО СА „ВАШЕ ВИСОЧАНСТВО“

Ото фон Хабзбург, претендент на престо бивше Аустро-угарске царевине, посетио је средином октобра нашу земљу. Наследнику црно-жуте монархије, који је дошао у село Трешњевац између Сенте и Кањиже да присуствује откривању споменика посвећеног сенћанској бици из 1686. године,

ово је била прва посета Србији. Домаћини Оту фон Хабзбургу, који је и члан Европског парламента, били су потпредседник Републичке владе Јожеф Каса и градоначелник Кањиже Лајош Бала.

Господин Хабзбург је годинама писао колумну у загребачком „Глобусу“, у којој је, углавном, у црним тоновима представљао Србе, оптужујући их за све проблеме на Балкану. Неки су ове његове текстове назвали и „србомрзитељским“.

Оно што је приликом ове посете било забрињавајуће јесте што је високи и званични представник државе Србије, потпредседник њене владе Јожеф Каса, госта из Аустрије ословљавао са „ваше височанство“.

ЈЕДАН ОД НАЈБЛИЖИХ САРАДНИКА СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА И ДРАГАНА ТОМИЋА ИЗАБРАН НА ВИСОКУ ФУНКЦИЈУ У ДЕМОКРАТСКОЈ СТРАНЦИ

На последњој Скупштини Демократске странке, одржаној 5. и 6. октобра, за члана Надзорног одбора, иначе веома високу функцију у странци, изабран је Светозар Крстић, блиски сарадник Слободана Милошевића и донедавни функционер Нове демократије.

Крстић је политичку каријеру, као и друге „новодемократе“ започео у Савезу социјалистичке омладине. Светозар Крстић је 1990. био члан Председништва Централног комитета Савеза комуниста Србије, на чијем челу је био Слободан Милошевић. Неколико година је овај политичар и бизнисмен из села Каравуково у општини Оџаци био помоћник генералног директора „Симпа“ Драгана Томића.

Крстић је у родној општини отворио банку, у исто време када и Јездимир Васиљевић и Дафина Милановић, и по истом принципу је ојачао штедише опљачкавши њихове динарске и девизне улоге.

Године 1994, као представник Нове демократије, постао је потпредседник у Влади Мирка Марјановића. Почетком 2000. Крстић је, после нагодбе са Ђинђићем, приступио Демократској странци, чему су се, међутим, оштро успротивили поједини часни чланови општинског одбора ДС са Врачара. Тек после Ђинђићеве претње да ће одбор бити распуштен, врачарске демократе прихватиле су у својим редовима човека бившег режима.

Одлуком Владе Србије Светозар Крстић постављен је за директора републичког Завода за запошљавање.

ЛЕГИЈА ПРЕМЛАТИО НОВИНАРА МАРКА ЛОПУШИНУ

Милорад Луковић Легија, бивши командант Јединице за специјалне операције Ресора државне безбедности, претукао је недавно новинара „Недељног телеграфа“ Марка Лопушину. Легија, кога од сваке одговорности штити Зоран Ђинђић, није одговарао ни за овај инцидент. Лопушина је објавио више књига, међу којима и о Жељку Ражнатовићу Аркану.

Наши добро обавештени извори кажу да су у емотивној вези Легија и Арканова удовица Светлана Цеца Величковић.

Дејан Булатовић: ЖАО МИ ЈЕ ЗБОГ НЕСПОРАЗУМА СА СПО

Дејан Булатовић, који је домаћој и светској јавности постао познат када је на протестима Коалиције „Заједно“ носио лутку Слободана Милошевића у затворском оделу, а затим је био ухапшен и мучен у затвору, од пре годину дана борави у Паризу.

Булатовић је 1997. напустио СПО и постао је члан, најпре Демократске странке, а затим Демохришћанске странке Србије.

Булатовић је ових дана написао писмо Вуку Драшковићу, председнику СПО, у којем истиче да „му је жао што је дошло до неспоразума и што је напустио СПО“.

Он истиче да би волео да поново сарађује са члановима СПО, јер је дијаспора веома заинтересована за странку. Булатовић, који је био симбол грађанских протеста због изборне крађе Милошевићевог режима, предлаже организовање трибина на којима би у Француској наступали представници СПО и још неки лидери који се нису компромитовали сарадњом са, како истиче, „Ђинђићевим мафијашима“.

ЋИНЋИЋЕВА БУНА ПРОТИВ ЋИНЋИЋА

✎ ЦРНИ ЋОРЋЕ

Побуна такозваних „црвених беретки“ изрежирана је са циљем да многи припадници тог ескадрона смрти, који је био ударна песница тероризма Слободана Милошевића и његове супруге, избегну кривичну одговорност, а пре свих њихов командант Милорад Луковић-Легија.

Под пуном ратном опремом, они су умарширали у Београд истога дана када је Легија у београдском Окружном суду саслушаван због свог учешћа у четвороструком убиству на Ибарској магистрали и када је против њега писана и оптужница за спаљивање приватне дискотеке у Кули и пуцњаву у клубу „Бојан Ступица“ у Београду. Истовремено, сазнало се и да Легију и још неколико десетина припадника Јединице за специјалне операције (ЈСО) Ресора државне безбедности Србије потражује суд у Хагу.

Пошто су Легија и његови људи ослонац диктатуре и терора и Зорана Ћинџића, премијер је испланирао типично своју акцију: да заштити ескадрон смрти, а да, због обмане влада САД и Европске уније, произведе утисак о мерама против „црвених беретки“.

ПРЕМИЈЕРОВО ШИБИЦАРЕЊЕ

Са челних позиција Државне безбедности смењени су Горан Петровић и Зоран Мијатовић, који нису били баш слепо послушни премијеру и који су, пре неколико месеци, уклонили Легију са функције команданта „црвених беретки“. Нови шеф ДБ је, првога јутра по ступању на дужност, са лакоћом постигао споразум са „побуњеницима“, по коме нико неће бити кажњен за оружану побуну, а ЈСО не само да неће бити распуштена него ће наставити да функционише као и раније. Њено подвођење под ресор Јавне безбедности обични је трик, а стварни командант ескадрона смрти и даље остаје Легија.

Колико је цела режија била у функцији заштите и ЈСО и Легије потврдио је и београдски Окружни тужилац Раде Терзић, човек који премијера јавно назива својим „шефом“. Одмах по окончању „побуне“, он је пожурио са изјавом да није тачно да је против Легије подигнута икаква оптужница, иако су њено постојање потврдили и Легијини адвокати. Очигледно, она ће бити повучена.

Извесно је да ће у воду пасти и решење истражног судије Небојше Живковића од 12. новембра о покретању истраге против Легије због злочина на Ибарској магистрали, а по приватној тужби породица убијених. Сама чињеница да су породице жртава биле принуђене да приватно гоне уби-

**Паника међу
припадницима ЈСО
завладала је због
Хашког списка и
наговештаја да би
Радомир Марковић и
терористи Ненад Илић
и Ненад Бујошевић
могли да проговоре
пред судом о
Легијином злочину на
Ибарској магистрали и
још много чему.
Тада на сцену
ступа Зоран Ћинџић,
и сам уплашен за
себе ако изгуби темељ
свог терора
и диктатуре.
Режирана побуна
„црвених беретки“
мотивисана је,
искључиво, тиме.**

НОЋНИ РАПОРТИ

цу, а да то није хтео да учини државни тужилац, јасно показује да га штити врх садашње власти, а пре свих Зоран Ћинџић. Коначно, оног тренутка када је донео решење о покретању истраге судија Живковић је, по закону, морао да нареди хапшење Легије, јер је притвор за кривично дело четвороструког убиства обавезан. Судија Живковић то није учинио, што додатно потврђује да у држави Зорана Ћинџића влада закон џунгле.

А шта је са тајним хашким оптужницама? Премијер потврђује да му је Карла дел Понте уручила списак од неколико десетина припадника ЈСО, али да ће се њима, буду ли доказане оптужбе, судити у Срби-

ји, а не у Хагу. Тако испада да је Ћинџић помоћник хашког тужиоца и да он одлучује о томе хоће ли се некоме судити и где.

Истина је, међутим, та да је на сајту Хашког трибунала објављен списак од око две стотине припадника Милошевићевих одреда смрти, углавном из ЈСО. Легија је на челу те листе.

КОШТУНИЧИН „ВАПАЈ У ПУСТИЊИ“

Изрежираном побуном, Ћинџић настоји да превари Карлу дел Понте и целу међународну заједницу, тако што ће им продати причу да ће „црвене беретке“ извршити оружани пуч и на власт вратити режим Слободана Милошевића, уколико Трибунал буде потраживао Легију и његове људе. Типично за Ћинџића. Он покушава да вара и шибциари у Хагу, Вашингтону и Бриселу, као што то чини у Београду, и да на крилима „побуне“ коју је сам организовао суд у Хагу претвори у свој сервис.

Ако оваква подвала и није била сасвим у домену чисте фантазије, федерални председник Коштуница потрудио се да максимално одмогне баш онима којима је хтео да помогне. Поново необавештен и недорастао Ћинџићевим махинацијама, пожурио је да у јавну заштиту узме „црвене беретке“ и да, чак, са нескривеним симпатијама стане уз Легију, цитирајући га страственије него Милана Грла. „Доследни“ бранилац лика и дела Радомира Марковића поверовао је у побуну Легијине чете против Ћинџића, па је одмах команданту Милошевићевих злочина понудио своју заштиту, оцењујући да борним колима и митраљезима изведеним на протест ЈСО није угрозила безбедност државе, него је то био „глас валијућег у пустињи“.

Тако је он из незнања, а не намерно, на „побуњенике“ усмерио додатну позорност и бес демократског света. Одмах је реаговала британска влада, и то јавно, а одлучујући протести и захтеви тек следе. Чује се, чак, да ће у воду пасти и париски споразум о отпису и репрограмирању нашег иностраног дуга, уколико Ћинџић не уради оно што мора.

У сваком случају, Коштуница је помогао да свет схвати подвалу и чињеницу да би Легијиним испоручењем суду у Хагу сви Милошевићевих злочина пре 5. октобра били расветљени, као и нерасветљена убиства после 5. октобра, и да таквих злочина у Србији више не би ни било.

Према поузданим изворима, западне обавештајне службе заокружују „предмет“ који воде под радним насловом: „Main Killers“ (главне убице).

Та анализа, поткрепљена сваковрским доказима, казује све о ЈСО, када је формирана и зашто, шта је све та формација

чинила по Хрватској, БиХ и на Косову, као и каква је њена улога у злочину на Ибарској магистралу, убиству Славка Ђурувије, отмици и убиству Ивана Стамболића, убиству Павла Булатовића, судије Симеуновића, Жике Петровића, самог Аркана и још многих, укључујући и ликвидације после 5. октобра прошле године.

АНАЛИЗА ЗАПАДНИХ СЛУЖБИ

Легија је, према сазнањима тих служби, наредбе за злочине добијао од Милошевића, Мире Марковић, па чак и од њиховог сина Марка. Мира Марковић је лично неколико пута посећивала центар ЈСО у Кули. Логистичку подршку Државне безбедности за извршење злочина пружао је Радомир Марковић, а Михаљ Кертес је био главни финансијер.

Сами Ђинђић повезао се са Легијом доста пре 5. октобра прошле године. За време тромесечних демонстрација коалиције „Заједно“ 1996. и 1997. он се скоро сваке ноћи састајао са тадашњим шефом ДБ Србије Јовицом Станишвићем. Сусретали су се у стану Милорада Вучелића. Тада се повезао и са Легијом. Савез њих двојице оснажен је и преко Ђинђићевих пријатеља у Сурчинској мафији, која је извршавала разне криминалне налоге добијене од ДБ и „црвених беретки“. Душан Спасојевић је, примера ради, Легијин кум.

Тако је садашњи премијер успоставио сарадњу са заповедником Милошевићеве елитне формације слепих убица. Уочи 5. октобра, Ђинђић му обећава да ће, по Милошевићевом паду, он постати шеф ДБ и намамљује га на лаж да ће Запад и Хашки суд опростити Легији и његовим људима све почињене злочине.

Именоване Горана Петровића за шефа ДБ разочарало је Легију, али је Ђинђић, на свој начин, лагаријама и триковима, успео да среди „неспоразум“. Убедио је свог пријатеља да не стрпи и да Запад од њега тражи да ухапси Милошевића и да га испоручи Хагу, после чега ће да уследи признања и награда.

Уместо награде, намфораста шеф ДБ Горан Петровић суспендовао је Легију, а после га је и отпустио из Службе. Незаинтересован за Ђинђићеве подземне и надземне петљанције и лагарије, Хашки суд је на тајни списак својих клијената ставио не само Легију него и више од стотину припадника „црвених беретки“, што је све изазвало експлозију беса и јединице и њеног стварног заповедника.

Наводно њихово понижење због тога што нису знали да браћу Бановић хапсе по захтеву суда у Хагу, него су веровали да је реч о „тешким криминалцима“, нема везе са стварношћу. И када су припадници ЈСО починили масакр на Ибарској магистралу, њима је, тобоже, било речено да су мета злочина неки „шиптарски терористи“. Нико од њих није се постидео ни протествовао када су сазнали кога су убили, иако – кажу – њихова заклетва наређује да „никада не смеју убити Србина“, а химна им је, гле ироније, „Христе Боже“.

Паника је међу њима завладала због Хашког списка и наговештаја да би Радомир Марковић и терористи Ненад Илић и Ненад Бујошевић могли да проговоре пред судом о Легијином злочину на Ибарској магистралу и још много чему. Тада на сцену ступа Зоран Ђинђић, и сам уплашен за себе ако изгуби темељ свог терора и диктатуре. Режирана побуна „црвених беретки“ мотивисана је, искључиво, тиме.

ЛЕГИЈА, ДУША УМЕТНИЧКА

Бивши командант „црвених беретки“ Милорад Луковић Легија, Џемовић – Џема, и ко зна како се још зове или се звао, дели ових дана интервјуе као „уметничка душа“ и каже да се његове „беретке“ нису буниле нити рушиле владу, јер да јесу владе више не би било, узели би је у току ноћи а нико то не би ни знао. Алал вера на хуманости уметничке душе, која може да сруши владу а неће, јер га не занима политика него само клавијер. Ми бисмо волели да није био тако хуман него да је срушио владу и преузео и формално власт, јер он очигледно има велику моћ у овој земљи па зашто да то не легализујемо. Јер, ко би од нас грађана, па чак и функционера из власти, могао некажњено да закопава лешеве на полигонима којима командује, запали кафану, претуче полицију, не одзива се на судске позиве за кривично дело четвороструког убиства, организује оружане побуне јединице у којој је бивши командант, а да не сноси никакву одговорност. Јер, каже наш вршилац дужности премијера „зато што је држава важнија од одговорности појединца“. Наравно да се то не односи на остале грађане него само на овог појединца. Значи, лепо нам је рекао да је Легија држава, што је и тачно. Крвава капа на његовој глави и главама његових „специјалиста“ за убиства, осушила се од крви јер нема рата, пљачке, милиона марака са царине, па сада желе да одве мало зарате и запрете да не би неко од њих, не дај Боже, био испоручен Хагу или позван на суд за оно што су чинили, од чега су им капе и поцрвенеле. После изјаве да могу, само да хоће, заузети владу у току ноћи, који ће судија или тужилац против њих предузети нешто, јер ко зна шта њима тек могу учинити. Зато је окружни тужилац Терзић и пожурио да саопшти како против Легије није подигнута оптужница за паљевину у Кули и тучу у „Ступици“, не дај Боже, иако су само дан-два пре све новине објавиле чак и детаље те оптужнице. А за лешеве закопане по полигонима где је он командовао нико га и не пита где су, где сме, тако да се тај симбол Србије која нас је осрамотила поносно шета са девет ципова и двадесет телохранитеља, као јавна слика нове власти која ништа не мења, не зато што неће или не може него зато што је иста као и претходне. Легија се не мења, променили су се само људи на власти, тако да данас премијер хита у Кулу на поклоњење и шени пред зликовцима, а председник државе цитира изјаву бившег команданта специјалних јединица о праву на протест под пуним наоружањем те јединице, јер то је њихова радна одећа, како каже и он и Легија. И да знамо, Србијом влада Легија и његове крваве капе, све док се откопавају лешеве а нико не пита ко их је то био закопао, све док се не открију убице стотина људи који свакодневно гину на београдским улицама, више него у Милошевићеве време, све док он не буде ухапшен за четвороструко убиство на Ибарској магистралу, када ће се разрешити и сва остала нерешена убиства. До тада, нека он нама ужива у уметности јер тешко је дошао до те душе уметничке, колико само гробова је морао проћи.

КРАТКИ ПРЕГЛЕД ФОРА И ФАЗОНА

Ко се још на то пали

У четвртак 8. новембра на обреновачкој пијаци ухапшена су браћа Предраг и Ненад Бановић, које Хашки трибунал терети за ратне злочине почињене на територији БиХ у оквиру случаја „Кератерм“. Ништа необично. Ни први ни последњи које ће српске власти испоручити Хагу. Многи би ово хапшење искористили за покретање питања доношења Закона о изручивању да браћу Бановић спектакуларно нису хапсили припадници Јединице за специјалне операције, популарно зване црвене беретке.

„Високопрофесионални“ припадници ЈСО кренули су у акцију хапшења Бановића а да нису ни знали кога хапсе. Када су сазнали, побунили су се. Да ли због тога што су, како тврди новинар лист „Време“, браћа Бановић раније били чланови црвених беретки? Или је реч о незваничном списку од око 50 припадника ове формације које чека пут за Хаг? Биће ипак да је у питању како нам рече један младић из Куле: „Није ваљда да се још палите на Ђинђићеве форе?“

А шта се заправо дешавало.

***

Петак, 9. новембар Хаг, Кула

Браћа Бановић налазе се у притворској јединици Трибунала у Шевенингену. У знак револта што нису били „обавештени“ кога тачно хапсе припадници ЈСО РДБ Србије почињу својеврстан протест. Прича о необавештениости многе је нагнала да помисле на Војислава Коштуницу.

***

Субота, 10. новембар Београд

Како ред и налаже оглашава се сада већ бивши шеф Ресрра државне безбедности Србије Горан Петровић. „Јавно обавештавам припаднике ЈСО да је наводна информација о њиховој екстрадицији Хашком три-

буналу безочна лаж којом се месецима манипулише из одређених центара моћи”.

Горан Петровић открива нам и идентитет тзв. мајора Батића, тј. мајора Михајловића и управо када смо нагађали чије ће презиме данас окачити, протест се заврши.

Како каже Петровић реч је о команданту јединице Душану Маричићу који је наредио окупљање припадника ЈСО у центру за обуку крај Куле, а онима који су се одазвали позиву против њихове воље онемогућава било какву комуникацију са спољним светом.

Петровић открива и да је Маричић „после егодуса Срба из Републике Српске Крајине, своје ухлебљење „почетком 97. нашао у МУП-у Републике Србије и да је за претходни месец примио плату у износу од 40.528 динара”.

С друге стране мајор Батић-Михајловић-Маричић обавештава јавност да црвене

фесионалности црвених беретки, као и њиховог мешања у политичке прилике. Тако смо на одређеним медијима углавном кроз коментаре могли да чујемо да ли су се припадници ЈСО запитали шта раде на Ибарској магистралаи октобра 99. и да ли су се тада запитали кога убијају. Трајао је кратко. Изрежирана побуна је завршена, беретке нису расформиране, па сада нема ни потребе тј. храбрости писати или причати о њима.

***

Понедељак, 12. новембар Београд

Ако сте желели да видите српске специјалце уживо, могли сте то да учините тог 12. новембра код Сава центра. На аутопуту Београд-Ниш сазнајемо да је премијер претходно вече, тј. истог дана када је изјавио да коме се не свиђа политика владе Србије да отказ, посетио специјалце у њи-

беретке траже смену министра полиције Душана Михајловића као и доношење Закона о сарадњи са Хашким судом. Колико су озбиљни у својим намерама, припадници ЈСО показују блокадом аутопута Београд-Суботица код Врбаса. Борбени ципови и специјалци у пуној ратној опреми. Филмски – нема шта.

***

Недеља, 11. новембар Кула, Београд

У Кули је мирно.

У Београду нешто мало живље. Премијер Србије Зоран Ђинђић по повратку из Вашингтона позива припаднике ЈСО на обушту протеста или, како рече, нек напусте службу.

Премијер наводно нема разумевања за беретке: „Пре свега милим да државни службеници не треба да се баве политиком. Ако нису задовољни политиком коју води влада, могу да дају отказ и изабери неки други посао, а поготово ако већ 10 година нису постављали питање законитости и оправданости налога које су добијали. Мислим да су изабрали и најнеуверљивији тренутак да се сада свете и да почну да дискутују о политици и да постављају захтев да они смењују и именују ресорног министра”.

Ова оцена тог дана охрабрила је накратко медије, па се могло први пут чути о про-

ховом Центру за обуку у Кули. Само пар сати после оне оштре изјаве премијер уважава разлоге протеста јединице. Беретке захваљују премијеру на разумевању и покушају да се проблем превазиде. Рано по подне црвени караван одлази из Београда.

***

Уторак, 13. новембар Кула

Петог дана побуне специјалце у Кули посетио је и министар полиције Михајловић храбро нудећи своју оставку у замену за прекид побуне. Специјалци су задовољни али министра упозоравају да ће протест наставити ако оставка не буде поднета. Да неће бити све као што се мислило да ће бити, новинари су могли да виде када је у министровој пратњи примећен светски преговорач Чедомир Јовановић.

***

Среда, 14. новембар Београд

Иако влада Србије не прихвата понуђену оставку министра Михајловића врло радо прихвата оставке начелника Ресора Државне безбедности и његовог заменика Горана Петровића и Зорана Мијатовића. Влада такође одлучује да ЈСО стави у надлежност Јавне безбедности. „Неће ниједна интересна група, нити штрајкачки одбор, ни било ко други постављати и смењивати министре у влади”, рече одлучно и храбро премијер Ђинђић. Обраћање председника СРЈ Војислава Коштунице нисмо добро ни чули ни разумели. Није ни било важно, јер је игра већ свима била јасна.

вати министре у влади”, рече одлучно и храбро премијер Ђинђић. Обраћање председника СРЈ Војислава Коштунице нисмо добро ни чули ни разумели. Није ни било важно, јер је игра већ свима била јасна.

Петак, 16. новембар

Кула

Репортери „Српске речи” у Кули.

Иако се протест-побуна или како Вам драго наставља, на полигону Центра за обуку припадници ЈСО у опуштеној атмосфери играју фудбал. Да се нешто дешава у овом градићу може се наслути једино при уласку у Кулу где примећујемо два возила полиције као и једно ватрогасно возило. Мало ниже од полигона локални ДБ-овац дрема у белом кеџу. Пар десетина метара од локалца саобраћајна полиција. Кула је мирна. Њени грађани не воле да коментаришу комшије из Центра. Кажу да више воле да их игноришу. „Ма нису они тако лоши. Пар инцидената смо имали са њима, али на сву срећу није било последица по грађане. Када се тако нешто деси ми не зовемо полицију већ дежурног команданта из Центра. Он сиђе у град, дође до проблематичног, само га погледа и он истог момента одлази у Центар. Као у филмовима. Онда га кажњавају неизласком од пар месеци”, прича нам један од комшија специјалаца. „Е, да, они много воле да се муче. Највише вежбају када је највеће невреме, тада се највише и пуцњи чују”, додаје.

Поред нашег саговорника стоји старији господин. На наше питање да ли су последњих дана виђали бившег команданта Легију, бојажљиво одговарају: „Прича град да је ту. Кажу да је пре тога јурио некога по Босни. Не знамо. Знате, ти момци нису ни тако лоши али изгледа да им ти што командују не ваљају”, завршавају причу о береткама.

О проблему беретки младић који нам је одговорио питањем да ли се и даље примамо на Ђинђићеве форе наставља своју причу: „Сада се наши општинари, као, прво буне, а после када виде да се ништа не мења, мењају се они. Центар им прво смета, па сад кад су видели да од целе приче нема ништа одлучили су да грађанима ипак они не сметају. Ако се и поставило питање њиховог измештања, зашто се то питање није поставило када смо стварно били угрожени, када нам је Легија спалио Тврђаву. Што тада господа није реаговала. Да ли сте видели да је Центар у самом граду. Мислите да је пријатно да Вам се деца ту играју. Куће су уз сам полигон”.

„Ма није то проблем”, додаје његов пријатељ, „него шта ће они да раде ако их отпусте. Они нису способни да као ми радимо у канцеларији. Еј, добићемо 300 криминалаца.”

„Ко ће да их расформира? Ђинђић? Ви људи стварно ништа не видите. Па све је у овој бедној Србији унапред договорено. Нико неће њих расформирати. А ми, ми ћемо их и даље имати овде у Кули. И тек тада нико неће смети ништа да каже. Знам када ће онај из Нове демократије да поднесе оставку? Никада”.

***

Субота 17. новембар Кула, Београд

Побуна је завршена.

Душан Михајловић није смењен.

Црвене беретке нису ни расформиране нити су пребачене у сектор Јавне безбедности. Закон о сарадњи са Хашким трибуналом није донет. Оно што се чини да је урађено свакако је да су специјалци сада јаче него икада повезани са српским премијером, као и да су први пут под директном контролом Зорана Ђинђића. „Зар се још увек палите на Ђинђићеве форе?”

Тајна полиција убија јавно

За политичку полицију нема никаквих ограничења и скрупула, никакве приватности и дискреције, обзира и морала, закона и правилности. Дозвољено је све да се оствари циљ, а циљ је ући у најдубље интимности, у утробу, у црева...

Драгољуб ТОДОРОВИЋ

Тајна политичка полиција је институција за коју би се могло рећи да је била темељ, стуб и сама квинтесенција европског комунизма, који је харао, сејао страх и смрт, трајао и опстајао више од пола века. Распад комунизма у Европи, крајем осамдесетих и почетком деведесетих година прошлог века, истовремено значи и крај тајне политичке полиције. У државама бившег комунистичког лагера конституисани су вишепартијски системи и успостављене правне државе, па је тајна политичка полиција изгубила свој RAI-SON D'ÊTRE. Суштина постојања и деловања тајне полиције је у томе да је сваки човек, цео народ, сви становници комунистичке државе потенцијални непријатељ (тзв. унутрашњи непријатељ), потенцијални објект праћења, осматрања, прислушкивања и друге сваковрсне обраде. У тој активности за политичку полицију нема никаквих ограничења и скрупула, никакве приватности и дискреције, обзира и морала, закона и правилности. Једноставно, дозвољено је све да се оствари циљ, а циљ је ући у најдубље интимности, у утробу, у црева; прегазити и уништити све људско, индивидуално и особено у човеку који је објект – предмет обраде политичке полиције, испрати му мозак и створити новог човека: срећног, послушног, преплашеног и оданог комунизму и његовом пројекту стварања најбољег и најсрећнијег друштва.

Као и све друго и политичка полиција код нас има своје специфичности, карактеристике у односу на сродне службе у зем-

љама бившег комунистичког лагера. У свом развоју од краја Другог светског рата до данас она је често мењала име и звала се ОЗНА (Одељење заштите народа), УДБА (Управа државне безбедности), СДБ (Служба државне безбедности), РДБ (Ресор државне безбедности). Ћуд, међутим, није мењала никад од оснивања до данас: увек је била недодирљива, мистериозна, изнад свих природних и друштвених закона, сурова, брутална и немилосрдна према свему што показује било какве знаке живота, виталности и радозналости.

ОБОЖАВАЊЕ ТАЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ

У српском народу политичка полиција је обоготворена, прерасла у мит, легенду, симбол. Један од челника политичке полиције, масовни убица Слободан Пенезић Крцун, постао је симбол отпора фантомској католичко-коминтерновској завери против српског народа. По селима на Златибору његову слику држе уз икону својих слава, иако су многи чланови тих породица убијени баш од Крцунове полиције. У својој историји Београд није имао масовнију сахрану него што је била сахрана Александра Ранковића, дугогодишњег неприкосновеног шефа тајне полиције. Преко двеста педесет хиљада људи потпуно спонтано, без државне организације (напротив: упркос забрани државних органа) присуствовало је Ранковићевој сахрани, извикивало паролу, аплаудирало, протествовало и митинговало.

Није једноставно објаснити тај феномен обожавања тајне полиције и стварања култа од ње код српског народа. Има ту страха, страхопоштовања, зависти, традиционалног српског поданичког и улзичког карактера, покоравана и снисходљивости према свакој власти (а власт тајне полиције је огромна), а такође и традиционалног српског жандарског менталитета који лепо у једној песми илуструје Ј. Ј. Змај:

*Из Србије питају нас:
„Шта раде Маџари?”
На миру су – А код вас
Шта раде жандари?”*

Мој познаник, кога дуго нисам видео, приликом сусрета и мог питања како му је породица, одговорио ми је са нескривеним поносом: „Ђерка ми се забавља са сином пуковника КОС-а”. То је за њега било једино значајно и важно, једина новост и једино то је желео да саопшти.

Уместо да се укине или трансформише тајна полиција, у деценији Милошевићеве

диктатуре, милитаризује се, формира војну формацију, која учествује у ратовима широм бивше Југославије и делује у садејству са паравојним и параполицијским јединицама. Командант те војне јединице био је Франко Симатовић Френки, па су се њени припадници звали Френкијевци.

Након завршетка ратова у Хрватској и Босни, војна јединица у саставу тајне полиције постаје ескадрон смрти и Милошевић је користи за ликвидирање политичких противника. Делује под називом Јединица за специјалне операције (ЈСО) и у саставу је Ресора државне безбедности (РДБ). Припадници јединице су у већини некадашњи ратници из тзв. Републике Српске Крајине, која је престала да постоји након акције хрватске војске „Олуја” августа 1995. године. Иако ЈСО функционише по строгим војним принципима рада и командиовања, припадници јединице све доскора нису били у сталном радном односу и већина је након ратова у Хрватској имала

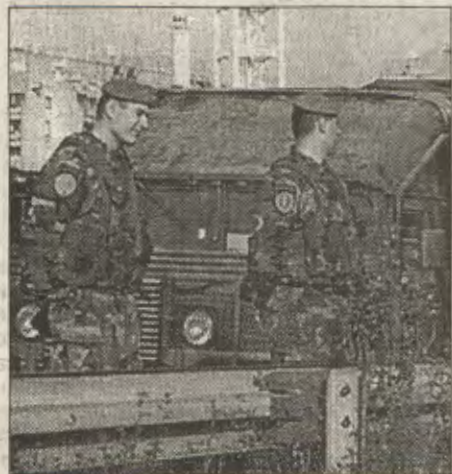
неку врсту вијетнамског синдрома. Милошевић их је максимално користио за угушење оружане побуне албанског становништва на Косову. Нови командант јединице је пуковник Милорад Луковић Легија.

ДОК ЈЕ ПАЛИО ТУЂЕ

Током 2001. године откривене су масовне гробнице албанских цивила у кругу полицијских објеката, од којих онај у Бачком Петровом селу припада искључиво ЈСО.

Када је откривено да су двојица припадника ЈСО директни извршиоци злочина на Ибарској магистралу, а да су још седам припадника ЈСО учествовали у логистичкој подршци злочину, било је јасно да ову јединицу диктатор користи за ликвидацију политичких противника. Последњих година стравичне Милошевићеве диктатуре тајна полиција унутрашње непријатеље не само да прати, прислушкује, снима, формира о њима досијеа, већ их једноставно убија по улицама, путевима, трим-стазама, хаусторима, свуда и на сваком месту.

Адвокати породица убијених на Ибарској магистралу, Слава Ђурувије и Ивана Стамболића обратили су се отвореним писмом премијеру Ђинђићу са основним захтевом да се расформира ескадрон смрти како су назвали ЈСО. Са сличним писмом адвокати су се обратили амбасадорима земаља чланица Европске Уније и САД. Реакције из премијеровог кабинета, затим министра унутрашњих послова и начелника РДБ на отворено писмо биле су арогантне, истичано је да је ЈСО професионална јединица, потпуно лојална министарству и

Влади, да изузев двојице који су извршили злочин на Ибарској магистралаи, остали немају везе са било каквим криминалним радњама.

Касније, командант ЈСО, пуковник Милорад Луковић Легија, направио је два инцидента за која би свако други завршио у притвору и био осуђен. Наиме, пуковник Легија запалио је дискотеку у Кули и причинио штету од милион марака, а у Београду пуцао је у клубу „Ступица“, малтретирао и разоружао полицијску патролу, притворен је и после два дана пуштен.

И после ових инцидента Легију су штитили и премијер Ђинђић и министар Михајловић и начелник РДБ Петровић и отворено, преко средстава информисања, упорно, загрижено и безрезервно негирали умешаност Легије у злочин на Ибарској магистралаи упркос несумњивим доказима у том правцу.

Изазак на улици у пуној ратној опреми припадника ЈСО, долазак у Београд са оклопним транспортерима и блокирање саобраћајница у Београду није било изненађење ни за кога, сем за Ђинђића, Михајловића и Петровића. Припадници ЈСО постављали су чисто политичке захтеве: смену министра Михајловића, доношење Закона о сарадњи са Хашким трибуналом, забрану хапшења по оптужницама Хашког трибунала и сл. Игнорисали су премијера, министра и њихове ставове у преговорима. Испоставило се да та јединица има оклопна возила, најсавременију ратну опрему, а неки листови су објавили да имају и авионе. Изазак на улици у пуној ратној спреми, политички захтеви које су поставили и игнорисање ставова највиших државних функционера у преговорима, несумњиво указује на оружану побуну и на чињеницу да та јединица представља силу изнад закона и државе и перманентну претњу уставном поретку.

НЕМА ПРОМЕНА

Овакав развој догађаја и узроци побуне директна су последица некритичког величања, одбране и чак глорификовања (јер премијер команданта јединице у јавности представља као свог пријатеља) Јединице за специјалне операције. Такав став нових власти базирао се на догађајима од 5. октобра 2000. године када је пуковник Легија, командант ЈСО и цела јединица отказала послушност и издала Милошевића и ставила се на страну ДОС. ЈСО и њихов командант Легија учествовали су и у хапшењу Слободана Милошевића 30. марта 2001. године.

Многи аналитичари ову оружану побуну посматрају као наставак озбиљног политичког сукоба на релацији Ђинђић – Коштуница, који у овом надметању почињу да користе борбене и оружане формације.

Дакле, у српској тајној полицији, најважнијој српској институцији XX века, нема никаквих промена. Она и даље одлучује о питањима живота и смрти грађана Србије и представља одлучујући и опредељујући фактор за политички живот земље. Једина промена је што се више као дан тајне полиције не обележава 13. мај, дан када је 1944. године основана ОЗНА (у част тајне полиције највећи комунистички песник Оскар Давичо спевао је поему „Борцима 13. маја“), већ дан када је Алекса Ненадовић из чувене ваљевске породице Ненадовића, земљак садашњег министра Михајловића почетком XIX века основао нешто што је требало да представља тајну полицију.

ЦРВЕНЕ БЕРЕТКЕ – ГОДИНУ ДАНА КАСНИЈЕ

Легија ће ипак „свирати клавир“

Читаву једну годину српски премијер Зоран Ђинђић је уз помоћ свог министра полиције, Душана Михајловића, систематски убеђивао јавност да су некадашње Милошевићеве јединице за специјалне операције, „Црвене беретке“, за три дана постале народни хероји. А Береткама је само три дана било довољно да покажу да су биле и остале оставштину Милошевићевог доба која је заједно са њим требало да оде у историју.

✍ МИЛИЦА ЂОРЂЕВИЋ

Сећајући се бурних октобарских дана, Ђинђић је у неколико бројева „Блицџуза“ из новембра прошле године описао „беретке“ и њиховог тадашњег шефа, Милорада Луковића Легију, као последњу и најопаснију одбрану Слободана Милошевића: „Ради се о 1.200 људи који су обучени за борбу у граду, прса у прса, и који могу без икаквих проблема да изађу на крај са 20.000 цивила.

Имају хеликоптере, борна кола, најсавременије наоружање и нешто су између војске и полиције. Мој задатак је био да обавим тај контакт. И, ја сам отишао на тај станак... Речено ми је: „Ако не будете пуцали на војску и полицију, ми нећемо извршити ниједно наређење, јер знамо да су избори покрадени“. У интервјуу недељнику „Време“ од 2. новембра исте године, Ђинђић је додао и мотиве који су натерали „Црвене беретке“ да стану на страну опозиције: „Кад смо разговарали о томе шта ми њима можемо заузврат да пружимо, рекли су – пустите нас да радимо нормално свој посао и немојте нас поново терати да радимо за неку партију“.

ЛЕГИЈА ЈЕ НАШ

Сведочанства других учесника, нарочито оних са супротне стране барикаде у октобарским превирањима немају ту романтичну црту. Бошко Буха, који се тада налазио на челу Интервентне јединице МУП-а (познате „деведесетдвојке“), прелазак на страну демонстраната доживео је више као борбу за властити опстанак и будући положај у служби (данас је шеф београдске полиције). За Буху нико од лидера ДОС-а није био задужен, иако су неки могли да га сретну 4. октобра када су посетили штрајк колубарских рудара. То је необично ако се зна да је Интервентна јединица, баш као и јединица „Црвених беретки“ располагала значајним борбеним потенцијалом (око 700 људи и велика ватрена моћ: минобацачи, „зоље“, „осе“, митралези, бомбе и све врсте аутоматског оружја). После упада демонстраната у Савезну скупштину, сведочи Буха, његова група се расула. „Тог јутра (6. октобра) десила се једна добра ствар. Пресудна. Успео сам да успоставим контакт са Легијом. Ми се знамо од раније, тамо на неком ратишту смо заједно били и изљубимо се као он у рату... И он је размишљао тада као и ја – да ће неко да га нападне, и онда се сетио да једина озбиљна јединица која би могла формацијски да му се супротстави и која има нешто значајније од наоружања да то можемо бити само ми, али је чуо да се са нама нешто дешава, па је дошао да види шта је. И ми се ту договоримо да сарађујемо практично – ако њега неко нападне, рекао ми је своју локацију, ту сам ја, одно-

сно ако мене неко нападне, ту је он. Ми смо тада постали једна сила за коју у том моменту није било решења на нивоу неких наших, полицијских јединица..." Легија и Буха су 6. октобра отишли на састанак у Скупштину града са Човићем. „Причали смо тако шта би све могло да се деси и између осталог смо се договорили да ако неко крене на нас или на Легију, политичари анимирају народ да стане уз нас... А да ми и даље признајемо ингеренције МУП у позитивном смислу, ако он уопште постоји. Значи, ми смо преузели обавезу да обезбеђујемо јавне скупове, концерте, фудбалске утакмице, председника Коштуницу, наравно, и све друго... Нама је битно било да нас четворица (Буха, Легија, шеф САЈ, Никола Ђурчић и Горан Радо-сављевић, шеф интервентних јединица за Косово, „који има исто једну фину екипу људи, али је он ишао неком другом линијом, имао је неког приатеља који је добар са Драгољубом Мићуновићем“) будемо компактни, јер Легија организационо спада под Радета Марковића и у том моменту ми узимамо Рођу (тадашњи начелник Јавне безбедности). Касније и Раде Марковић улази у ту машину, то је други-трећи дан, остварује контакт са Човићем, Ђинђићем и онда сад више није спорно, сад се Легија враћа на своје место, ми смо на свом месту, ми смо и даље заједно, држимо све то под контролом и све је О.К.“

НИЈЕ, НЕГО НАШ

Међутим, не само у наставку херојске исповести, него и у интервјуима за друге медије Ђинђић упорно инсистира на племенитој улози „Црвених беретки“ у мирном расплету. У недељнику „Време“ од 2. новембра 2000. каже: „У четвртак (5. октобра) током дана смо имали њихову подршку до те мере да су они рекли – ако војска нападне народ, ми ћемо напасти војску. И војска неће добро проћи. То су знали и у војсци. И мучило их је, пре свега, питање ризика. Да ли послати 50 тенкова на улицу и имати 10 запалјених и 40 заробљених, и онда дефинитивно испаста из историје и генералштаба, или бити мудар и рећи – не постоје услови за интервенцију“. Војска се није умешала, али пре свега зато што је генерал Небојша Павковић на време схватио оно што нису његове колеге из полиције, да није паметно наоружати официре, а нарочито младу војску а онда их послати на демонстранте јер постоји ризик да оружје окрену на супротну страну. А колике су шансе биле да се „Црвене беретке“ супротставе војсци објаснио је њихов супервизор, тадашњи шеф Државне безбедности, Радомир Марковић, када је заједно са Легијом покушавао да разубери начелника Генералштаба да нема побуне у редовима ДБ-а, нити да је тачна гласина коју је потурио неко из ДОС-а, да би „Беретке“ могле да се окрену против војске. „Угрозити Војску Југославије која може да се носи са армивама, то не може једна специјална јединица“, испричао је касније Марковић. „Она може да угрози можда у првој секунди неколико живота. Може да заузме зграду, уђе унутра. Али, ту се поставља питање: ни у Генералштабу не седи неколико генерала и секретара испред. И тај Генералштаб је обезбеђен њиховим специјалним јединицама, посебним страхамом и као и сваки Генералштаб, поготово што је у току ноћи и војска вршила некаква померања, у смислу заштите својих објеката.“

За Радомира Марковића постојало је неколико разлога због којих су демонстрације 5. октобра срушиле Милошевића без потока крви на улицама (критична маса, наоружани демонстранти, „свест људи“ у полицији да нешто није у реду са резултатима избора), али нема дилему да ли је Легија у то време слушао само његова наређења. „Онда ја дајем наређење да се извуку људи (полицајци, прим. аут) из Скупштине. Јединица пролази доле до Скупштине, пошто они имају оклопна возила, ципове, без проблема иду кроз масу, никога не угрожавају... Скупштина гори, на прозорима су демонстранти, и њихов задатак више не постоји. Командант ми је јавио, каже, нема никога, нема јединице којој ја треба да омогућим да уђе и да обезбеди животе тих људи унутра. А ако станем, покојни сам, не могу да кренем више... Тражио је наређење и ја сам му рекао: „Извучи јединицу“. Нормално, без употребе оружја. Како се извлачи? Они препознају у тој маси људе који су некада били резервисти те јединице... Тог тренутка је командант те наше јединице одиграо кључну улогу. Он је под том ватром изашао на хаубу, скинуо је маску, пошто су због сувозваца имали маске, и људи су га познали. То ми је он причао. И каже, они га ослаславају: „Легија!“ Рекао им је: „Шта је, бре, браћо, ама, престаните са пуцањем!“ И тог тренутка се спусти тензија и он извуче јединицу нормално. Знате сад како то иде, дигнете три прста и прођете. Значи, нити се предао, нити је угрозио ичији живот, видео је да задатак који је имао више не постоји“.

ЊИХОВ ЈЕ

Исту ситуацију овако је видео Веља Илић, председник Нове Србије: „Онда је било најтеже када су упали људи из Јединице за посебне операције (ЈСО), познатије као „Црвене беретке“, када су са циповима упали у масу. Носили су митраље и то је страшно деловало. Али, онда је реаговао САЈ (Специјалне антитерористичке јединице Јавне безбедности МУП-а), блокирао их и истерао, вратио назад. А када су они видели да је САЈ на нашој страни, остали су мирни и нису дејствовали. Онда су они укапирани да нешто није у реду, деморалисали су се и отишли. Нису укапирани да је овамо већ постигнут био неки договор“.

Зоран Бошковић је неко време био шеф обезбеђења Веље Илића, иначе је више од деценије запослен у МУП Србије, и учесник је рата на Косову. Као искусни професионалац оценио је да би „кичма акције“ морао да буде САЈ, које су Милошевићеве људи видели као „ударна песницу“ МУП-а која ће да „почне да комада народ, а да му подршку пружи Легија Цемо са „френкијевцима“... Међутим, кад су ушли (међу народ испред Савезне скупштине), Легија Цемо је зове радио-везом, јер видели су, они држе и даље шлемове, држе пушке, то се догађа око 15-15.30 часова, видели сте оне снимке када су ушли међу народ. Они (ЈСО) су били толико покварени, пазите, састав те јединице је већином, око 75 посто, људи из Босне и Крајине, ја сам с њима ратовао на Косову, они су све време дизали три прста, а све време су људе гађали гуменим мецима.“

И онда је он (Легија) радио-везом позвао градски СУП и рекао: „САЈ нас је издао, дајте нам подршку“. Јер, мало је људи имао, знао би да би САЈ скочио на њих и онда је очекивао да дође бригада град-

ског СУП да му пружи помоћ да се сукобе са САЈ и народом. Међутим, у градском СУП је добио одговор да немају људи, да је све пукло, да су дезорганизовани тотално и да се сами сналазе. Е, онда је настало оно њихово руковање са народом.

ВЕЛИЧАЊЕ НЕПОСТОЈЕЋЕГ

Међутим, дуго након 5. октобра Ђинђић и Михајловић наставили су да величају заслуге Милорада Луковића Легије и његове јединице, чак и онда када су остали лидери ДОС по том питању ућутали. Заслуге су дотле толико нарастале да му се морало зажмурити чак и када је очигледно да је крив, чак и када то сам призна. Само пет дана након што је „неваљало дереште“ српског премијера конзумирао фаталну мешавину „ред була“ и вискија и потом са земљом сравнио луксузну диско-теку у Кули, Ђинђић даје интервју „Недељном телеграфу“ (број од 9. маја ове године) и категорично изјављује, мада му питање није ни било постављено: „Неко каже: „Виђаш се са Јовицом Станишићем.“ Да, да, виђаш се са њим зато што се виђаш са њим пет година. Или: „Сад нећеш јавно да кажеш да Легија треба да иде на суд.“ Нећу! Постоји одређена људска пристojност, а то је да је ово што ми сада имамо омогућено многим компромисима са раних страна и било би врло перфидно понашати се као да су само руже иза мене и ја сада долазим на престо и кажем да хоћу да се дружим само са племством“. Истовремено, други лист сличне оријентације, који се специјализовао за биографије нових националних хероја, Луковића промовише као несхваћеног и осетљивог човека који у слободно време свира клавиру. У поменутом интервјуу премијер је похвалио Државну безбедност, да је „највише напредовала у чишћењу“ (у то време је Радомир Марковић већ био у затвору), за разлику од Јавне безбедности. „Не постоји из врха Државна безбедности нико ко није у затвору. Мислим да је ДБ, та екипа која је тамо, сјајан посао урадила за ова два-три месеца. ДБ је била сведена на пет-шест људи који су се бавили криминалом, а остали су били у реду. У Јавној безбедности је број оних који су умешани много већи.“ Када се Луковић поново огласио неколико месеци касније пуцањима у кафеу „Бојан Ступица“ у Београду, одређен му је притвор од тридесет дана из кога је изашао после само неколико ноћи. Иако је по други пут починио тешко дело угрожавања опште безбедности, и при том још и напао полицајце који су дошли на увиђај, Луковићу је на крају дозвољено да „нестане“, и то као цивил, пошто је смењен са места шефа „Црвених беретки“.

КАО ВРУЋ КРОМПИР

Уколико је неко мислио да је заштитом „Црвених беретки“ на тањир добио прекаљену, модерну, добро наоружану екипу која увек остаје, само мења газду, грдно се преварио. „Црвене беретке“ основане су пре десет година када је Милошевићу и његовим сарадницима била потребна поуздана екипа која је без поговора извршавати задатке у ратовима, прво у Босни и Хрватској, потом и на Косову. Такође је требало обезбедити и људе за мирнодопске операције у Србији које нико други није хтео да обавља: отмице, батинања демонстраната, „саобраћајне несреће“... Побуна „Црвених беретки“ управо је то и показала – почела је управо када

је Ђинђић у Америци прихватио ултиматум, да до краја поштује захтеве Хашког трибунала уколико не жели најстрожије финансијске санкције. У знак добре воље, први су депортовани Бановићи, а Душан Михајловић је убедио функционера своје странке, адмирала Миодрага Јокића да се добровољно преда истражитељима Хашког суда. У међувремену, и Михајловић и Ђинђић, сваки на свој начин покушавају да убеди „Црвене беретке“ да њихових имена нема на том списку. Тако Михајловић побуну назива „трагичним неспоразумом“ не откривајући какав је то споразум направљен пре годину дана, осим ако није реч о заштити од суда за ратне злочине, због које је колико прошле године, док још није постао премијер, Зоран Ђинђић био спреман да принесе највећу жртву коју може да замисли, своју политичку каријеру. У интервјуу НИН-у (20.12.2000.) каже да је водио рачуна да међу полицајцима који су прешли на страну ДОС-а нису убице Славка Ђурувије, нису људи који су учествовали, рецимо, у атентату на Ибарској магистралу и нису људи који знају шта је са Стамболићем, а неће да кажу (као да је 5. октобра, када је правио договор са „Црвеним береткама“, могао да зна ко је све од њих умешан у убиство функционера СПО-а). „Са друге стране, прилично сам сигуран да је већина од њих на листи за Хаг, тј. за неке од њих и знам јер сам проверавао у међувремену. Међутим, сада је мој чврсти став да бих се радије повукао у приватан живот и не бих се бавио политиком, него што бих њих испоручио у Хаг. То је мој, апсолутно, чврсти став. Ти људи нису убијали ненаоружане цивиле и није могуће да су непосредно учествовали у ратним злочинима“. Данас премијер помиње да међу ЈСО заиста има и оних са потернице Хашког трибунала, али да је реч о именима које он не зна, иако је јасно као дан да Трибунал не журца толико за обичном војском колико за командантима. Зато се све чешће помињу први шеф и командант „Беретки“, бивши начелник ДБ-а Јовица Станишић и Франко Симатовић Френки, по коме је јединица и добила име. Одатле је само корак од последњег команданта, коме ће ускоро морати да изабере надлежни суд, Хашки или Округни у Београду. Наиме, Легија се појавио изненада да откаже подршку својим дојучерашњим заштитницима и да подршку старим саборцима.

Тек тада је, први пут за годину дана демократске власти, заиста виђен у канцеларији истражног судије који испитује случај Ибарске магистрале. Одбијајући да да било какву изјаву поводом слушања, рекао је само да више није у ДБ-у и да је сада „уметничка душа“.

Колико ће „Беретке“ будуће моћи да се ослањају на чврсте ставове српског премијера, говори и иронија, да је уместо министра полиције смењен шеф оне Државне безбедности којом се пре седам месеци Ђинђић толико хвалио, а да су „Беретке“ стављене у надлежност Јавне безбедности која је у исто време озбиљно каскала за ДБ-ом у реорганизацији. Сада нико у ДОС-у не зна где ће са њима. Влада их је сврстала у антитерористичке јединице, што већ и формално јесу, али им није дефинисала статус, јер у Јавној безбедности већ имају такву врсту јединица (САЈ), док савезни председник појављивање тешко наоружаних Црвених беретки у сред престонице не сматра побуну, јер су се појавили у радним униформама.

**МР БОЈАН Б. ДИМИТРИЈЕВИЋ, ИСТОРИЧАР,
О ПОБУНИ ЈЕДИНИЦЕ ЗА СПЕЦИЈАЛНЕ ОПЕРАЦИЈЕ**

Стимулисала их Карла

„Овакав начин протеста вероватно је јединствен у историји оваквих снага. Протест показује да је са једне стране недовршена трансформација кадра у Ресору ДБ, јер да је она извршена и да су многи људи који диригују овим протестом били уклоњени или премештени на друга места у служби, не би дошло до оваквог случаја. На другој страни, овај сукоб је без сумње наставак сукоба на политичкој сцени...”, каже наш саговорник.

МИРЈАНА КАЛИНИЋ

Када неко у пуној ратној опреми и са борним колима блокира аутопут, као што су то недавно урадили припадници Јединице за специјалне операције, да ли је у питању покушај пуча или, како аналитичари кажу, пузајући државни удар?

Цео протест (побуна) изгледа да није имао такве намере. Осим необичности оваквог чина у очи упадају и релативна мирноћа и коректност ЈСО. Ипак, могуће је да је неко ко стоји у позадини овог догађаја рачунао да са овим изненадним бунтом провери актуелну власт, остале снаге МУП-а и њихову решеност да реагују, као и јавно мњење. Видели смо да се у току блокаде код Сава центра око снага ЈСО мотало неколико временских присталица опозиционих партија. Такође и да су припадници ове јединице имали на себи и у возилима комплетно наоружање. Међутим, када су се појавили представници породица несталих на Космету, са транспарентима, они су отишли назад у Кулу.

Јавност у овом тренутку највише интересује ко је стајао иза ове побуне. Најчешће се помињало име Војислава Коштунице, Јовице Станишића... неки чак типују и на структуре унутар оружаних снага. Које је побуна највише одговарала?

них снага. Које је побуна највише одговарала?

Јавно, мотив бунта је био неадекватно објашњена акција хапшења двојице са Хашке листе. Са друге стране у јавности су се помињали и некакви хашки упитници за активности ове јединице, што је такође могло да проузрокује нервозу код дела људства ЈСО. Право је питање да ли је, ко је и зашто оваква упозорења пренео у став ЈСО. У јавности су се такође чуле шпекулације да су то били људи који су били у служби у ВЈ, затим људи на вези са војном Службом безбедности, па су се помињала и нека имена саветника председника Коштунице. Надајмо се да ће владина комисија установити како је дошло до овог непотребног догађаја.

ЈСО АБОЛИРАНА!

Пада у очи да се поводом тог догађаја није изјаснио Небојша Павковић, начелник ГШ ВЈ, док се председник Југославије огласио тек при крају побуне. Чиме то објашњавате?

Њих двојица врло лако могу да кажу да је реч о проблему који се налази на нивоу

ФАСЦИНАНТАН ДОГАЂАЈ

„За мене је цео догађај фасцинантан, јер да сте пре неки дан тражили да посетите центар ЈСО у Кули, вероватно би чекали месецима на одобрење, ако би га уопште и било. Овако, пре неки дан сте могли да прошетате до Сава центра и да пред вама стоји паркирани возни парк јединице, спектакуларни „хамери“ и уредно постројени њени припадници са којима сте могли да прођаскате или да се фотографисете”, каже Димитријевић.

Републике, па да стога и није у њиховој компетенцији да тумаче ове догађаје. Уместо председника чули смо коментаре из његове странке, а и сами припадници ЈСО су истакли своје захтеве, према којима би аналитичари на тај начин могли индиректно да створе представу о личном размислању председника СРЈ. Са друге стране сваки коментар из ВЈ значио би и индиректно довођење у везу са овим догађајем. Стога се војска држи проверене тактике да је ћутање -злато.

Шта је по вама боље решење, да ли да се ЈСО стави под контролу јавне безбедности или да се та јединица расформира?

По објављивању пројекта реформи српског МУП-а, ја сам очекивао да се ова јединица уврсти у састав жандармерије, као њен елитни део или да се споји са Специјалном антитерористичком јединицом (САЈ). Јер, није баш сасвим јасно зашто оба Ресора МУП-а Србије задржавају своје специјалне снаге и уз то се ствара жандармерија.

После овог догађаја, пребацивање у „јавни“ ресор је некаква врста аболитије за ЈСО. Ако њени припадници то не прихвате, а за сада то чине, мораће изгледа да напусте службу, како је оштро поменуо премијер. То је несрећно решење за један број искусних припадника ове јединице, али у оваквим случајевима држава је једино принуђена тако да реагује. Нејасно је за сада да ли ће њени припадници прихватити да деле свој осећај најелитније јединице са осталима из „јавне“, видљиве полиције... Биће да је ривалство Ресора Јавне и Државне безбедности у МУП-у Србије још увек живо, ако не на врху, онда међу њиховим припадницима. А припадници ЈСО се сматрају „децом службе“.

РЕПОВИ РДБ!

Припадници ЈСО су учествовали на свим ратиштима бивше Југославије. Појединци из ове јединице умешани су и у неке злочине на територији Србије, двојици од њих се суди због умешаности у убиство четворице функционера СПО на Ибарској магистралама... Нагађа се и о умешаности појединца из ЈСО у неке криминалне сфере... Да ли и ту треба тражити мотиве за њихову побуну?

Специфичну политичку улогу у Србији до краја 2000. године имао је Ресор ДБ, који је својим активностима директно у функцији власти Слободана Милошевића. Од трансфера власти у Србији 1987-1988, сукоба са савезном државом 1988-1991, производње рата 1991-1992, његовог окончања 1995. године, контроле политичке опозиције у Србији 1989-2000, ова компонента МУП-а Србије израсла је у силу неухватљивих размера. Она је у себи садржала елементе политичке полиције, паравојних снага и сервиса за обављање најпрљавијих послова. Једна од основних функција овог Ресора била је контрола опозиције и довођење у такво стање у коме она не може да угрози режим. У ту сврху, ове службе бавиле су се прислушкивањем опозиционих првака, потурањем прљавог веша, убацивањем својих људи у политичке партије. Садашње власти имају велики проблем да изађу на крај са „реповима“ РДБ у свим сегментима јавности па и у својим редовима. Без сумње је да су неки припадници ЈСО и још више Ресора ДБ (неки од њих су напустили

РДБ) били ангажовани у операцијама праћења, прогона и ликвидације опозиционих политичара и личности. Не мислим да је ово био повод за побуну, јер главни инспиратори оваквих акција нису били у ЈСО, већ у другим структурама МУП-а и садашње власти.

НАЈНЕОБИЧНИЈА ПОБУНА!

Горан Петровић, сада већ бивши начелник РДБ, изјавио је да су побуњени припадници ЈСО „жртве“ приче коју су други дуго смишљали и пажљиво режирани поигравајући се са њиховим патриотским осећањима. Да ли су они баш тако наивни да би били жртве?

Самом чињеницом да су изабрали овај позив припадници ЈСО (и уопште ДБ) довели су себе у ситуацију да буду жртве разних „прича“. Бити припадник овакве јединице значи извршавати и најтеже и најпрљавије задатке без посебног освртања на циљ, морал и све друго што прати овакве активности. Могуће је као што ре-

оставке челника РДБ). Без сумње да је потребно донети нове законске акте о сарадњи са Хашким трибуналом, јер онда неће долазити до оваквих неспоразума. И не само то... већ и нове законске акте о раду МУП-а, кривични законик и друге акте који ће убрзати реформу унутрашњих послова у Србији.

И поред оваквих протеста које смо видели овај је најнеобичнији, готово да нема службе безбедности чији су радници протествовали на овакав начин. Како смо установили да цео имиџ ЈСО подсећа на имиџ Легије странаца, ја бих подсетио да се у тој елитној француској формацији побуна кажњавала најстроже, а побуна целе јединице њеним расформирањем. Тако је почетком 1960-тих година расформиран њен елитни први пук који се побунио.

ХАГ УСКОМЕШАО ЈСО!?

Зар вам не звучи цинично да елитна полиција, коју је неко створио по својој преторијанској мери, сада покушава да пробуди савест грађана, где су били када су грађани брутално пребијани по улицама широм Србије, неки и убијани..?

Наравно, ја нигде нисам чуо ниједну реч протеста због саботаже одбране Републике Српске Крајине, делова Републике Српске, напуштања Космета после „победе“ над Северноатлантским пактом.

Тада су сви они и други из војно-полицијског апарата били „професионалци“ и ћутали о својим нечасним уделима у поразима српског народа. Па ни када су извршавани атентати и друге специјалне операције по Србији. Једноставно, када је поменут Хаг и нека врста одговорности онда је дошло до комешања и позивања на пропале легенде о националној борби, патриотизму и српству...

Овде морам да кажем да су припадници ЈСО били на многим страшним местима, давали своје животе за имагинарну бољу Србију, али да су њихов зној и крв многи други злоупотребили. Па и сада у овој реторичкој борби око њиховог бунта.

Да ли је њихово релативно „добро“ понашање 5. и 6. октобра прошле године довољно за ретуширање најмрачнијег дела српске историје? Да ли треба да заборавимо све оно што су нам ЈСО-момци протеклих година радила?

Ту сте у праву... Неки од поступака ЈСО, затим полицијске бригаде ГСУП-а који су током 5. октобра у различитим ситуацијама остале неактивне и ставиле се на страну ДОС-а учинили су да олако заборавимо да су нас ти исти момци десетак година пратили у свим догађајима.

И ја лично сам добио жестоке батине од полиције 24. децембра 1996. године, али сам после одласка Милошевића просто заборавио на све те језиве догађаје. То је ствар личног афинитета, јер данас према политичкој подели на присталице ДОС (ДС) и ДСС (и опозиције) можете „политички симпатисати“ одређене републичке и савезне установе. На пример, заборавити бруталне активности полиције или рецимо предизборне наступе одређених личности војске, министровања у Милошевићевим владама, различита „саветниковања“... Политичка сцена се променила има нове актере, па су према томе и нови заборави или нове симпатије.

космо, да су сами припадници били на неки начин инструментализовани: гласинама, појавом емисара из неких других институција...

Овакав начин протеста је вероватно јединствен у историји оваквих снага. Протест показује да је са једне стране недорешена трансформација кадра у Ресору ДБ, јер да је она извршена и да су многи људи који диригују овим протестом били уклоњени или премештени на друга места у служби, не би дошло до оваквог случаја. На другој страни овај сукоб је без сумње наставак сукоба на политичкој сцени у Србији: упадљиво је да је овај протест кренуо у тренутку одсуства премијера Ђинђића и министра унутрашњих послова Михаиловића из земље. Реакција из Ресора ДБ је због тога вероватно била неадекватна и помало трапава. Уместо да се истакне одакле долазе подстицаји за побуну, стизале су нам изјаве о великим платама припадника ЈСО (отуда и

Нису остављали трагове

Нажалост, догодиће се оно што је најтеже за нас: за већину њих неће се водити никакви процеси пред Трибуналом. Иако је реч о припадницима који су по наредбама учествовали у најбруталнијим злочинима, Хагу би требало јако пуно година да сакупи све доказе.

ИЛИЈА СТАМЕНКОВИЋ

Протести „црвених беретки“ поводом, како они тврде, незаконитог хапшења браће Бановић и изручивања Хагу подсетили су на једно актуелно, а у минулих годину дана потискивано питање: шта ће се догодити са тајним службама бившег режима задуженим за најпрљавије послове током деведесетих година? Судбина ове јединице МУП-а Србије, као нетакнутог дела бившег режима (уколико изузмемо смену неколицине њених челника) представља свакако најозбиљнији тест решености нове власти (ако је уопште има) да растерети савест целе нације, због злочина починених у њено име и под њеним знамењима.

Наташа Кандић, директор Фонда за хуманитарно право, износи сазнања која је ова невладина организација прикупила о поменутој оружаног формацији.

„Ја сам се први пут сусрела са описом тих „црвених беретки“ и онога што они раде када је почео рат у Хрватској и кренуло произвођење инцидената у местима са мешовитим муслиманско-српским становништвом. Прве информације о њима потичу с краја априла 1992. године, када сведоци који су бежали из Теслића говоре о томе како су из Београда упале неке специјалне јединице; да су носили црвене беретке, да су били у веома лепим, новим униформама и да су упадали у куће најугледнијих муслимана; да је том приликом ликвидирано неколико угледних муслимана у Теслићу; да је покрадено јако пуно злата и других драгоцености и да је то произвело панику међу становништвом.

ТЕШКО ПРЕПОЗНАТЉИВИ

У тренутку када су „црвене беретке“ наредиле да читаво муслиманско становништво изађе из својих кућа и да се сакупи на локалном стадиону дошло је до побуне мобилисаних домаћих Срба. (То је још био почетак рата, Теслић је био мирно место у коме су сви нормално живели, а Срби су мобилисани и послати на планине, јер су мислили да треба да бране земљу од муџахедина који ће их напасти). Када су видели да су те јединице из Србије издвојиле муслиманско становништво и затвориле га на стадион, дошло је до побуне војске која је сишла са планине, војници су рекли да ће вратити оружје ако се њихови суседи не пусте.

Генерал Талић, који се сада налази у Хагу, у то време је био приморан да из Бањалуке, где му је било седиште, дође у Теслић и умири ситуацију тиме што је јавно преко радија наредио да нико нема право да издваја становништво. На тај начин је успео да смири побуњену српску војску.

„Црвене беретке“ се помињу и у вези са Бијељином. Иако се Бијељина и догађаји везани са затварањем у убиством неколико муслимана и Рома приписују Ромима, има сведока који кажу да су се крајем марта и почетком априла, када су Арканове јединице напустиле Бијељину, појавиле јединице које су носиле неке чудне униформе. Сведоци сматрају да су то управо „црвене беретке“ и да је њихов задатак било застрашивање муслиманског становништва. Они су свуда боравили јако кратко. Буду 10-15 дана у једном месту, а затим прелазе у друго. Помиње су да су „црвене беретке“ биле и у Сребреници, међутим, када се прате ова суђења види се да је ту тешко препознатљиво које су све јединице ушле у град.

Наташа Кандић мисли да за то постоји један битан разлог: сам њихов почетак је осмишљен тако да се појављују у својој униформи и бивају препознати али како одмиче време ратовања, они се појављују у разним униформама. То, по њеној оцени, значи да је неко врло прецизно креирао стратегију са јединицама за специјалне операције, па се током година види да они, заправо, добијају специјална овлашћења која подразумевају ношење различитих униформи и стављање различитих ознака. Прерушавање није подразумевало само узимање разних униформи, већ и да се могу представљати у једном тренутку као полиција, у једном као војска, у бројним ситуацијама се појављују као наоружани цивили, тако да се овлашћења која су они имали заснивају на врло прецизном креирању тог имиџа и вођења акција.

Каква су сведочанства о њиховим дејствима на Косову?

Информације не потичу само од сведока, него се могу потврдити и независно од тога: године 1998. њихово седиште се налазило у школском одмаралишту у Дечанима, покрај манастира Високи Дечани. Сведоци кажу да се тамо није виђао Френки Симатовић, него да је јединицама руководио његов заменик Божовић, за кога се после 1999. године више не зна

где се налази. (Има извора који тврде да је он врло брзо након промена у Србији смењен и да је тренутно у Црној Гори). Сведоци су углавном Албанци, али има и Срба са Косова који их описују као нешто најстрашније што су у животу видели. Њихов изглед је нешто што највише плаши и из тог изгледа проистиче све оно што они ураде после тога. Описују их час у црним униформама, час у камуфлажним униформама, али са тим детаљем малих шешира (сведоци помињу неке мале каубојске шешире), обавезно носе рукавице, а неки од њих рукавице са одсеченим прстима. Затим, око паса имају два или више дугих ножева и окачене бомбе. Сведоци најпрецизнији њихов опис дају у вези са догађајима у Ђаковици у мају месецу, у насељу Чабрад. Кажу да су тада, навођени локалним полицијцима, „френкијевци“ убили око сто Албанаца у том насељу и да су при том плачкали новац и злато а потом издали задужење локалној полицији да уклони лешеве. Где год су биле операције „френкијеваца“ ту су најбрже уклоњени докази о злочинима, то је део стратегије да не постоје материјални докази о злочинима „френкијеваца“, па су и тела убијених у Чабраду и неким другим местима однета и нико не зна где се та тела налазе.

Јесу ли они учествовали непосредно у борбама?

Нема података о томе да су се „френкијевци“ појављивали тамо где је било оружаних сукоба. На пример, код Кошара, на Косову, у време НАТО бомбардовања, када је било оружаних сукоба између војника ОВК и младих југословенских војника, нема података да су се „црвене беретке“ појавиле. Они су се увек налазили у ситуацијама и на месту гда је долазило до ликвидације цивила. Улазе у насељено место, иду из куће у кућу, претражују их наводно у потрази за припадницима ОВК, извлаче људе и врше масовна стрељања, због чега не остаје или ретко остаје који сведок да опише шта се догодило. По правилу, нема ни тела убијених.

ЗЛО ОСТАЈЕ НАМА

Процене аналитичара говоре да је протест „беретки“ заправо мотивисан страхом од изручивања Хагу још неког из њихових редова?

Нажалост, догодиће се оно што је најтеже за нас: за већину њих неће се водити никакви процеси пред Трибуналом. Иако је реч о припадницима који су по наредбама учествовали у најбруталнијим злочинима, Хагу би требало јако пуно година да сакупи све доказе. Мислим да је њихова стратегија пре свега да се дође до команданата „френкијеваца“, до оних који су формирали „црвене беретке“, до неких непосредних команданата, као што су Станишић, Симатовић, Луковић, или тај Божовић, а вероватно их има још чија имена ми тренутно не знамо. Остали ће бити препуштени новим властима у Србији и домаћим судовима, са врло јасном поруком: уколико Србија зблиља хоће да иде у ред демократских друштава, има обавезу да пред националне судове изведе оне који су починили ратне злочине, и утврди одговорност одређених људи који су формирали разне криминалне групе.

Уколико то домаћи судови не би радили, Србија ће остати иста као што је била под Милошевићем, само што неће производити зло другима – све зло остаје унутар њених граница и трајаће онолико колико сама власт то буде тако регулисала да одређене злочиначке групе буду заштићене од кривичне одговорности. ■

Једино се у Хагу смешакају

Да нема Хашког трибунала и проблема екстрадиције домаћих држављана овом Суду, не бисмо знали колико у овој земљи има легалиста. Све сам легалиста до легалисте. И све улажући огромне легалне напоре да легалистички регулишу сарадњу с Трибуналом, сваког дана у сваком погледу све више, потпуно легално, а да тога, можда, нису ни свесни, они изврћу руглу легалитет као појам.

АЛЕКСАНДАР ТАСИЋ

Најлегалнија од свих легалних партија у Србији – Демократска странка Србије, на челу са својим легално изабраним председником који, истовремено, легално обавља и дужност савезног председника, одлучила је да коначно легално, изведе земљу на пут легалне предаје оптужних Хашком трибуналу. Легално ће предложити Скупштини Србије Закон о сарадњи с Међународним судом за ратне злочине на подручју бивше СФРЈ.

РЕЛАТИВНИ ЛЕГАЛИТЕТ

„The first thing – first“, кажу Енглези. Најпре, дакле, шта је то уопште легалитет. По Вујаклији легалитет или легалност (латински *legalitas*) значи: законитост, законски прописи, сагласност једне радње са законом.

Устав је највиши закон земље. У Уставу СРЈ, члан 97, став 4, ако ћемо баш легално, пише: „Председник Републике не може обављати друге јавне функције нити професионалну делатност“.

Садашњи председник Коштуница, који је, каже, изразити легалиста, ипак је, истовремено и председник СРЈ и председник ДСС, а ово друго је, ако не професионална делатност, свакако јавна функција. Коштуница није „замрзнуо“ своју функцију партијског председника, а легалиста је! Али, ни то што, као својеремени и Милошевић, поступа супротно цитираном члану 97. Устава СРЈ, није му помогло да, посредством својих страначких извора у српској влади, буде обавештен о Милошевићеву екстрадицији 28. јуна ове године. Сви су знали, што званично, што незванично, директно или индиректно, да је Милошевић и када експедован у Хаг на основу одлуке владе Србије, само председник Коштуница, иако је имао своје партијске другове на тој седници владе, о овом догађају није имао појма. Тако је рекао.

Рекао је, такође, потом да Закон о сарадњи с Хашким трибуналом мора да буде донет на нивоу савезне државе, јер она формално постоји, без обзира у каквим су међусобним односима тренутно Србија и Црна Гора. А онда је странка чији је он легални председник изненада најавила експресни предлог Закона о истој тој сарадњи, али на нивоу Републике Србије! И Коштуница је то потврдио. Шта се то легално догодило у међувремену само они

знају. Можда је посреди опет нека политичка нагодба и трговина као недавно када је из скупштинске процедуре повучен Закон о судовима и судијама и уместо њега, без проблема, био усвојен пакет закона из ове области које је предложила ДСС, а који су, претходно, творци владиног, повученог предлога онолико искритиковали као „нерационално цепкање“.

Док су правни теоретичари, средином ове године, нарочито после Милошевићевог хапшења, ломили копља око тумачења да ли међународно право има супремацију над домаћим, предлог Закона о сарадњи с Хагом није прошао у Скупштини СРЈ. Савезна влада донела је Уредбу о сарадњи с Трибуналом а Савезни уставни суд је по хитном поступку зауставио њену примену. Недавно је тај исти суд Уредбу огласио неуставном. Српска влада је контрирала такође по хитном поступку, па је истог дана донела одлуку по којој је, позивајући се на Статут Суда у Хагу, као правни основ за сарадњу, одмах испоручио Милошевића. Тај исти Статут послужио је као правни основ и приликом недавног хапшења и екстрадиције браће Бановић. Председник српске владе Зоран Ђинђић потврдио је да „док не буде донет Закон, Статут Хашког суда представља правни основ за сарадњу“. Судећи по томе, Закон може, али и не мора бити донет – основ за сарадњу постоји и држава га примењује. То за ДСС није довољно легално, па ипак предлаже закон, али сада само у једној федералној држави. Недавно необориво легалитет одлучивања о овом важном питању искључиво у савезној држави напрасно је уступио место другом легалитету – одлучивању у Србији! Иако та Србија, као део СРЈ, нема међународни субјективитет!

АТРОФИЈА ДРЖАВЕ ИЛИ УМА

Затечен предлогом ДСС Драгољуб Мићуновић, председник Већа грађана Скупштине СРЈ, рекао је да би Закон о сарадњи требало да буде савезни „а ако Србија преузме одговорност, мораће о томе да се споразуме са Трибуналом у Хагу“. У том случају, по његовом мишљењу, требало би утврдити да ли је Србија међународно правни субјект који може да склапа сепаратне уговоре са међународним организацијама.

„Без обзира о чијем се закону ради, савим је сигурно да ће сваки морати да има

одредбу о изречењу, јер Хашки трибунал само то занима. Овај пропис би, свакако, лакше било усвојити у Републичкој скупштини, где ДСС има двотрећинску већину и где нема коалиционог партнера који би могао да блокира његово усвајање“, рекао је Мићуновић.

Коментар министра правде Србије Владана Батића је „да је све могуће, али да је искључиви субјект сарадње с Хагом – Југославија“. „Све је могуће али прво на савезном нивоу мора бити донет неки акт, односно закон којим ће бити пренета надлежност на Србију, али би то било својеречно признање да су савезни органи атрофирани“, рекао је Батић.

У ДСС очито не мисле да је савезна држава атрофирала. Па, како ће атрофирати када је њихов председник и председник те државе, а он није атрофирао. То што, обично, о актуелним стварима у држави на чијем је челу није први обавештен, него последњи добија информације, као што је то било поводом протеста „црвених беретки“ о чему га је, како је рекао 15. новембра, једино писмом обавестио Душан Михајловић, министар унутрашњих послова Србије, такође није атрофија.

Није, вероватно, према томе, атрофија легалитета ни то што по речима председника СРЈ тај „протест јединица за специјалне операције није угрожавао земљу!“ Земљу, по тој легалистичкој логици, не би угрозила, примера ради, ни хипотетичка одлука, рецимо саобраћајне полиције да самоиницијативно триплира казне за саобраћајне прекршаје које ће, иако је то неуставно, ипак наплаћивати на лицу места, а све уз образложење да је полиција незадовољна својим материјалним статусом и третманом, и зато што је, по њиховој процени, рецимо, нереалан однос динар – марка 30:1, него би требало да буде најмање 45:1, па су зато сами узели, из протеста, ствар у своје руке и повећали казне! Сулудо, али произилази да је могуће и – легалистички!

Председник Политичког савета ДСС Александар Поповић објаснио је да ће „ДСС предложити како да буде регулисана сарадња с Хагом, кад нико неће макар прстом да мрдне!“ Он је закључио (Енглези кажу *quick thinking* – брзо размишљање) да је после хапшења браће Бановић „заиста неопходно да се сарадња с Хагом регулише Законом!“ Као, до сада није било потребно!?

Потврдио је и да ће у предлогу Закона, који ће доћи пред посланике Скупштине Србије „за две, три недеље“ бити и одредба која подразумева изречење наших држављана Хагу. Како, бре, браћо легалисти, кад у члану 47 српског Устава лепо пише да „грађанин Републике Србије не може бити лишен држављанства, прогнан или екстрадиран! Зар није најпре потребно променити Устав па онда доносити Закон! Или, кад је већ у домаћој пракси увржено да је правни основ Статут Хашког суда, а ситуација с прописима и политичким односима у СРЈ конфузна, као што јесте, каква је сврха све то још више компликовати у Србији некаком правном еквилибристиком која не прави спрдњу само од правног система него и од самих предлагача!?

Поменути Поповић не зауставља се, међутим, на претходним изјавама. Он додаје да „ако Закон буде донет прво у Србији, лакше ће бити донет у СРЈ“, као и да би „у Савезној скупштини могао бити усвојен Закон који подразумева општу сарадњу с Хашким трибуналом, а да се о детаљима изјашњавају републике!“

Како било, што рекао друг главни хашки затвореник: живели другови! У име легализма.

ТАЈНА „ИБАРСКЕ МАГИСТРАЛЕ”: ПУКОВНИК ЛЕГИЈА И ГЕНЕРАЛ
ЂУРИЋ ПРЕД ИСТРАЖНИМ СУДИЈОМ, 12. НОВЕМБАР 2001.

ДАН КАДА СУ ПОЛИЦАЈЦИ И ЊИХОВИ ШОФЕРИ ИМАЛИ „РУЧКОВЕ”

Окружни јавни тужилац у Београду одба-
цио је кривичне пријаве против пуков-
ника Милорада Луковића Легије и гене-
рала Бранка Ђурића за учешће у злочину
на Ибарској магистрали и то после више
обраћања Окружном јавном тужиоцу и њего-
вом заменику поднесцима, дописима, лич-
ним контактима и отвореним писмима преко
средстава информисања у којима су до нај-
мање ситнице изложени врло бројни и изу-
зетно поуздани докази за њихово учешће у
злочину.

На захтев за проширење истраге против Лу-
ковића и Ђурића, који је у својству оштећеног
као тужиоца поднео пуномоћник породица
убијених у злочину на Ибарској магистрали
док је истражни поступак против Радомира
Марковића био у надлежности истражног су-
дије и још трајао, истражни судија није одгово-
рио упркос притужбама председницима Ок-
ружног и Врховног суда и министру правде.

Тек на подношење захтева за спровођење
истраге који је пуномоћник породица убије-
них у злочину на Ибарској магистрали, у свој-
ству оштећеног као тужиоца, поднео против
Луковића и Ђурића, након што је против Ра-
домира Марковића и других подигнута оп-
тужница, реаговао је истражни судија и за-
казао испитивање Луковића и Ђурића за 1.
новембар 2001. године када се Луковић није
одазвао јер му није био уручен позив. За ис-
питивање заказано 6. новембра 2001. године
Луковић је примио позив и због спречености
тражио одлагање, па је нови термин заказан
за 12. новембар 2001. године, када су пред
истражним судијом испитани Луковић и Ђу-
рић по захтеву за спровођење истраге оште-
ћених као тужилаца који је поднео њихов пу-
номоћник.

У исказима пред истражним судијом и Ђу-
рић и Луковић су негирали своју умешаност
у злочин на Ибарској магистрали. Међутим,
њихови искази су директно супротни мате-
ријалним доказима, исказима многих непри-

страсних сведока из истражног и кривичног
списа Радомира Марковића и тројице окрив-
љених.

Иначе, Луковић је потврдио да је у време
злочина на Ибарској магистрали био у Бео-
граду и да, када се он налази у седишту једи-
нице, нико не може да командује јединицом
и њеним припадницима сем њега, а његово
седиште као команданта Јединице за специ-
јалне операције је Београд.

За време давања исказа генерала Бранка
Ђурића истражни судија је пет пута спонта-
но коментарисао поједине делове Ђурићевог
исказа:

1. Како је могуће да шеф београдске поли-
ције телефоном зове возача, а да му он не бу-
де упућен из његовог кабинета?

2. Како је могуће да возач, због ручка, од-
бије начелника и генерала полиције и препоручује другог возача?

3. Због чега као генерал и начелник поли-
ције једног велеграда какав је Београд иде
на увиђај у тренерци и патикама?

4. Како је могуће да се на лицу места задр-
жао два сата, а у својој изјави за записник у
слободном излагању сем неколико уопште-
них констатација ништа конкретно није ре-
као?

5. Зашто је уопште био на лицу места када
никакву наредбу током увиђаја после зло-
чина није издао?

Истрага против Луковића и Ђурића настав-
ља се предочавањем и једном и другом ком-
плетног материјала из истражног и кривич-
ног предмета из кривичног поступка против
Радомира Марковића и друге тројице окрив-
љених, затим саслушањем бројних сведока,
вештака и окривљених из Марковићевог
предмета.

У овом броју објављујемо исказе окривље-
них Луковића и Ђурића по захтеву за спрово-
ђење истраге оштећених као тужилаца датих
пред истражним судијом 12. новембра 2001.
године.

Милорад Луковић – Легија

НЕ ЗНАМ НИШТА, НИСАМ НИШТА НИ ВИДЕО НИ ЧУО

„Разумео сам наводе из захтева за спровођење истраге и одбрану ћу изнети у присуству свог браниоца, Слободана Миливојевића, адвоката из Београда.

У потпуности су нетачни наводи захтева за спровођење истраге. Ја у критичном периоду јесам био командант Јединице за специјалне операције РДБ МУП Србије, за критични догађај на Ибарској магистралу сазнао сам из средстава јавног информисања, након што се догађај одиграо а у време када се то догодило био сам са супругом и децом на ручку на Хиподрому или у ресторану „Кошута”.

Радомира Марковића познајем али у вези критичног догађаја ништа са њим нисам разговарао нити ми је било шта помињао како пре тако и после овог догађаја, а исти случај је и са Бујошевић Ненадом и Илић Ненадом”.

На посебно питање истражног судије изјављује да „не знам зашто ми се све ово ставља на терет”.

На посебна питања пуномоћника оштећених пријављени изјављује:

„У време када се одиграо критични догађај начелник Центра у Липовици био је Никић Александар. Тај центар потпада под Јединице за специјалне операције чији сам ја тада био командант, међутим начелник Центра у Липовици није био у обавези да тражи од мене одобрење за појединачни премештај возила, дневни распоред активности и слично. Једино што је морао да тражи моје одобрење то је уколико се радило о превозу минско-експлозивних средстава. У погледу Илић Ненада и Бујошевић Ненада, они су свакако могли да одређене задатке обављају без мог одобрења уколико би неко из Ресора ДБ такав задатак дао. Пре свега мислим на Бујошевића, који је био командир антитерористичке групе и он је имао као свог непосредно надређеног оперативног помоћника. Да будем прецизан, он је тада био командир Треће борбене групе.

ЈА БИХ ВАС СЛАГАО

Са Радетом Марковићем сам имао однос професионалан, он је по функцији био начелник РДБ, а пошто борбена јединица као што је ЈСО није могла да се уподоби било којој управи РДБ, практично ја као командант те јединице имао сам ранг начелника управе којих је у оквиру РДБ било више. Са њим сам контакте остваривао само у вези одређених задатака, уколико се у раду моје јединице појави одређени проблем, на моје тражење би ме примао да расправимо тај проблем или по његовом позиву уколико је у питању одређени задатак.

Што се тиче догађаја после 3. октобра 1999. године, једном приликом мене је Раде Марковић обавестио да ће у наш Центар у Липовици да дођу неки из СУП-а да прегледају нешто и мој задатак је био да их пустим и присуствујем прегледу у Центру Липовица. Што се тиче одсуства припадника ЈСО, треба разликовати њихова одсуства по задатку, дакле у радно време до 15,30 часова, а по истеку радног времена свако од њих може да иде куда хоће, петком после 14 часова на викенд могу да иду где и када хоће, с тим да морају да оставе телефон за везу са непосредно надређеним старешином”.

На постављено питање пуномоћника оштећених у вези фарбања возила у Центру Липовица, пријављени изјављује:

„Ја бих вас слагао када бих рекао да знам или не знам колико возила и да ли су тамо фарбана. Знам да око 600 возила је у том центру, односно да их наша јединица толико има и да се део тих возила повремено налази у центру у Липовици, ситнија и мања фарбања се тамо раде али Центар у Липовици нема своју фарбару а знам да се тамо налази лице по презимену Ковачевић и он је аутомеханичар. Иначе, критичном приликом ја као командант ЈСО сам био са седиштем у Београду али седиште ми није било у Липовици.

Што се тиче Илића и Бујошевића, слагао бих вас ако бих рекао где су они тачно формацијски тада били распоређени.

Начелно, Бујошевић је могао да изда оперативну наређење Илићу јер је по чину био капетан, а сада не могу да се изјасним да ли је Илић био критичном приликом у оквиру Треће оперативне групе, али се то кроз документацију може проверити”.

Након овога, пуномоћник поставља питање: „Да ли је Радомир Марковић мимо знања команданта јединице могао да

упути чланове јединице у неку акцију или оперативни задатак или да им да задатак уопште”, пријављени изјављује: „Ако сам ја као командант у седишту јединице онда би сваки задатак требало да иде преко мене а ако сам ван седишта јединице, на терену, онда је начелник РДБ задатке могао да да и без мог сазнања”.

Након овога пуномоћник оштећених адв. Драгољуб Тодоровић поставља питање пријављеном како функционише командовање у јединици с обзиром да се ради о војној јединици, односно да је јединица устројена по војним принципима.

Бранилац пријављеног ставља примедбу на овакво питање и наводи да ово питање излази ван оквира захтева за спровођење истраге против његовог браниоца, а одговор на ово питање може да се добије и у правилнику о раду службе односно ЈСО.

МАГИСТРАЛА НИЈЕ РАЗМАТРАНА

Истражни судија не дозвољава одговор на постављено питање пуномоћника јер сем разлога које је изнео бранилац налази да би одговор на ово питање био одавање државне тајне за шта у вези предметног поступка пријављени није ослобођен чувања тајни.

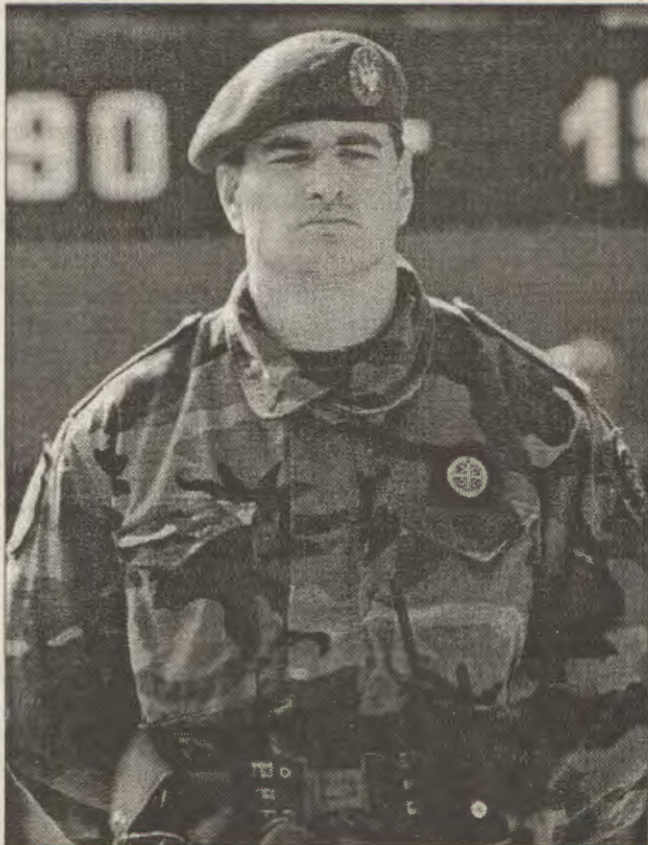
На постављено питање пуномоћника пријављени изјављује: „Тачно је да ја имам тетоважу на десној страни, међутим знам да више припадника ЈСО има такође тетоважу на врату.

Што се тиче поменутог возног парка у оквиру ЈСО, међу тим свим возилима сигурно да је било и путничких возила тамне боје, било је и комби возила, вероватно и беле боје али верујте не знам, нити сам гледао каква су врата на тим комбијима и где се врата налазе.

Како сам већ рекао ја након критичног догађаја на Ибарској магистралу нисам био упознат шта се дешава изузев што ми је једанпут наложено да обезбедим преглед нашег прегледа у Липовици а што сам већ рекао, у мом присуству на било ком званичном састанку којима сам и иначе ретко присуствовао у РДБ Ибарска магистрала није била разматрана у смислу критичног догађаја.

На постављена питања браниоца пријављени изјављује: конкретно после престанка бомбардовања 1999. године сви ми у јединици смо се трудили да стање возног парка буде добро а возила у возном стању. Иначе мени као грађанину је познато да и неки други људи ван јединице имају такође тетоважу на врату а иначе ја сам висок 187 цм а тежак око 100 кг.

То је све што имам да изјавим”.

Бранко Ђурић

О СВЕМУ ШТО САМ ВИДЕО И ЧУО НЕ ЗНАМ НИШТА

„Разумео сам наводе из прецизираног захтева за спровођење истраге. Одбрану ћу изнети у присуству ангажованог браниоца адв. Зоре Добричанин-Никодиновић из Београда.

Сећам се критичног догађаја. У критичном периоду ја сам као генерал мајор полиције Србије био начелник Секретаријата у Београду и то за јавну безбедност. Критичном приликом када се одиграо догађај у вези кога ми се ставља кривично дело ја сам био негде око поднева код куће, у стану са својом супругом и двоје деце. Знам да је била недеља а да напоменем да сам у то време становао у згради која се налази на углу Ул. Ивана Милутиновића и Његошеве. Спремали смо се породично да одемо на ручак код пријатеља а и знам да је у једном тренутку zazвонио телефон па ми се јавио шеф смене централне дежурне службе СУП-а Београд. Мислим да је тога дана био Димитријевић. Ти људи који раде као шефови смене централне дежурне службе надлежни су за све информације које долазе како од ОУП-ова преко појединих одељења Секретаријата у Београду, и укључујући и увиђајно оперативно одељење Секретаријата у Београду. У принципу то су искусни људи који треба да процене да ли је нека информација таква да је треба проследити даље због свог значаја а то значи да ли треба мене да обавесте о неком значајном догађају са аспекта угрожавања јавне безбедности на територији града Београда.

Тај шеф смене је мене обавестио да је дошло до „саобраћајке“ на Ибарској магистралу, код Лазареваца, и да је повређен лидер СПО Вук Драшковић и да има поред тога и мртвих. Свакако да је то била информација која је значајна, узимам пример да сам био обавештен и у случају ЈДП и ово јесте био догађај за који сам морао да будем обавештен.

Мислим да је тај први позив мени дошао од стране шефа смене преко кућног телефона па сам тражио да се чујемо преко специјале, то је специјална веза, директна веза са централном службом дежурном и после тога сам 3 или 4 разговора обавио са дежурним, једанпут сам обавио разговор са Радоњићем начелником ЦР ДБ у то време такође и са Лазићем који је био у то време мој помоћник а иначе сам после првог позива од стране шефа смене одлучио да изађем на лице места пошто сам сматрао да догађај је веома значајан. И раније сам небројено пута излазио на увиђаје када се деси одређени значајни догађај за који ја мислим да је озбиљан.

Како сам рекао, донео сам одлуку да одмах изађем и између поменутих разговора са дежурним шефом смене позвао сам Страхинију Бошковића који је возач у Г СУП-у, односно он је возач у бироу начелника секретаријата тј. то сам ја, али пошто имају два возача, други је Иван Грковић он по потреби вози и друге раднике бироа начелника.

МОЈА ТРЕНЕРКА

Иначе возачи које сам поменуо нису смели код куће да држе службена возила већ су морала кола да буду на службеним паркингима. Пошто сам позвао Страхинију Бошковића, он ме је замолио да ако могу позovem неког другог, односно да ће он да позове замену пошто је тог дана имао важан породични ручак. Ја немам праксу да возачу саопштавам зашто долази по мене, не могу да гарантујем али обично никада нисам возачима говорио зашто да дођу хитно по мене.

После краћег времена ми је рекао да ће Иван Грковић да дође, али је убрзо поново звао и рекао да Грковић не може да дође јер је од колеге дете поломило руку па је већ одвезао дете и Бошковић је рекао да он долази по мене. Он станује у Земуну, отишао је на паркинг ОУП Нови Београд где је било службено возило и дошао је по мене. Када ми је јавио да ће он да дође ја сам онда и изашао испред зграде да га сачекам и од мог првог разговора са Бошковићем па до његовог доласка по мене испред зграде где сам становао прошло је не мање од тридесетак минута, у ствари ту негде око пола сата.

Напомињем да, када сам добио прву информацију о догађају на магистралу и када сам био спортски обучен у тренерци плаве боје са штрафтама и патицама на ногама, па док нисам ушао у службена кола која су дошла по мене нисам се

пресвукао јер сам сматрао да не идем да се сликам него идем због једног догађаја који је битан да видим о чему се ради. Напомињем да ја у принципу униформу и не носим. Имам само свечану униформу и ово кажем због тога што се стално у штампи потенцира зашто нисам дошао на лице места у униформи.

Пошто сам свом помоћнику Лазићу у поменутом телефонском разговору рекао да ја чекам возача и да долазим по њега да би изашли на лице места пошто је возач дошао по мене, отишли смо по Лазића. Он станује на Чукарничкој падини и пошто ми је рекао да се не завлачим по њега него да ће на пумпи да нас сачека, прошли смо из града поред Сајма до семафора код Аде Циганлије, скренули улево и ту је одмах и та пумпа где нас је сачекао Лазић, а потом смо продужили даље тим путем на Ибарску магистралу и отишли на лице места.

Од када смо возач и ја кренули са Лазићем са Чукарничке падина па док нисмо дошли до лица места успут су нас 2 полицијске патроле зауставиле, прва је била код одвајања за Лазаревац од Београда а друга код бензинске пумпе иза тога. Могу да кажем да је, иако нисам гледао на сат од тренутка када смо возач и ја кренули од мог стана па до доласка на лице места прошло негде око 45 минута, мада знам да је возач доста брзо возио.

На лицу места сам затекао више саобраћајних патрола нисам сигуран али мислим да је на лицу места био или тужилац или судија, нисам сигуран, знам да је један од њих био а други је накнадно дошао. Такође сам затекао господина Драгана Човића и његовог возача, бар мислим да му је возач јер сам их увек виђао на свим ситуацијама када су претходно били поводом бомбардованих места. У једном тренутку ми је пришао Спасоје Крунић, не сећам се сада да ли је био у истом тренутку са Драганом Човићем или неки минут касније, али смо нас тројица дуго стајали скупа и разговарали. Разговарали смо о здравственом стању Вука Драшковића да је Даница у тешком психичком стању, да је Вук одбио да му се укаже помоћ и да не жели да разговара са полицијцима који су дошли на неурохирушку клинику.

ЧЕКАЈУЋИ ДИЗАЛИЦУ

На лицу места сам био отприлике два сата, и сем са поменутом двојицом контактирао сам са Виданом Мијаиловићем са више колега иза саобраћаја са руководићим саставом ОУП Лазаревац који је такође изашао на лице места, прилазио нам је и колега из ватрогасне јединице који је руководио гашењем пожара.

У тренутку када сам ја дошао на лице места ја Видана Мијаиловића начелника управе за безбедност саобраћаја за Београд нисам видео, што не значи да он није стигао пре мене и да је обилазио своје саобраћајне патроле које су вршиле патролу пута. У сваком случају ја сам са Виданом Мијаиловићем на лицу места контактирао, али тачно у ком тренутку не могу да се сетим. Знам да нас је Видан, мене и Лазића упознао са затеченим стањем са сведоцима из колоне која је задржана иза и контактирали смо током вршења целог увиђаја. Упознавао нас је о детаљима када ће доћи велика дизалица да се пребаце возила у Београд и друго рутинско извештавање.

Да појасним, од када сам дошао на лице места обавештен сам да је колона делегације СПО-а, тако да назовем, ишла на Равну гору и да је теретно возило прешло на леву страну којом приликом је дошло до чешања са возилом у коме треба да су се налазили Вук Драшковић лидер СПО-а и покојни Веселин Бошковић, градски функционер, а да је након тога дошло до чеоног судара са путничким возилом у коме се налазила пратња лидера СПО-а и да су се након тога ово путничко возило и кабина камиона запалили. Ватрогасна јединица успела је да локализује пожар. Такође сам обавештен о детаљима психичког стања Данице Драшковић и другим детаљима које сам већ поменуо.

Такође сам обавештен да на теретном возилу недостаје задња таблица а саобраћајца ми је рекао да је највероватније предња таблица отпала и завршила у крилу сувозача путничког возила са којим је дошло до чеоног судара. Ватрогасци су ме обавестили као и колеге из саобраћаја да је приликом пожара да су оба двоја врата од теретног возила била затворена. Дали су своје процене да после овог чеоног судара нико није могао да преживи али да ће то утврдити тек када дође тешка дизалица која треба да раздвоји теретно возило и

путничко возило јер то је све изгледало као једна заједничка изгорела маса. Тек када је дошло до физичког раздвајања утврђено је да се возач не налази у теретном возилу”.

На посебно питање пуномоћника да ли је пријављени од Видана Мијаиловића тражио да провери коме припадају регистарске таблице за које је претходно пријављени поменуо, изјављује: „Прва информација је да се возило не налази у централној евиденцији”. На директно питање изјављује да се тога „не сећа а из једноставног разлога што је то најнормалнија рутинска обавеза оног ко врши увиђај. Јер, ако би они то урадили искључиво по мом налогу онда би сви седели кући јер једноставно не би имали зашто да излазе на лице места”.

„Када сам рекао да сам добио прву информацију око таблица, и чије су, која ми је дата на лицу места од униформисаних лица из управе за безбедност саобраћаја...”

Ја на лицу места ни од кога нисам добио информацију да се те предметне рег. таблице налазе у специјалној евиденцији.

СВЕ ВЕЋ БИЛО ГОТОВО

У тренутку када сам дошао на лице места видео сам да је једна екипа из увиђајног одељења Г СУП-а тамо била. Претпостављам да је то била екипа из Г СУП-а, али знам да када сам дошао они су ми прописно пришли и почели су да ми реферишу шта се десило иако сам ја био у тренерци.

Када сам дошао на лице места, Вук Драшковић је већ био, према информацији са радио станице, у болници у Београду, Даница Драшковић такође није била на лицу места и према информацијама које сам добио, била је у Лазаревцу у Дому здравља. Мислим да је и тело Веселина Бошковића већ било однето са лица места.

На лицу места су ми рекли да је из Београда позвана дизалица ради раздвајања слепљених возила, и после неког дужег времена та дизалица је и дошла и знам, упознат сам да је дошло до раздвајања возила, међутим нисам био непосредно када је вршено раздвајање слепљених возила јер су нам рекли да се померимо ради безбедности да сајла на дизалици не би пукла.

Ја претпостављам да су тела покојника из пратећег возила које је ишло иза возила у коме је био Вук Драшковић, изнета након што је дизалица раздвојила то возило од терет-

ног возила али директно ја то нисам посматрао и непосредно сазнање немам.

Генерално вам кажем да никакав конкретан ни налог ни наредбу ја на лицу места нисам дао нити сам у вези критичног догађаја критичном приликом дао било какав налог или наредбу.

У тренутку када сам дошао на лице места видео сам два поменута слепљена возила, теретно и путничко, ватрогасци су још увек радили своје завршне радове да се не би пожар повратио. Када су возила раздвојена путем дизалице тек онда сам упознат да нема возача камиона, јер у кабини теретног возила није било тела, а претходно о томе сазнање нисам имао, мени то нико није рекао, а сигурно да ми ватрогасци нису рекли претходно да нема возача камиона.

После одласка са лица места ја сам отишао до СУП-а Београд где смо оставили колегу Лазића а пошто сам се чуо са Миланом Радоњићем он ми је рекао да се налази на Институту безбедности и ја сам отишао да се видим са њим. Он је седео са Радетом Марковићем, задржали смо се петнаестак минута, договорили смо се да они по својој линији помогну уколико дођу до корисних сазнања а након тога смо се вратили до СУП-а града где смо започели са правним криминалистичким радњама. То значи да сам сазвао своје линијске сараднике и да сам им дао налог да се расветљавању овог случаја да приоритет и они су одмах почели да предузимају мере из своје надлежности.

НЕ КОНТРОЛИШЕМ

Од тада па надале било је више контаката јер иначе ја са Миланом Радоњићем сам имао свакодневне контакте па смо тако између осталог имали захтеве око прегледа неких њихових возила на плацу у Липовици. Знам да је то био преглед неког возила у Липовичкој шуми, неког камиона јер је ресор, ваљда, имао неки сличан камион као и онај који је учествовао у догађају на Ибарској магистралаи.

У вези оперативног рада који је Ресор јавне безбедности преузео, ја наравно, директно не контролишем тај рад и не руководим тим радом, али су ме потчињени информисали да је преко 100 људи ангажовано за претрагу терена, да су идентификовали возаче више возила који су били у колони иза теретног возила а сећам се да су ме 2 или 3 дана по догађају обавестили да су дошли до првог сведока који је приметио да возач напушта теретно возило.

Догађај са Ибарске магистрале, за Ресор јавне безбедности СУП-а Београд није био закључен ни једног тренутка, у сваком случају то је био предмет отворен у тренутку када сам ја смењен са функције начелника секретаријата у Београду а након тога шта се дешавало ја не знам. Одговорно тврдим да у вези овог догађаја све што је урађено урадила је београдска полиција, у вези прикупљања чињеница, а ко их је после спајао не знам, а очигледно их је неко тотално погрешно спојио.

По питању регистарских таблица које сам поменуо у свом исказу да су нађене на лицу места мислим код сувозача путничког возила могу да изјавим да су таблице вештачене, да је вештак СУП-а града вештачио таблице и несумњиво утврдио да таблице нису фалсификоване већ да су израђене у радионици по редовној технологији. Такође постоји и усмено изјашњење начелника управе за безбедност саобраћаја СУП-а Београд Видана Мијаиловића да се таблице не налазе у специјалним евиденцијама.

САМО ДОКЛЕ СЕ СТИГЛО

Оперативно за овај случај Ибарске магистрале био је задужен неко из одељења за крвне и сексуалне деликте – Треће одељење УКП, а мене је повремено информисао Лазић, Ерчић, Митровић.

У вези критичног догађаја, а после њега посебно и специјално мени ништа није било реферисано нити сам ја у вези тога конкретно оперативне задатке неком давао, у сваком случају то јесте био тада најзначајнији предмет и с тим у вези мени су потчињени реферисали свака 3-4 дана о чему се ради, али при томе то се није односило на конкретне оперативне детаље него уопштено докле се стигло са расветљавањем догађаја, укључујући и идентитет камиона који је био учествовао у догађају.

То је све што имам да изјавим”.

ПОЧЕТАК ИСТРАГЕ

Пошто је Окружно јавно тужилаштво у Београду одбацило кривичне пријаве поднете против Милорада Луковића Легије, Бранка Ђурића, Драгише Динића, Видана Мијаиловића, Михаља Кертеса и Андрије Милутиновића, породице убијених у злочину на Ибарској магистралаи 3. октобра 1999. године у својству оштећених као тужилаца преко пуномоћника адвоката Драгољуба Тодоровића поднели су истражном судији Окружног суда у Београду прво захтев за проширење истраге, на који истражни судија није реаговао, а затим захтев за спровођење истраге на основу кога су 12. новембра 2001. године окривљени Милорад Луковић Легија и Бранко Ђурић испитани пред истражним судијом Окружног суда у Београду Небојшом Живковићем.

Дана 19. новембра 2001. године истражни судија је донео решење о спровођењу истраге против окривљених Милорада Луковића Легије и Бранка Ђурића због основане сумње да су починили кривично дело вишеструког убиства у злочину на Ибарској магистралаи.

Очекујемо да се донесе решење о спровођењу истраге и за остале окривљене против којих је стављен захтев за спровођење истраге.

Објављујемо у целини решење истражног судије Небојше Живковића Ки799/2001. од 19. 11. 2001. године.

Ки799/2001

- 2 -

Истражна судија Окружног суда у Београду у предмету око БРАНКА ЂУРИЋА и МИЛОРАДА ЛУКОВИЋА, због крив. дела из чл. 47 ст. 2 т. 5 КЗ РС у вези чл. 24 КЗ СРЈ решавајући по захтеву за спровођење истраге пуномоћника оштећених као тужилаца адв. Драгољуба Тодоровића од 8.9.2001.год., прихваћеног 29.8.2001.год. и 13.11.2001.год., на основу чл. 159 ст. 1 ЗКП доноси дана 19.11.2001.год.

Р Е Ш Е Њ Е

Против:

1. БРАНКА ЂУРИЋ од оца Милана и мајке Ђанке рођене Лукић, рођен 10.3.1958.год. у Београду где и станује ул. Булевар мира бр. 60. 68,
2. МИЛОРАДА ЛУКОВИЋА од оца Милана и мајке Наталине рођене Милошевић, рођен 15.3.1968.год. у Београду где и живи у ул. Врбије Стојановића бр. 27/2,

СПРОВОДИ СЕ ИСТРАГА

Јавношћу основана сумња да су:

- 1.окр. БРАНКО ЂУРИЋ као генерал највише полиције и начелник МУП-а Србије-Секретаријата у Београду, у договору са окр. РАДОМИРОМ МАРКОВИЋЕМ, јаким што је узопит са спонзоријан атењата из ВУКА ДРАЖКОВИЋА, аменом а чакном извршења атењата у цивилном оделу, учествовао одређеној подопшотог напалу са 3 октобра 1999.год. на линиу места у селу Невада на Ибарској магистралаи непосредно некон догараја и пре вадласка из лица места вадвајне ехпте Секретаријата за унутрашње послове из Београда, спречено знокаку лица места и крпе околне и тако онемогућно хаптање и идентификовање возача каниона који је извршио атењат, и других учесника у убиству четворце људи које је извршено преласком каниона на леву страну коловоза и изазивањем дикретног аулара са возилна у којима су се налазили сада пок. ВЕСЕЛИН ВОЈКОВИЋ, ВУЧКО РАКОВЕВИЋ, ЗВОНКО ОСМАЈЛИЋ и ДРАГАН ВУЛУРОВИЋ, а ошт. ВУК ДРАЖКОВИЋ, који се тамође налазио у првом возилу је задобио телесне повреде,

- чине би извршио крив. дело убиства из чл. 47 ст. 2 т. 5 КЗ РС у вези чл. 24 КЗ СРЈ,

2.окр. МИЛОРАД ЛУКОВИЋ

Као командант јединице за специјалне операције Ресора ДЕ МУП-а Србија у договору са начелником РДБ МУП-а Србија, генерал-пуковником Радомиром Марковићем, испланирао и организовао атењат на ВУКА ДРАЖКОВИЋА дана 3 октобра 1999.год. у стору села Петка на Ибарској магистралаи којом пошником су изгубила живот ВЕСЕЛИН ВОЈКОВИЋ, ЗВОНКО ОСМАЈЛИЋ, ВУЧКО РАКОВЕВИЋ и ДРАГАН ВУЛУРОВИЋ, тако што су припадници његове јединице канион марке "Мерседес" префарбали у зелени боју и дан уочи догараја, по налогу већ окр. ВУЈКОВИЋА пребацили из базе ЈСО у Випозици на паркинг Института безбедности на Валини одакле је канион пребачен на лице места на Ибарску магистралу, затим је из путничког возила у непосредној близини каниона покушао логичтачку подршку своје јединице спосечавајући саобраћајне полцајде да због неисправних таблица исклуче из саобраћаја понечито возило марке "Мерседес", а некон контичног догараја је учествовао у евакуацији возача каниона ДИНИ МЕНАДА који је потходно управљајући канионом прешао на леву страну коловоза и проузроковао директан судар са два путничка возила у којима су се налазили четворци пошваких лица,

- чине би извршио крив. дело убиства из чл. 47 ст. 2 т. 5 КЗ РС у вези чл. 24 КЗ СРЈ.

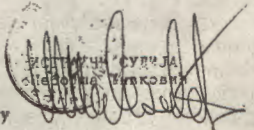
Образложење

Основана сумња да су окривљени починили напред изаводена крив. дела заснива се на списина Окружног суда у Београду Ки.бр.429/01, одбране пријављених који су судучаки а позитон прецизираних захтева за спровођење истраге те других до сада прикупљених података и прилога који се налазе у списина. С тога истражни судија налази да има места спровођењу истраге на даноје решење као у изреци.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења дозвољена је жалба Ка већу Окружног суда у Београду у року од 3 дана од пријема решења, с тим да жалба не одлаже његово извршење.

Истражни судија
Небојша Живковић

ДА ЛИ ЈЕ ЋИНЋИЋ ВЕЋ ПРЕЗИМИО?

Изддржао до петка

Посао дипломата и филозофа је да размишљају о преживљавању у предстојећим деценијама. Политичари се баве преживљавањем до петка после подне. Изгледа да је за Ћинџића овај петак у облику зиме већ дошао.

У Србији је, од када постоји вишестраначка политичка сцена, а рекло би се и од раније, зима увек била неки период године када се власт осећала најугроженијом и када је опозиција – парламентарна или ванпарламентарна, кафанска или славска – са надом и стрепњом очекивала тешкоће које ће јој мрског противника срушити.

Сама по себи та претпоставка је сасвим основана. У изразито пољопривредној држави каква је Србија, где је једино сигурно да ће сваке године пола милијарде долара нове вредности изнићи из земље, само лето и јесен делују као обећавајућа годишња доба док је зима нешто злокобно и пуно опасности, страха од глади, несташница, хладноће.

Може се, разуме се, ламентирати над злехудом судбином нације у којој је најлепше време пред Божић, уместо радости породичног празника и куповања поклона обележено страхом и стрепњом али, тако је како је.

Зато се сви озбиљни аналитичари увек усредсређују на зиму када желе да процене шансе власти да опстане, односно, од како је код нас наступила такозвана демократија и вишестраначје у последњих десетак година, шансе власти да избегне ванредне изборе.

У зиму, истина, па ни под њен крај – у такозвано „гладно пролеће“ у марту и априлу када су резерве потрошене, а нов принос није стигао са поља – још нико није пао са власти јер није ни луд да тада расписује изборе, међутим тај период итекако утиче на гледање грађана на способност власти да се носи са проблемима и после зиме, власт увек изгуби мало на популарности. Ако изгуби много ето прилике за изборе који је, с јесени, када се код нас обично расписују, могу и кошати главе.

Покушајмо, дакле, да проценимо шансе садашње власти да успешно преброди зиму, да „презимни“ и тако не изгуби па и да чак добије на популарности.

МАНИПУЛАТИВНИ УСПЕХ

Када кажемо „власт“, разуме се да мислимо на Ћинџића и његову екипу, веома шаренолику која се осим његове странке и силесије минијатурних сателита састоји и од моћног (за сада) ванпарламентарног привеска Г-17 који, иако није учествовао ни на каквим изборима, жари и пали државним финансијама.

Коштуница односно ДСС, у најбољем случају, можемо рачунати у најбројнију опозициону странку која ће на следећим изборима наступати са повољнијих позиција него остале пошто има у делу бирачке популације популарног председника СРЈ, без власти али са имицом и прили-

ком да јавно наступи на државним медијама.

За сада се, независно од наступајуће зиме, може оценити да је Ћинџић изузетно успешан у одржавању на власти. Околност да му анкете скоро никада не дају преко 15%, док заједно са коалиционим партнерима – изумимајући Г-17 који има сопствено стечено популарност и који се ускоро може појавити као странка о чему ће још бити речи – ретко прелази 20% што се видело и на последњим локалним изборима, сведочи да је он заправо фасцинантно успешан.

Не само у нашој, него и у светској парламентарној историји ретки су, ако уопште постоје, премијери који владају са тако слабом подршком бирача.

То сведочи да је Ћинџић себе успео да наметне као незамењљивог и да велики део бирача покојног ДОС-а, а вероватно и многи у опозицији и не могу да, за сада, виде ко би могао да га замени. На том плану као да је „украо“ знамениту, никада изговорену и записану, а саму по себи подразумевајућу, изборну паролу СПС-а која би гласила „А ко би други?“

Већ та околност је значајна и вероватно је одлучујуће утицала да социјални протести и метежи који су се очекивали, или прижељкивали, ове јесени скоро у потпуности изостану. Штрајк у колубарском угљенокопском базену се истопио за неколико дана, а скоро комична епизода са „црвеним береткама“ је више деловала као вашарска парада него као озбиљан покушај побуне или чак државног удара како су то неки фантазирали.

Шта више, ове, као и неке друге ситнице штрајкове Ћинџић је ефикасно угасио успевши чак да их припише главном супарнику Коштуници и тако им одузме аутентичност социјалне побуне представљајући их као пуко политичко оружје и манипулацију противника.

Разуме се, гашење социјалних побуна пуким приписивањем њиховог организовања противнику није могуће нити убедљиво када оне постану масовне, а нису постале.

Ту је премијер поново показао вештину успевши да их маргинализује. У првој половини године су цене изразито брже расле од плата, док се у другој половини тај тренд обрнуо. Наравно, плате нису стигле цене, али је у јавности створен

Милан БОЖИЋ

утицај да се нешто побољшава. Уосталом људи више запажају тенденције, него сопствено економско стање у апсолутном смислу. То повећање плата је разуме се било вештачко пошто привреда ионако стоји и не покреће се и у њега су уложене паре државних резерви несразмерно великих у односу на потребе. Привреда није добила ништа али грађани јесу, ако ништа друго оно бар лажни утицај да им је боље.

Све то је гарнирано вештим медијским манипулацијама, јер су сваки дан из света стизале вести о повољном завршету ових или оних преговора са значајним светским финансијским институцијама и финансијски моћним државама. Шта ће од свега тога бити остаје да се види али за „презимљавање“ је корисно.

Најкраће речено, може се закључити да је за Ћинџића ова зима већ прошла, бар економски.

КО БИ ЧЕКАО ДЕЦЕНИЈЕ

Политички ствари стоје клизавије јер је и изручивање Милошевића Хару, и бахато и противзаконито изручивање разних босанских несрећника које хапсе по србијанским пијацама, а поготову очигледно дефинитивна продаја Космета оставила горак или лош укус у устима грађана. Ту је, међутим, Ћинџић успео да подели одговорност са Коштуницом натеравши га, у случају Космета, да он буде носилац сурове поруке.

Штавише, све те прљаве или непријатне ствари је представио као одлучне потезе који су непријатни и нужни како би се држава покренула напред. Грађани стога на њих нису ни реаговали. Апатични од лошег живота и разочарења продали би и рођену мајку не само за бољитак него и за пуку наду да ће га бити.

Свиђело нам се то или не, биће да је Ћинџић презимио и тиме избегао парламентарне изборе бар до половине, а вероватно и до краја следеће године.

Шта ће потом бити тешко је прогнозирати. Остаје криза са Црном Гором, а крајем године нас очекују председнички избори у Србији али и у Црној Гори. Ово већ може бити разлог да се референдум још једном одложи како би се „сачекали председнички избори“. А, то је већ сасвим довољно гласања за једну годину, па се било какви српски парламентарни избори могу заборавити. По потреби, могу се утрапити и ванредни војвођански избори како би се глад опозиције за изборима задовољила.

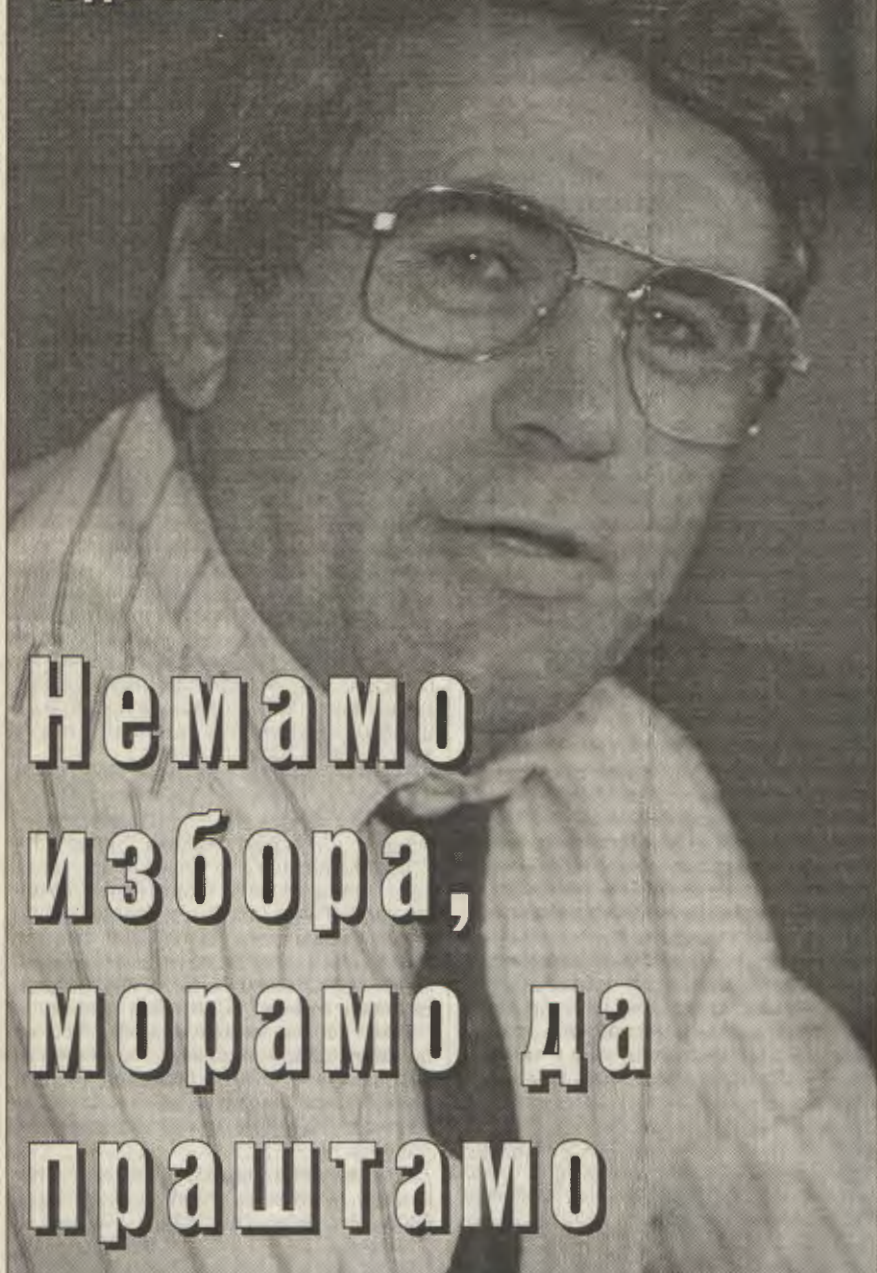
Једна година у кризама транзиције није мало, и може да значи одлучујући период за јачање сопствених позиција и слабљење противникових, поготову у ситуацији када се живи, а и одлуке доносе од данас до сутра. Рецимо, може се искористити за промовисање Г-17 као странке. Она ће део гласова узети ДС-у али сигурно и ДСС-у па то може бити платформа за формирање потоне коалиције која ће из ДОС-а елиминисати ДСС, а и даље ДОС-у очувати парламентарну вештину.

Но о томе нека размишља ДСС. Преостаје им цела зима да уз топлу пећ размишљају где су погрешили и које прилике нису искористили. Њихов супарник је, напротив, искористио све. Уосталом, посао дипломата и филозофа је да размишљају о преживљавању у предстојећим деценијама. Политичари се баве преживљавањем до петка после подне.

Изгледа да је за Ћинџића овај петак у облику зиме већ дошао.

ПОВОДОМ ИЗБОРА ЗА КОСОВСКУ СКУПШТИНУ

**АЗЕМ ВЛАСИ,
АДВОКАТ**

**Немамо
избора,
морамо да
праштамо**

✍ **Благица КОСТИЋ**

Где сте били и како сте преживели рат на Косову?

Све време рата био сам на Косову. Могу Вам рећи да је било паклено, то су били најтежи тренуци мог живота, јер то није био неки рат са линијама фронта, па да знате од кога и са које стране да се чувате, него је био један бандитски рат, где су разне банде, парамилитарне снаге из не знам којих све крајева Србије, да ли су били под јединственом командом или је свако био командант за себе, уништавале све пред собом. То је стварно било ужасно. На срећу, преживео сам, као и моја породица. Седмог

дана од почетка рата, неки локални Срби су ми запалили кућу, али, ето, са толико последица смо прошли. Касније ми се у породици десило нешто теже – мог најстаријег брата је једна група Срба убила, измасакирала. Истрага је утврдила ко су починиоци, то су четворица Срба из Каменице. Они сада због тога чекају суђење.

Својевремено су наши медији објавили да су то урадили Албанци, тј. екстремне групе Албанаца.

Не, људи су ухваћени, истрага је непобитно доказала да се ради о четворици Срба. Целу истрагу су водили људи из међународне заједнице и оптужницу је написао међународни тужилац. Суди-

ја, тј. председник судског већа, такође ће бити међународни и ту нема никакве двојбе.

Ко су ти људи, да ли знате њихова имена?

Главни, у чију су кућу одвели мог брата и убили, зове се Момчило Нисић, па неки Томислав Ивошевић, па неки Србољуб, не могу презимена да му се сетим, и неки Трајко Јовановић.

СВИ СВЕ ЗНАМО

Колико је, по Вашим подацима, људи настрадало на Косову и Метохији, значи Срба од стране Албанаца и Албанаца од стране Срба у овом периоду?

Ми баратамо подацима које дају међународни фактори овде. Барата се бројкама од 13 до 15 хиљада страдалих Албанаца током рата, а српски извори дају податак, који потврђује међународњаци, да је хиљаду – хиљаду и двеста Срба настрадало. Неки се још, око хиљаду њих, воде као нестали.

Из ове перспективе, да ли је оно што је започео Хашим Тачи на Косову било неминовно и вредно оволико живота?

Сви знамо како је владао Милошевић и шта је све радио. Он је насилно погазио уставну аутономију Косова. Онда је на политичку сцену Косова дошао један миран човек, Ибрахим Ругова, који је седам-осам година молио и међународну заједницу и српске власти да се пронађе неко политичко решење, јер онакав режим терора, какав је био успоставио Милошевић након 1989. године, не може се трпети и не би га трпео нико. Међутим, на такве молбе није одговарала ни међународна заједница ни Милошевић. И онда се 1997-98. појавило радикално крило тог албанског отпора Милошевићевом режиму, из нужде, јер је народ ов-

Лидери свих албанских политичких странака током предизборне кампање су позивали Србе да изађу на изборе. Срби су грађани Косова и елементарна је ствар да сви грађани изађу на изборе.

Парламент Косова има прави легитимитет ако је састављен од представника свих етничких заједница.

Према томе, сасвим је нормално, и корисно за све, а посебно за саме Србе што су изашли на изборе.

де стварно био изгубио наду да ће се пронаћи политичко решење. У принципу, увек важи правило да је боље да се годинама преговара него да се један минут ратује, али кад би та логика важила свуда, никад не би било ратова. Али, ваљда и кад се разговара и преговара треба да постоје неки резултати. Последња шанса су били преговори у Рамбујеу, што је Милошевић потпуно игнорисао и одбацавањем пројекта Рамбује он је директно Србију увукао у рат на Косову и то против међународне заједнице.

Да ли је овако велики број жртава вредан овога што сада имамо на Косову?

Ниједна жртва није вредна ничега, према томе, увек кад се говори о жртвама закључак се намеће да је све могло другачије.

Док је господин Ругова предводио албанску политичку сцену, остварио је албанске циљеве без жртава...

Ништа није остварио, могу Вам рећи. Не знам о којим остварењима говорите. Ругова за седам-осам година буквално ништа није урадио, осим што је молио за политичко решење и стално говорио да ће требати НАТО и међународна заједница на Косову и, ево, све што је рекао тако је и испало.

Дакле, не би пале жртве да је он наставио на свој начин да предводи Албанце?!

Знате, то је једно филозофско питање – жртва или ропство. Многи народи, па и Срби, колико ја познајем историју Срба, никада нису пристајали на ропство, и по цену жртава.

УЧЕЊЕ ПАРЛАМЕНТАРИЗМА

Албанци су на овим изборима укавали веома висок степен поверења господину Ругови. Како то коментаришете?

Руговина политичка формација је добила 46% гласова на изборима. Значи, у односу на остале политичке формације његов Демократски савез Косова је у вођству. Међутим, укупни резултати су такви да је то једна у правом смислу вишестраначка скупштина, јер нико нема апсолутну већину. С обзиром да ће ова скупштина имати ограничена овлашћења, јер је Косово под међународним протекторатом, биће лепо гледати како се учимо парламентарној пракси.

Да ли је могућа коалиција Демократског савеза Косова и Демократске партије Хашима Тачија?

Не требају ту никакве коалиције. Доносиће се закони и уредбе које су у надлежности те скупштине по том уставном оквиру за привремену самоуправу на Косову. Ти закони ће се усвајати већином гласова и ту се увек направе неке техничке коалиције. Моћи ће да се усвајају закони и простом већином, тако да ту нису неопходне коалиције, јер онда неће доћи до неке парламентарне кризе или кризе владе, па да настане неки вакуум. Власти овде неће бити, јер је власт фактички међународна заједница.

Међународна заједница је врло прецизно ставила забрану да та Скупштина, као што је најавио господин Ругова, прогласи независност Косова. Како то коментаришете?

Није реаговала забраном. У Европској унији су добро проценили да Ругова има

речник за домаћу употребу, али има ставове који изражавају нашу реалност и који ће бити прихватљиви за међународну заједницу. Према томе, питање статуса и независности док буде међународни протекторат неће доћи на дневни ред. Питање коначног уставно-правног статуса Косова решиће се демократским путем и то на два могућа начина: референдумом, што је најдемократскија форма, или на некој међународној конференцији мораће се, свакако, водити рачуна о вољи овог народа. Неће, надам се, да испадне неко решење које ће вратити рат.

СПРЕМНОСТ ЗА ПРАШТАЊЕ

На кој начин би било могуће замислити, и практично применити, суживот Срба и Албанаца на Косову и Метохији?

Применити исти принцип као у свим цивилизованим друштвима, јер данас су ретке државе, поготову на тлу Европе, које су етнички чисте. Све су у мањој или већој мери етнички измешане и у условима функционисања демократских институција и владавине закона, поштовања људских права и права мањина. Под таквим условима сасвим је могућ суживот. Уосталом, ни Косово данас не почиње праксу мултиетничности, него је оно кроз векове било мултиетничко, и јесте, и биће. Нећемо се пребројавати у проценте, али не треба све сумарно гледати.

Да ли су Албанци били изненађени учешћем Срба на овим изборима?

Не, зашто? Лидери свих албанских политичких странака током предизборне кампање су позивали Србе да изађу на изборе. Срби су грађани Косова и елементарна је ствар да сви грађани изађу на изборе. Парламент Косова има прави легитимитет ако је састављен од представника свих етничких заједница. Према томе, сасвим је нормално, и корисно за све, а посебно за саме Србе што су изашли на изборе.

А да ли је нормално што Срби на Косову и Метохији немају елементарну слободу кретања, и што су у таквим условима учествовали на овим изборима?

Није нормално, свакако, али ствари се мењају. Након онога што се десило у она три трајична месеца 1999. године, био је велики гнев, тако да су Албанци још увек под таквим фрустрацијама. Са Косова су отишли и они Срби који су учествовали у злочинима, и они који ништа нису скривили. Стање се временом мења, али ништа више не може бити исто као пре две године. На пример, у оној родној општини, Косовској Каменици, људи се сасвим слободно крећу. У Гњилану такође. У северном делу Митровице проблем имају Албанци, не могу да иду у своје куће и не могу слободно да се крећу, али врло је реално надати се да ће временом све бити боље.

Који су потези и једне и друге стране који би могли да доведу до нормализације живота на Косову и Метохији?

Пошто су Албанци овде већинско становништво, са њихове стране требало би да буде једно искрено настојање да се обезбеди лична и имовинска сигур-

ност свих грађана, дакле, и Орба, слобода кретања и враћања у домове свих оних који су се привремено регистрисали у те енклаве. А од стране Срба, пре свега београдских власти, треба да уследи једно искрено извињење за оно што је Албанцима рађено 10 година током Милошевићеве владавине, поготову за она три месеца на пролеће 1999. године, да то буде полазна тачка од које ћемо се сви окренути будућности, помирењу и у томе нешто да научимо од европских народа. Сви знамо каквих је било страдања у овом столећу које је за нама. Али, ти народи и те државе су на то ставили тачку и кренули су ка будућности уместо да се мрзе, сукобљавају и ратују. Данас они сарађују и Европска унија личи на једну велику федерацију. Зашто не бисмо и на Балкану тако радили? Мислим да су људи у великој већини жељни да се окрену сарадњи. Неке ствари свакако се не могу, и не требају, заборавити, али сви су спремни на одређено праштање ради боље заједнице будућности.

Очекујете да и са албанске стране може да уследи извињење за невине српске жртве?

Није срамота свако да се извини друге за оно за шта треба. За све што је урађено протеклих десет година, за оно што је Милошевићев режим радио, нове власти у Београду би требало да се извине Албанцима. Добро, јесу то злодела једног режима, али урађена су у име српског народа. Разуме се да свако ко је крив за нешто треба да се извини ономе према коме је скривео. То је логично морално питање.

НЕМА ПОВРАТКА НА СТАРО

Шта ће се десити за три године, када престане мандат недавно изабраној скупштини?

Расписују се нови избори, за нову скупштину. Видеће се да ли ће још трајати међународни протекторат. Дакле, о том потом.

Да ли ће Албанци пристати на аутономију у оквиру Србије?

Неће, јер нове власти и после одласка Милошевића нису понудиле никакву аутономију. Сада су ствари радикално измењене и више нема враћања на пређашње стање. Могле су да направе политички гест и да кажу – оно што је Милошевић наметнуо силном то ће се поништити и што се нових српских власти тиче, могу да пристану да се врати она аутономија која је била до 1989. године. Као што знате, таква понуда не постоји, и зато је искључена свака могућност поновног враћања у аутономију.

Да ли би Албанци то прихватили да је понуђено?

Не, јер су ствари радикално измењене. Сад је међународни протекторат, тако да то питање изјашњавања о неком новом статусу Косова уопште није на дневном реду. Као што се зна, то је ствар која ће тек доћи на дневни ред, а биће решена у складу са радикално измењеним околностима, пре свега у складу са чињеницом да не постоји она Југославија, СФРЈ, у којој је Косово имало аутономију. То је прва и основна ствар.

Да ли ће Албанци поштовати одлуке међународне заједнице?

Наравно.

ПОВОДОМ ИЗБОРА ЗА КОСОВСКУ СКУПШТИНУ

**МАРКО ЈАКШИЋ, ЧЛАН КООРДИНАЦИОНОГ
ЦЕНТРА ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ,
ПОСЛАНИК ДСС У СКУПШТИНИ СРБИЈЕ**

И Унмик пакује кофере

„Овде постоје гранични прелази, наплаћује се царина и са једне и са друге стране (15 или 20%), пишу се посебне дозволе. Према томе, има ту доста простора за бављење бизнисом. Фактички, пет посто вредности од све робе која иде према Косову улива се у фонд којим управља господин Небојша Човић. Ту је у игри велики новац”

Милица ЂОРЂЕВИЋ

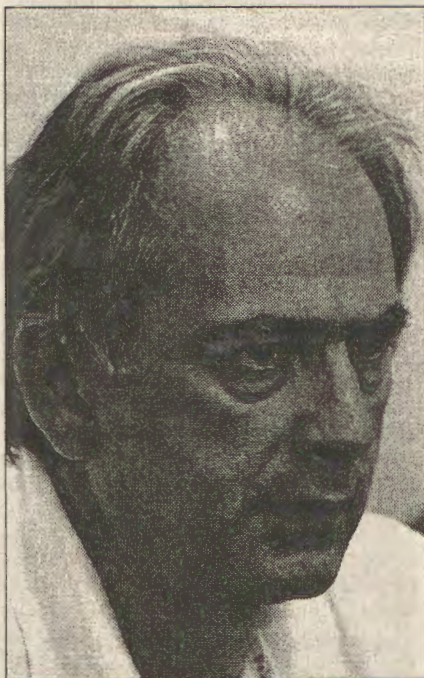
Према званичној анализи избора на Космету, коалиција „Повратак” не би била трећа, него друга снага у парламенту, испред странке Хашима Тачија да није било бојкота. Осећате ли се зато одговорним, верујете ли да сте погрешили када сте били против изласка на изборе?

Право да Вам кажем, мислим да бојкота уопште није ни било. Да је било правог бојкота, резултат би свуда био као у Косовској Митровици. Према томе, то су инсинуације господина Човића. У Косовској Митровици је на изборе изашло само пет посто гласача. Званично је изашло негде око осам посто.

Небојша Човић је рекао да људи који нису за излазак на изборе кажу шта неће, али не дају никакве предлоге шта треба урадити уместо избора. Да ли сте Ви покушали да дате неки предлог шта уместо избора?

Мислим да је господин Човић мало залутао. Њему уопште није познато стање на Косову. Он Србима нуди изборе као једино решење, али сигурно да има и других решења. Ми у Косовској Митровици у старту имамо политичку опцију за стварање два ентитета, па су косовски избори само дужи пут да би се то остварило. Са друге стране, иако је Скупштина Србије донела првобитну одлуку да не постоје ни услови за излазак Срба на изборе, нити би то имало неки значај, господин Човић је перманентно гурао Србе да изађу на изборе. Зашто то ради, не знам. Вероватно има задатак од неког или нечег, али то је његов део приче. Ако жели, може да дође код мене и ја ћу му показати које политичке опције осим избора постоје.

Кад сте помињали два ентитета као једно од могућих решења, да ли за то

можете да обезбедите подршку међународне заједнице, која је тренутно господар Косова?

Ако се сви српски политички чиниоци сложе око те опције, мислим да ни то неће бити спорно. Ако Срби буду били јаки и упорни, мислим да ће и међународна заједница дати зелено светло да се направе два ентитета. То говорим јер знам да су и они схватили да је заједнички живот Срба и Албанаца стварно немогућ. Чак је у последњој изјави то рекао и шеф Унмика, Ханс Хекеруп – ако Срби и Албанци не могу да живе једни са другима, могу једни поред других. Зато верујем да се све више шири свест да Срби и Албанци не морају да живе заједно. Према томе, ако мобилишемо све поли-

тичке чиниоце можемо да дођемо до циља – два ентитета, а не да стварамо неке мултиетничке скупштине. Мислим да је то решење могуће остварити у догледном периоду од годину-две дана.

И ХЕКЕРУП СХВАТИО

И председник Коштуница је неопредивно учи избора подржао излазак на те изборе, чак је изразио задовољство изборним резултатима.

Сигурно да постоји велики притисак међународне заједнице на државно руководство и сигурно да је господин Коштуница, на неки начин, морао да се сложи са једном таквом идејом.

Ви стално спомињете Човића, а на својој страни имате савезног председника. Зашто се тај ауторитет не активира?

Савезни председник брине о односима Србије и Црне Горе, о односима са Македонијом и многим другим стварима, а не само о Косову.

А први човек Србије, господин Ђинђић?

Обе владе су формирале државни Координациони центар који треба да се бави проблемом Косова. Моје отровне стреле су уперене према господину Човићу пре свега због начина и метода рада и слабих резултата по питању Косова и патње Срба на Косову, а да никакав бољитак у ова четири месеца нисмо видели. И даље Србе убијају, за њих нема слободе кретања, и даље живе као у логору, за њих нема хуманитарне помоћи, они живе од милостије окупатора. Да не ређам даље недаће са којима се сусрећемо.

Да ли замерате владајућим политичарима из Београда што мало чешће не комуницирају на терену са косовским Србима?

Господин Човић долази на просторе Косова и Метохије хеликоптерима и авионима. Мало се сусреће са косовским Србима, мало осећа њихову патњу. Са друге стране, постоји државни Координациони центар за Косово и Метохију са седиштем у Грачаници, који још ниједну седницу није одржао на Косову. За последња четири месеца он нема ниједну канцеларију на Косову, што довољно говори да државни Координациони центар није оправдао поверење. Видећемо шта ће бити даље.

НИ КОШТУНИЦИ НИЈЕ МРСКО

Ви сте и члан странке која испред себе има председника државе, а истовремено сте и народни посланик. Зашто се никада у некој од скупштина није покренуло питање дефинисања јединственог националног интереса?

То је можда и наша грешка. Нарочито што тренутно нова власт има доста проблема – пре свега горући проблем односа са Црном Гором, па економски проблеми... Зато ми се чини да се споро стиже на питање самог Косова. Верујем да је сама идеја два ентитета доста блиска скоро свим политичким странкама у Србији. Чак сам имао прилике да чујем да се сада и радикали слажу да је кантонизација Косова једно од решења. Пре неки дан и господин Драгољуб Мићуновић у Стразбуру изјављује да подела Косова на два ентитета није идеја мрска Србима. Сигурно да је велика грешка што се један такав национални ин-

терес званично не дефинише, па да се по њему ради.

Јесте ли можда разговарали са господином Коштуницом о томе?

Ми смо причали о свим стварима, али постоји велики број проблема који се у ходу решавају. О некој генералној стратегији нисмо причали, али мислим да идеја о два ентитета није мрска ни господину Коштуници.

Како је могло да се догоди да су у Милошевићево време Срби на Косову уредно излазили на изборе и на тај начин омогућавали његовостанак на власти у Београду, а сада имамо струје које вуку на две различите стране?

У Милошевићево време нису сви били за њега. Ја сам био на листи коалиције „Заједно“ 1996. године. Међутим, крало се пуно на изборима. Ми смо чак имали прилике да видимо да је 1996. године један Адем Јашари „гласао“ за Слободана Милошевића. Страшна крађа гласова била је и 1997. године, украдено је скоро 300.000 гласова и то је био начин да се Милошевић одржи на власти. Покушавали смо и ми, и СПО, и радикали да спречимо те крађе, међутим Милошевић је имао механизме, доношене су вреће са гласовима ноћу, радили су све и свашта и увек су добијали неких 40 посланичких места више. И даље постоји та прича да су Срби са Косова одржали Милошевића, а то је заправо учинила крађа гласова на изборима.

Да ли видите разлике међу албанским партијама на Косову, има ли неке са којом је могућа сарађивати?

Не. И сами имате прилике да видите да су све албанске партије за стварање независног Косова. Нема ни једне озбиљне политичке опције Албанаца која је за неко друго решење. Једино се разликују по времену када треба доћи до независног Косова – неки су за то да се деси сутра, неки прекосутра, неки за недељу дана итд. Иначе, свима је циљ исти.

ЧОВИЋЕВИ ПРИВАТНИ ИЗБОРИ

Очекујете ли неке реперкусије према људима који су били против изласка на изборе? Демократска странка је предложила да се такви казне.

Сигурно да ће реперкусија бити, али мислим да господин Човић ипак није успео да себе „инсталира“ у северном делу Косова. Он ће покушати да ради на сменама људи из Демократске странке Србије, да дође до опозиције, а ови избори му служе, пре свега као разлог да крене у обрачун са њима.

Што се тиче тога, ја сам увек спреман да одговорам за своје поступке, пре свега својој странци а најмање господину Човићу.

Коју политичку корист ту господин Човић може да има?

Може да доведе људе из своје странке. Формирао је већ оведе десетак општинских одбора своје Демократске алтернативе. То је радио у јужној Србији и сада покушава да уради и у северном Косову, које је етнички чист српски простор. Важно му је да доведе своје људе и ту их постави како би могао да има утицај.

Уз његово име споменули сте бављење бизнисом. Какав бизнис може да успе када све контролишу сви други осим Срба?

Овде постоје гранични прелази, наплаћује се царина и са једне и са друге стране (15 или 20 одсто), пишу се посебне дозволе. Према томе, има ту доста простора за бављење бизнисом. Фактички, лет посто од све робе која иде према Косову улива се у фонд којим управља господин Небојша Човић. Ту је у игри велики новац.

Какви су Ваши контакти са представницима УНМИК-а и КФОР-а у Косовској Митровици?

Они у крајњем случају нису лоши. Ми се са њима састајемо, износимо проблеме. Међутим, изборима на Косову међународна заједница је скоро завршила посао и полако пакује кофере после ових избора. Претпостављам да ће број припадника администрације УНМИК-а да се смањи за више од половине.

Како то мислите да ће отићи? Косово је постало велико војно градилиште.

Да, али мислим на УНМИК, ОЕБС. Они сматрају да су завршили мисију и иду према Авганистану. Војне базе су нешто друго.

НИСМО СРПСКА КРАЈИНА

Каква ће бити и да ли је уопште могућа Ваша сарадња са људима из коалиције „Повратак“? Како Ви уопште видите њихову функционисање у косовској скупштини?

Ја не знам шта они мисле да раде тамо. У сваком случају, ми ћемо им давати логистику, наступаћемо и парламентарно и ванпарламентарно. Наша подршка им неће мањкати, чини ми се да је у једној политичкој борби важнији овај наш део, ван скупштине. Они неће моћи пуно да ураде у тој скупштини. Знамо како тај парламентарни живот изгледа, имали смо прилике да видимо од 1974. до 1989. године. Они ће бити прегласани увек. Мислим да Срби у том броју од 15-20 неће моћи ништа да промене.

Овде је протумачено као званично да, с обзиром да Хашим Тачи и његова странка нису прва снага у парламенту, већина Албанаца која је гласала за Ругову као умерену опцију заправо и није баш толико пожурила за независношћу. Како то тумачите?

РЕЗУЛТАТИ КОСОВСКИХ ИЗБОРА

ОЕБС је саопштио да је на косовским изборима од уписаних 1,25 милиона гласача на изборе изашло 63% (65% у албанским и 46% у српским срединама). На основу 92% прегледаног гласачког материјала, на општим изборима у Покрајини највише гласова добио Демократски савез Косова Ибрахима Ругове – 46,29%. Друга по снази је Демократска партија Косова Хашима Тачија са 25,54% гласова, а следе српска коалиција „Повратак“ са 10,96% гласова и Алијанса за будућност Косова која је добила 7,82% гласова.

Према проценту добијених гласова коалицији „Повратак“ следеју 22 посланичка места у клупама будућег Косовског парламента.

Ругова је одмах затражио независно Косово. Они гледају отприлике шта ће међународна заједница да им дозволи. Они ће инсистирати на независном Косову, тражиће пријатеље по свету, а у међувремену ће све да раде да се направи независно Косово. Неће дозволити повратак Срба, јер полазе од чињенице да, што је мање Срба, лакше се прави независна држава. Од ових Срба који су остали ће откупити имања, вршиће тихи притисак и тако ће доћи до ситуације да им међународна заједница каже да нема проблема, да Косово може да буде независно. Чини ми се да се томе тешко може одупрети, јер ће се мали број Срба данас вратити у Приштину, Призрен, Ђаковицу.

Управо се прави паралела између Косова и Републике Српске Крајине, где су Срби све одбили и на крају све изгубили. Да ли мислите да то може да се деси на Косову?

Пуно се причало о тој паралели, па се говорило да су Срби изгубили све кумановском капитулацијом. Срби су овде сада у енклавама, а две трећине народа је напустило Косово. Нажалост, наш егзодус се десило по доласку „међународне мисије мира“, што је супротно од оног што су доживели Срби у Крајини. Тако да паралела уопште не стоји. Ово мало Срба што се задржало остало је на ободу Косова, где живе у енклавама као у неком логору. Србима остаје да се боре и парламентарним и ванпарламентарним путем и да направе један ентитет који ће бити под јурисдикцијом српске државе, значи да буде и наша војска, и наша полиција и судски систем.

АЛБАНЦЕ СУ ЧУЛИ

Шта ће бити са људима који не живе само на северу?

Ја нисам ни мислио да српски ентитет буде само на северу, ми имамо још српског простора – Грачаницу, Пећ. Цео онај део од Грачанице до Медвеђа, значи косовско Поморавље и дан-данас држе Срби. Сигурно да се српски ентитет не би везивао само за северно Косово. Наше амбиције су много веће.

Чланови коалиције „Повратак“ сматрају да би Срби изгубили прилику да формулишу своју политику да нису ушли у косовску скупштину.

Албанци годинама нису били ни у једној скупштини, ни у косовској, ни у српској, ни у југословенској, па се њихов глас много далеко чуо. Према томе, Срби и да нису у косовском парламенту, опет би се чуо њихов глас, то су живи људи. Ванпарламентаран начин борбе је свуда у свету једнако важан као парламентаран.

Да ли би онда био моменат да политику Срба на Косову и поред косовске скупштине преузме званични Београд?

Да је бојкот Срба успео онда бисмо на своја леђа натоварили сву одговорност за нашу браћу која живе, рецимо, по Ораховцу. Драго нам је што је држава Србија позвала Србе да изађу на ове изборе, они су се одазвали и тако је држава преузела велику обавезу да се стара о Србима овде. Само сарадња наше државе и Срба на Косову може да гарантује успех, јер држава или сами Срби на Косову не могу појединачно да реше питање Косова.

Само мало потплаћени

Отпор „уређује” уставно-правни статус државе, безбедносно стање у земљи, међународне економске и политичке односе. И то је у реду. Али, какве то везе има са контролом студентског стандарда и спречавањем малверзација око доделе кревета у студентским домовима?

Златко ЧОБОВИЋ

Толико су јако неки млади отпораши, девет месеци после победе над Милошевићем и његовим режимом, стиснули песницу, симбол својих револуционарних залагања против апсолутизма, криминала, корупције, подаништва, једноумља... да су се, онако нејаки (али, по свему судећи, не и највни) – укачили!

Нису се, сигурно, унредили сви чланови „Отпора”. Податак, међутим, да је макар и део ове организације на платном списку владе Србије, довољан је да пољуља поверење у аутентичност и тај тако већ излизан појам – независност целог овог такозваног народног покрета. Ефектно упозорење после 5. октобра „Само вас гледамо” прерасло је сада у низ питања. Ко нас, у ствари, гледа? Чије су то очи? Надзире ли нас то ДОС кроз очи „Отпора”?

Да ли је и „Отпор”, или један његов део, потврда оне старе приче виђене, рецимо, шездесет осме па надаље. Да револуционари по правилу мењају ћуд у додиру с влашћу или примењују правило „ако не можеш да га победиш, придружи му се”? Ту су и примери из наше ближе прошлости, када су лидери студентских бунтова и неколико пливаних протеста, борећи се против једне политике по правилу брзо завршавали у другој. На другој политичкој страни у којој су одмах ускакали на високе позиције. Иако су на почетку тврдили да су аполитични и да се залажу само за заштиту елементарних права и демократских принципа. По принципу случајног узорка пример је Чедомир Јовановић.

„ОТПОР” НА ДРЖАВНОМ БУЏЕТУ

Међусобна препуцавања дела „Отпора” и Нове Србије Велимира Илића открила су да држава финансира овај народни покрет.

Том открићу претходила је анкета „Отпора” међу грађанима Чачка о томе ко је по њиховом мишљењу најкорумпиранији политичар. Ваљда је то део оне кампање „само вас гледамо” и вероватно је баш Чачак случајно изабран. Или, можда није. Тек, по одговорима неколицине испитаних, у Србији је најкорумпиранији премијер Ђинђић, а у Чачку градоначелник Илић. Ђинђић се није огласио, али је Илић

реаговао. Није му се, вероватно, свидело, да „тамо неки” обилазе „његов град” па још и да га етикетају, без обзира колико те етикете (и за њега и за Ђинђића) биле и условне и релативне. Као, уосталом, што су и резултати сваке анкете. Градоначелник Чачка узвратио је податком да „Отпор” плаћа влада Србије.

Млађани активиста „Отпора” Иван Маровић најпре је одбацио Илићеве и тврдње Нове Србије, али је убрзо потом потврдио да државне паре ипак стижу у овај народни покрет. Није имао куда, јер је Министарство просвете и спорта саопштило да уплаћује новац „Отпору”. Помоћник министра просвете Жарко Михајловић потврдио је да из буџета месечно у „Отпор” одлази само 45.000 динара. Новац, како се чуло „добиа 45 активиста, по 3.000 динара месечно, искључиво да би контролисали студентски стандард, посебно расподелу кревета у студентским домовима, како би сузбили илегалну берзу”. Речено је, такође, а Студио Б је све то емитовао у својим главним „вестима у седам”, да влада Србије за сличне намене плаћа и друге студентске организације. Уговор са „Отпором” закључен је, како је наглашено, још у јуну ове године.

Рачуница је потпуно „јасна”: контролисање поделе кревета у студентским домовима и остале врсте контроле коштају 45 пута 3.000 динара што је једнако – 45.000 динара месечно! Чудна нека математика, али ко не разуме, и не треба. Шта има да размишља. Млађани Маровић има за то објашњење. Врло једноставно: реч је о само 45.000 динара месечно, искључиво за контролу студентског стандарда, а и податак није нов – уговор је стар већ шест месеци!

ДИОПТРИЈА РЕЖИМСКИХ НАОЧАРА

Е сад, тај „Отпор” који нас „само гледа”, а у ствари плаћен је да контролише студентски стандард (или бар има огранак за то) организује политичке акције, спроводи анкете, коментараше и унутрашњу и спољну политику, економију, кадровска решења, бави се чак и стањем у фудбалу и организацијом Фудбалских савеза Југославије и Србије... Реагује, заправо, као добро организована, формално-неформална политичка групација. Али звани-

чно себе не дефинише тако. Него, као неку врсту „општенародне савести”!

Спонтаност је свакако постојала у почетном стадијуму. Тада су „Отпору” приступали познати појединци. По принципу случајног узорка пример је Добрица Ћосић. Чак су и странке приступале колективно. Игром случаја у мају прошле године колективни члан „Отпора” постала је и Нова Србија Велимира Илића! Таква је ова наша српска стварност. Већ следећа отпорашка фаза била је организационо и финансијски профилирана, још у време борбе против Милошевићевог режима, што није тајна. Новац је пристизао са више страна и од разних донатора, а данас долази и из државног буџета Србије.

На најаве да ће овај „народни покрет” чак изаћи на евентуалне републичке изборе и то у коалицији са Г 17 плус и да ће, ако до избора дође, „Отпор” преиспитати свој однос према ДОС и подржати оне политичке снаге које се залажу за реформе, став „Отпора” је – „против републичких избора, све док не буду донети нови Устав и сви системски закони”. Одговор није ни „да” ни „не”, већ је поље деловања проширено и на правно устројство државе!

„Отпор” је реаговао и на побуну „црвених беретки”. Већ помињани Маровић истакао је да „то што су припадници ЈСО изашли на улицу указује да су неопходне коренисте реформе и испуњење предизборног обећања да се Државна безбедност стави под парламентарну контролу, да је потребна цивилна контрола ДБ, уствари УДБЕ”, уз закључак да се ДБ, практично, као служба није мењала од 1945. године. Мало касније, када је премијер Ђинђић обелоданио и образложио разумно решење за „црвене беретке”, али је ова јединица поново била незадовољна, „Отпор” је указао на опасност да неке друге специјалне војне јединице или службе крену у протесте због некаких својих незадовољстава. Потпуно разложено. Само, какве све то везе има са контролом студентског стандарда и спречавањем малверзација око доделе кревета у студентским домовима?

Никоме, па ни „Отпору” није забрањен политички ангажман нити сврставање уз било коју политичку опцију, или формирање сопственог политичког програма. Није то срамота. Али, онда не може да буде народни него постаје политички покрет. И то би требало јасно рећи. Овако, „Отпор” личи на неку врсту плаћене, дакле контролисане унутрашње контроле ДОС. С једне стране бави се свим питањима у друштву ослањајући се на политичку платформу ДОС, а с друге – надзире ДОС изнутра како не би та платформа била изневерена.

Могао је вероватно „Отпор” и да одбије тричавих 45.000 динара (1.500 ДЕМ) месечно од владе, који су довели до тога да се део ове организације само мало јавно унереди. Али довољно. Није одбио. Да ли је то „Отпорова” цена, или једна рата цене? Да ли се с тим финансијским аранжманом и владиним покровитељством слажу сви отпорашки? Да ли је, на крају, макар и формална независност групације која себе назива „народним покретом” била само илузија у коју је српско јавно мњење веровало до 5. октобра, или је „Отпор” постао марка рама наочара и величина диоптрије кроз које нас ДОС „само гледа”?

Има ко зна

На поновљеним изборима који су недавно одржани у 18 општина Српски покрет обнове је, са освојених 35 одборничких места, повратио своје позиције на српској политичкој сцени. На жалост оних који су медијски изопштавали СПО, без СПО-а се у будућим преговорима око формирања општинских власти у многим местима неће моћи...

БЛАГИЦА КОСТИЋ

У Баточини је СПО, упркос невиђеној медијској блокади, освојио 8 одборничких места, ДОС – 15, док је коалицији ДСС-НС припало 10 мандата. По речима председника ОО СПО-а, професора Душана Поповића, без обзира на медијску изопштеност СПО је био присутан на терену. „Покушавали су да нас изолују на све начине, иако смо и у прошлом сазиву имали значајан број мандата. Нисмо били задовољни увођењем принудне управе, јер смо од 35 имали 6 одборника, док је читав ДОС имао 3. Пад који смо прошле године доживели као странка ни у ком случају не може бити мерило наше снаге, јер ми смо у овом тренутку поново тамо где смо били – појединачно једна од најјачих странка”, каже председник СПО Баточина Душан Поповић и додаје да се ових дана интензивно воде разговори о учешћу СПО-а у формирању општинске власти.

У Петровцу на Млави, где је СПО освојио 6 одборничких места, слична је ситуација, јер се ни овде без СПО-а не може, будући да су ДСС-НС-Правда освојили 12, а ДОС 9 места. По речима председника ОО СПО Станише Стевановића изборна воља грађана Петровца ставила је СПО у привилегован, али независан положај – да одреди правце развоја општине, будући да без 6 одборника СПО-а нико не може да формира општинску владу. „Српски покрет обнове неће стварити коалицију са било којом странком која има супротна програмска начела. Уз признање да Социјалистичка партија Србије има у својим редовима и пуно часних и поштених људи, програмска опредељеност СПО-а искључује могућност било какве сарадње са овом политичком организацијом”, каже Стевановић.

На питање да ли ће СПО ући у коалицију са странкама ДОС-а, Стевановић каже: „Сваки договор је могућ, али научени искуством из предизборног периода не желимо одвојене преговоре са ДОС-ом и остатком ДОС-а. Као јединствена власт на републичком и савезном нивоу, за нас је ДОС јединствен субјекат у преговорима. Инсистирамо да ДОС именује свој преговарачки тим који ће изнети прецизан став ДОС-а у погледу конституисања општинске власти у Петровцу. Преговори са нама морају бити јавни и документовани, како би се овога пута, у случају неуспеха, знао кри-

вац. Договор о постизборној коалицији мора бити потврђен овереним уговором, којим ће јасно бити прецизирани односи унутар коалиције СПО-ДОС, као и радна тела која ће доносити кључне одлуке.

Наравно, уколико ДОС није у могућности да испуни наше услове, тражимо да, у интересу Општине Петровац и свих њених грађана, подржи мањинску владу СПО-а коју смо спремни да формирамо у предвиђеном законском року.

Много пута смо били изиграни, преварени и оцрњени као странка пред грађанима Петровца. Овога пута нам се то неће десити”, категоричан је Станиша Стевановић, председник ОО СПО Петровац на Млави.

Ни у Ћићевцу се неће моћи без СПО-а, будући да је освојио шест одборничких мандата. О протеклим изборима и пла-

новима СПО-а говори председник ОО СПО Мирослав Кркић: „На дембарским изборима смо добили нешто мало више од 7% гласова, а годину дана после освојили смо 21%, што је значајан успех. Сходно томе, од 33 колико има Скупштина општине, ми смо добили 6 одборничких места, СПС – 13, ДСС – 11, ГГ – 2, ДС – 1 одборника.

Ми смо задовољни постигнутим резултатом, али не у потпуности. Напомињем и то да је „Група грађана”, коју је предводио директор Дома здравља, иначе наш бивши члан, имао шест својих кандидата – које је поставио против наших људи. Сви они су били чланови странке у тренутку када су се одржавали избори, што је заиста трагично било по наше резултате. Без обзира на то што нам се десило, остварили смо значајан резултат и без нас се не може формирати општинска власт. ДОС је код нас разбијен на ДСС и остатак ДОС-а. Ми и ДСС имамо могућност да формирамо општинску владу, што ће се највероватније и десити. Договор је на виду и биће реализован тако да СПО добије председника општине и председника општинске владе, а ДСС потпредседника општинске владе и потпредседника општине, или обрнуто. Сасвим је свеједно, ако су нам намере исте – да унапредимо живот грађана у Ћићевцу. Уосталом, сви смо у овом послу због тога”, каже на крају Мирослав Кркић, председник ОО СПО Ћићевац.

И одборници СПО-а из Алексинца, Лебана, Црне Траве и Житишта, такође су у преговорима са ДОС-ом о подели власти, а како ће се ствари одвијати у овим општинама врло брзо ћемо сазнати.

Успех СПО у Власотинцу

На поновљеним изборима за два одборничка места који су одржани у Власотинцу, у недељу 18. новембра 2001. године, СПО је добио једног одборника. У изборној јединици 4 у центру Власотинаца победио је кандидат СПО-а Драги Синадиновић, директор и власник приватног предузећа „Власиноградња”, док је у другој изборној јединици 47 (Рајићево и Крстићево) кандидат СПО-а Новица Димитријевић, власник административног бироа „Стерна” био други, иза кандидата СПС-а. Резултате поновљених избора, на којима је СПО имао 23% добијених гласова (од броја изашлих) прокоментарисао је Никола Поповић, председник ОО СПО у Власотинцу:

„Ово су, за разлику од октобарских и децембарских избора 2000. године, избори који показују праву слику расположења бирачког тела у нашем крају. На ове изборе су изашле све релевантне странке самостално, под својим именом а не у коалицијама. СПО је у таквој утакмици показао своју праву снагу, чак смо у изборној јединици Рајићево и Крстићево освојили 25 одсто гласова, а до сада смо ту освајали по 5-6 посто гласова. Посебно ме радује овако добар резултат због злих језика који СПО маргинализују, иако је очигледно да је СПО у узлазној путањи. А да је тако, показали су и избори у Леба-

ну и Црној Трави где је СПО манифестовао снагу која се мора поштовати.

Какав је поредак странака на овим изборима?

СПО је први и има 23,24% у Власотинцу, СПС је други са 22,19%, ДС је трећа са 20,89, ДСС-14,80... Ми бисмо освојили и ово друго одборничко место (добили смо 25% гласова) да локални СПС дан уочи избора, за време изборне ћутње, није у Ћићевцу и Крстићевцу довукао 25 шлепера шодера и жицу за електровод. Поткупили су гласачко тело.

Да ли је у СПО-у Власотинце било осипања након септембарских избора 2000. године?

Оно што је доживела странка у целини – доживели смо и ми овде. Са жаљењем смо примали одлазак многих наших чланова, као што са радошћу видим да нам се велики број њих сада враћа, или се посредно интересује за нас. Шаљу нам сигнале да ће сигурно бити наши гласачи, чак и ако се формално не учлане.

Шта сте понудили грађанима Власотинца?

Обећали смо им да нећемо радити ни оно што ради ДОС, а ни оно што је СПС радио, и још увек ради у Власотинцу. Оно чиме се ДОС овде бавио било је опште кадрирање и распоређивање својих људи на директорска места, док су витални општински проблеми били девета рупа на свирали. Водили смо реалну политику и зато смо стекли симпатије грађана, што се видело и на овим изборима.

ЖАРКО КОРАЋ: СА ПРАЗНОМ КАСОМ ЋИНЋИЋЕВА ПОЗИЦИЈА ПОСТАЈЕ КРАЈЊЕ НЕЛАГОДНА

Доживљаји доброг војника Жарка

Потпредседник републичке владе одустао је од многих својих ранијих ставова. Као што је напустио свој став да са неким опозиционим лидерима, који су подржавали Милошевићеву националну политику (пре свих – Војислав Коштуница и Зоран Ћинђић), не треба ни преговарати а камоли удруживати се. И нашао се у заједничкој влади са њима.

✍ Милена М. ПОПОВИЋ

Жарко Кораћ је прави мајстор погрешних аналогја и процена. У прошлом броју „Српске речи“ детаљно смо приказали његов став о томе да је тероризам Албанаца произведен српском репресијом („Отворено ћу рећи оно што сви избегавају јавно да кажу: на Косову годинама влада ужасна репресија. У Србији се нико никада због тога није бунио. Мислим да је та репресија у великој мери произвела тероризам“, каже Кораћ). У циљу аргументовања тога става Кораћ ће рећи, користећи већ поменути метод обраћања политичким неистомисљеницима језиком своје струке, и следеће („Демократија“, 16. март 1998): „У психологији се зна, ради се о дехуманизацији непријатеља. Не кажете ни човек, ни Албанац – већ терориста. Кад се каже терориста одобрите сва средства која режим предузима. То није ново. За време Другог светског рата Немци нису никада припаднике НОБ, и друге који су се, евентуално, борили против њих (овде је уочљива Кораћева склоност да не прихвата аргументе који не погодноју његовој политичкој опцији, конкретно – овде се ради о игнорисању историјски потврђених чињеница да припадници НОБ нису били једини који су у нашој земљи водили оружану борбу против Немаца – прим. М. П.), називали друкчије него бандити. То је исти тај механизам. Речи се користе да би извршиле мобилизацију људи, тако да противник не делује више као људско биће“.

Кораћ ће, опет у контексту критике Милошевићеве репресије на Косову, изјавити и да „није баш очигледно ко је све терориста“. Да би потврдио овај свој став Кораћ ће посегнути за још једном погрешном аналогјом (очигледно, направио је погрешну аналогју и кад је поредио деловање окупатора са деловањем власти у земљи): „Навешћу један пример.

Како би данас један Аустријанац дефинисао Гаврила Принципа, а како један Србин. Да ли је он био терориста, или како га приказује наша национална историја, борац за слободу? На западу би Гаврило Принцип био класичан терориста. Ми сматрамо да би он био херој“. Као што је напустио свој став да са неким опозиционим лидерима, који су подржавали Милошевићеву националну политику (пре свих – Војислав Коштуница и Зоран Ћинђић), не треба ни преговарати а камоли удруживати се, и нашао се у заједничкој влади са њима, тако је Кораћ напустио и своју став о томе како погрешна употреба речи **тероризам** наводи јавност да прихвати као легитимна сва средства која су власти у Србији користиле за његово сузбијање на Космету. То се сасвим јасно види из одсуства његове побуне кад Небојша Човић и Војислав Коштуница, после дужег оклевања и коришћења термина **екстремизам**, називају **тероризмом** оно што се дешавало на југу Србије и оно што се и данас дешава у Македонији. То што Кораћу не смета таква квалификација акција албанске мањине у општинама Прешево, Медвеђа и Бујановац од стране Небојше Човића, не може се објаснити само Кораћевом лојалношћу колеги по функцији у влади Србије. Вероватније је да је и свој став о тероризму Кораћ напустио онда када је схватио да се власт тешко добија а лако губи, нарочито када се ради о учешћу у власти странака које имају занемарљиву подршку бирачког тела.

ОТИМАЧИНОМ ДО НАКИТА ЕЛИЗАБЕТЕ ДРУГЕ

Кораћ не крије своју левичарску оријентацију („Наша Борба“, 11.5.1996): „Проблем је што је код многих људи у Србији, левица схваћена као нешто што увек води окамењеном друштву, а то је катастрофално за њено будућност. Она (Ср-

бија) нема нормалан политички спектар, већ наглашену националистичку десницу са профашистичким елементима и један релативно слаб центар. Левице практично нема“. Са схватањем да је поменуто погрешно тумачење левице катастрофално за будућност Србије, Кораћ и не може бити ништа друго до – антимонархист. У тежњи да допринесе поразу идеје о обнављању монархије у Србији Кораћ ће направити читав политичко-књижевни карамбол у коме ће кугле порушити српску монархију а власништво британског двора претворити у прах и pepeo („Нин“, 26. јул 2001, Кораћ износи свој став о враћању имовине и држављанства породици Карађорђевић): „Сматрам да треба вратити држављанство које је људима одузето из политичких разлога и то никада више не треба да се дешава. У реду је да свако ко има држављанство има право да изабере где ће живети и мени је драго ако та породица (Карађорђевић) жели да живи у овој земљи. Али, све остало што сам чуо, и аргументи, показују велику конфузију у нашој земљи. Један од аргумената је био да је то власништво те породице (породице Карађорђевић – прим. М. П.). Морам рећи да имовина краља није исто што имовина сваког другог човека. **Навешћу пример накита краљице Елизабете Друге**. Технички, он је њен, јер она је то наследила од свог чукун, чукун, чукун, чукундеде, и технички, она то може и да прода јер је то наследила од својих предака **који су добили у ратовима поклоне и ко зна како, отимачином**. Не постоји данас ни један грађанин Велике Британије који не мисли да то у ствари припада енглеском народу и краљица то неће никада ни продати“. Овај подужи цитат сведочанство је без преседана о томе каквог се данас профила налазе политичари на челу државе и каквим се све аналогјама служе да би доказали исправност својих политичких ставова. Из ове Кораћеве аналогје следи да грађани Велике Британије сматрају својим власништвом и оно што су преци Елизабете Друге стекли отимачином!

Наравно, Кораћ није отишао толико далеко да устврди како је и Бели двор саргађен отимачином, што би му, по Кораћевевој логици, аутоматски прибавило печат народног власништва. Али („Нин“, 26. јул 2001, Кораћ говори о имовини породице Карађорђевић): „Краљ Петар Карађорђевић био је у великим дуговима. Он је био врло сиромашан човек и био је у дуговима. То се не стиче за две генерације. Народ је одвајао и народ проценује да ли то сматра личним власништвом краља или престолонаследника, или не. (...) Било би најбоље да су ти објекти неком одлуком претворени у јавна добра, везана вероватно за Народни музеј Србије“. Тако Кораћ види судбину имовине Карађорђевић. Идеју о претварању Белог двора у музејски комплекс имао је својевремено и Слободан Милошевић. Одустао је од ње, и преселио се у Бели двор, када је нашао излаз за наставак своје политичке каријере у функцији савезног председника, јер му Устав Републике Србије није дозвољавао да се поново кандидује за председника Србије. Кораћ у враћању дела имовине породици Карађорђевић ипак не види главни проблем везан за нашу обесправљену

династију. Проблем који њега заиста мучи односи се на обнову монархије у Србији. О овоме сведоче ове Кораћеве речи („Политика“, 29.7.2001): „Било би у реду да је држава помогла тој породици Карађорђевић, да јој је доделила неку вилу или слично. Овај триумфални повратак значи да се монархија враћа на мала врата и због тога сам протествовао. **Не може се иза леђа народа борити за повратак монархије, мора се отворено рећи шта се жели са тим гестом**“. Ово је била логична завршница партије у којој је престолонаследник Александар Други кокетирао са ДЕС-ом у предизборној кампањи. У тој коалицији идеја монархизма је готово протерана, али престолонаследник је сматрао да је потребно да помогне републиканцима да дођу на власт а не монархистима (слична ситуација је са обновом веронауке у нашим школама: као обновитељ јавља се Зоран Ђинђић у чијој биографији, објављеној у књизи „Ко је ко у Србији“, у издању од 1991. године, пише да је он **атеиста**; данас се у СПЦ чудом чуде зашто постоји низ отворених проблема у реализацији Ђинђићеве одлуке да се веронаука поново уведе у школе).

ПСИХОПАТА ЈАНЕЗ ЈАНША

Када су у питању Кораћеве погрешне процене, почев од оне недавне да ће Карле дел Понте бити велики проблем да напише хрватско-босанску оптужницу против Слободана Милошевића (развој догађаја показује да Карла дел Понте пише те оптужнице опширно и са лакоћом), ствари не стоје нимало другачије него са његовим погрешним аналозијама. Према писану „Политике“ (14.7.1991), Жарко Кораћ, осврћући се на тада тек уведени тромесечни мораторијум на једностране словеначке акције које су водиле у њену сецесију од СФРЈ и на могућност да Словенци искористе тај период за додатно наоружавање, изразио је наду да ће рационални Словенци доћи да разговарају, али истовремено је изразио и сумњу у ту своју наду у превагу рационалности док Словенце „води **психопата Јанез Јанша**“. Овај речник погодовао је тадашњој „Политици“, из које је опозиција била потпуно протерана, што се може лако доказати прелиставањем само њене рубрике „Одједи и реаговања“. „Психопата“ Јанез Јанша у међувремену је постао један од симбола нове Словеније, која је премашивањем националног дохотка и неких чланица ЕУ недвосмислено показала да је са пуним правом изашла из социјалистичке заједнице о чијем преуређењу Мирјана Марковић, као идеолог политичких и економских реформи којима је требало зауставити распад СФРЈ, није дозвољавала ни да се расправља (о увођењу социјалистичког друштвеног уређења нисмо одлучивали гласањем, па га нећемо гласањем ни укидати, рекла је Марковићева у одговору онима који су тражили да се о новом друштвеном уређењу СФРЈ одлучује демократским путем). Ипак, Кораћ је прогласио психопатом Јаншу а не творца теорије о непромењивости југословенског друштвеног уређења. Знао је већ тада да се не би појавио у „Политици“ да је поступио другачије.

Интересантна је и Кораћева оцена о коалицији „Депос“ која је у значајном пе-

риоду борбе за демократизацију Србије представљала једину релевантну опозициону снагу на политичкој сцени Србије („Наша Борба“, 22.2.1997): „Депос је био један покушај националистичке интелигенције да стави политичке странке под своју капу. Он је био жеља САНУ, Удружења књижевника Србије и националистичке интелигенције“. И без потребе за доказивањем колико ова Кораћева изјава нема никакве везе са опозиционим деловањем, на пример, једног Миће Поповића или Борислава Михајловића Михиза, само упоређивање имена интелектуалаца изван политичких партија који су подржавали Кораћев ДОС са онима који су подржавали ДЕПОС, показало да, ако би Кораћ био у праву, да је и ДОС „био један покушај националистичке интелигенције да стави политичке странке под своју капу и да је био жеља САНУ, Удружења књижевника Србије и националистичке интелигенције“.

У време масовних протеста због прекрајања резултата локалних избора од 1996. године Кораћ је у интервјуу који је дао „Нашој борби“ (22.2.1997) видео да „СПС има праву шансу за реструктурирање без Слободана Милошевића“. При томе је изрекао следеће мишљење: „Мислим да ће та партија остати и после пада са власти и остати једна од највећих и најбољих организованих странака. Могуће је да ће на њено чело доћи нови људи. Ових дана промовисан је један од могућих лидера реформисаног СПС Небојша Човић“. Кораћ је при овој позитивној оцени по Небојшу Човића потпуно занемарио да је само два месеца раније Човић стајао за време чувеног контрамитинга на трибини, на Терезијама, уз своје вође Слободана Милошевића и Мирјану Марковић. Такође, заборавио је да је јавност својевремено била обавештена да је управо Човић, у својству градоначелника Београда, на дан контрамитинга позвао министра унутрашњих послова и тражио да пошаље милицију на Терезије да би заштитио своје присталице и застрашио учеснике грађанског протеста.

Но, без обзира на своју заборавност, Кораћ је направио потпуно погрешну процену о Човићевом некадашњем утицају у СПС-у. Кораћ, очигледно, није обавештен о томе да Човић никада није био омиљен у врху СПС-а. Милошевић га је искористио на Другом конгресу СПС-а када је требало да се обрачуна са старијим кадровима те партије (види фелтон о Небојши Човићу, „Српска реч“). Посебно, Човићев ауторитет био је споран и у Градском одбору СПС-а (Београд) који је регрутовао већину кадрова који се данас налазе на челу те партије.

ПОРТПАРОЛ А НЕ ПРОРОК

Кораћ је као и већина челника данашње владајуће коалиције имао предрасуде о значају лика и дела Слободана Милошевића на ток вишегодишње југословенске и српске кризе. Истини за вољу, мора се признати да је Кораћев суд о Милошевићу био и оштрији и објективнији од суда Зорана Ђинђића. Ипак, Кораћ је себи дозволио да о Милошевићу каже и ово: „Осма седница и Устав Србије (исти онај Устав који је и данас на снази, у време у коме је Жарко Кораћ потпредседник српске владе!) представља-

ју увод у разбијање Србије и рат. Они који не виде везу између тих догађаја третирају Слободана Милошевића као велику персонализацију зла које је преварило српски народ. Они који тако мисле неће моћи далеко да одмакну у демократизацији Србије. Ова оцена, осим што је потпуно погрешна, ослобађа Милошевића великог дела кривице и претвара је у колективну кривицу српског народа. Овакав ефекат имао је и Кораћев покушај да објасни јавности какао је српски народ „одобрио сва средства која је режим предузимао против Албанаца на Косову“, јер је поверовао у тврдњу властодржаца да су косовски Албанци терористи!

Кораћ данас мање греша у проценама развоја политичких догађаја. Понекад се има утисак да је све што се дешава на политичкој сцени Србије било унапред предвиђено Кораћевим изјавама. Онима чије сећање сеже у блиску прошлост ова Кораћева „предвиђања“ личе на одломке из дневника Мирјане Марковић, одломке који су обавезно прелазили у сурову стварност. На пример, пре неколико дана, суочен са протестом „црвених беретки“, Михајловић је понудио Ђинђићу на располагање своју министарску функцију. Одмах се јавио Жарко Кораћ са изјавом да ће Ђинђић вратити функцију Михајловићу, јер, наводно, не постоји не један елемент Михајловићеве одговорности за побуну „црвених беретки“. И Ђинђић је поступио управо онако како је Кораћ предвиђао.

Још бољи пример Кораћевог антиципирања будућности везан је за хапшење Милошевића. „Милошевић би могао бити испоручен Хашком трибуналу, али прво треба да му се суди у Србији – Желимо да покажемо да је онај који је некада сматран великим лидером, био лопов“, рекао је Кораћ 18. маја 2001. године новинарима у Женеви. Ту његову изјаву, потом, сви су копирали у ДОС-у, од Коштунице до Ђинђића.

Када је претња српским властима од стране Карле дел Понте, потпомогнута из САД као најутицајнијег донатора, постала реална, Кораћ је изјавио („Политика“, 8.6.2001): „Он или ми. **Постоји опасност да још једном постанемо Милошевићеви таоци и то мора да престане**“. И ову изјаву лидери ДОС-а, чланови Ђинђићеве фракције, касније су прихватили као своју сопствену. Милошевић је предат Хашком трибуналу уочи отварања Донаторске конференције за Југославију. Кораћ је, потом, поново први, признао следеће: „Ђинђић је једноставно морао брзо да решава ситуацију око Милошевићевог изручења **јер са празном касом његова позиција постаје крајње нелагодна**“. Ову Кораћеву мисао, зачудо, Ђинђић није поновио.

По Ђинђићевом мишљењу ствари се разликују у следећој нијанси: не ради се о Ђинђићевој нелагодној позицији већ о нелагодној позицији српске економије! Ова ситница открила је да је сличност у политичком деловању Мирјане Марковић и Жарка Кораћа, мања него што изгледа. Кораћ је, ипак, Ђинђићев гласноговорник. Марковићева је у својим дневницима креирала политику бивше владајуће странке. Да Кораћ није портпарол, Ђинђић би признао да му је позиција нелагодна.

66% САКРИЛО 2/3

На сајту (<http://www.spo.org.yu>) Српског покрета обнове налази се стална рубрика ДОС ТОП ТЕН која садржи краће текстове тематски везане за деловање, како у ДОС-у наглашавају, нове демократске власти. „Српска реч” преноси избор из те рубрике.

ДВЕ ТРЕЋИНЕ СЕЦЕСИЈЕ КОСОВА

Париски клуб отписао је Југославији, како је известила државна телевизија, 66% од укупног дуга који износи око 4,5 милијарде долара.

Вест је ексклузивно за РТС саопштио Борис Тадић, што је „великом успеху југословенских преговарача у Паризу” прибавило печат Демократске странке. Да би утисак о пресудној улози ДС у придобијању симпатија Париског клуба за СРЈ појачао, одмах након Бориса Тадића на РТС се појавио и Зоран Ђинђић, са тврђом да је одлука Париског клуба највећи успех које су „нове демократске власти” постигле од 5. октобра. Да се успех не би приписао и савезној влади Ђинђић је том приликом утврдио да је одлука Париског клуба велики знак поверења у реформе које његова влада спроводи.

Ђинђић је и у овој својој акцији, срачунао на повећање сопственог рејтинга у бирачком телу Србије, применио чувени Милошевићев пропагандни метод: све што се дешава на политичкој сцени Србије (и шире) – потврђује исправност политичких циљева првог човека Србије. У конкретном случају то значи: Париски клуб је отписао 66% дуга Југославији да би грађанима Србије ставио до знања да има, независно од висине њиховог животног стандарда, високо мишљење о Ђинђићу као Српском Реформатору. То што је непуних месец дана раније Ђинђић српској јавности објашњавао да Париски клуб условљава отписивање две трећине југословенског дуга политичким уступком који треба да учини Србија – очигледно не утиче на примену поменутог Милошевићевог метода. Колико су поменути политички захтеви били кључни за одлуку Париског клуба о отпису дуга сведочи и овај цитат из текста „Ђинђићев танго са Париским клубом” објављеног у „Српској речи” (24.10.2001): „На једном од својих бројних гостовања на државној телевизији премијер Зоран Ђинђић изјавио је да се Париски клуб руководи политичким а не економским разлозима. „Они ми кажу – ако желите да вам отпишемо две трећине дуга позовите Србе да изађу на косовске изборе”, рекао је Ђинђић, објашњавајући који су то политички разлози у Париским клубу стављени изнад економских. Ђинђић је закључио да је став Париског клуба разумљив али да његов кабинет ни-

је у позицији да упуту поменути позив Србима са Космета јер је Народна скупштина Србије већ заузела став о том проблему. Како премостити ту тешкоћу, питао се Ђинђић. Било би добро када би савезна влада и председник СРЈ заузели некакав став (који би био по политичкој вољи Париског клуба) о том проблему – републичка влада би такав став подржала, закључио је Ђинђић”.

И заиста, председник СРЈ Војислав Коштуница позвао је Србе да изађу на косовске парламентарне и председничке изборе. Ђинђићев кабинет, у складу са премијеровим обећањем, подржао је Коштуничин позив Србима да изађу на изборе. Догађаји су се даље одвијали овим редом: Ђинђић је на челу српске делегације посетио Вашингтон где му је јавно одато признање на мудрој одлуци да се косметским Србима препоручи излазак на изборе. Разговори са Париским клубом отпочели су три дана уочи косовских избора (у питању је „коинциденција” слична оној када је Милошевић ухапшен неколико сати уочи истацања америчког ултиматума везаног за његово испоручивање Хагу, слична оној када је Милошевић испоручен Хашком трибуналу неколико сати уочи отварања донаторске конференције за СРЈ, и слична оној када су браћа Бановић предата Хашком трибуналу управо у тренутку када су амерички званичници тражили да им Ђинђић у Вашингтону поднесе извештај о сарадњи са Трибуналом). Ниједна информација о току тих разговора није била доступна јавности све док није почела изборна ћутња на Косову. Могло се, не дај Боже, десити да се због неког инцидента у предизборној кампањи Срби повуку из косовске изборне трке и тада не би било никакве позитивне одлуке о отписивању југословенског дуга. Одлука Париског клуба саопштена је српској јавности десетак сати уочи отварања бирачких места на Косову, када је већ било потпуно јасно да ће Срби изаћи на изборе.

Ове чињенице објашњавају зашто се у формулацијама српских званичника о отписивању дуга говори о отпису 66% а не о отпису две трећине дуга (што износи 66,66%). Наиме, помињање износа од „две трећине” учинило би да се јавност Србије присети поменуте Ђинђићеве изјаве из које се види, како смо већ навели, да је Париски клуб поставио ултиматум: „Ако желите да отпишемо две трећине дуга позовите Србе да изађу на косовске из-

боре”. Дакле, није две трећине, већ 66%. Она разлика, мања од 7 промила, између те две величине учинила је да Ђинђић своје повиновање ултиматуму Париског клуба прикаже као највећи успех који је „нова демократска власт” постигла после 5. октобра. У стварности, ако се икада покаже да је требало подржати Тачијеве и Руговине изборе у замену за отписивање дуга – све заслуге треба приписати Војиславу Коштуници а не Зорану Ђинђићу. Прва провера исправности Коштуничиног слалома низ Копоник и Шару биће учињена већ у току првог заседања косовског парламента.

„НЕ ДАМ ИХ ТРИБУНАЛУ ИАКО ТРАЖЕ ОСТАВКУ МОГА МИНИСТРА”

Ђинђић, полако али сигурно, и против наше воље, постаје кључни књижевни јунак рубрике „ДОС ТОП ТЕН”. Иако са доста аутоцензуре уврштавамо његове акције у ове слике о владајућој коалицији, премијер се увек труди да њиховом непоновљивошћу обезбеди себи простор у нашој рубрици. Овога пута опис његовог подвига има следећи ток.

Тек што је слетео на сурчински аеродром, враћајући се са своје америчке турнеје, Ђинђић је био принуђен, након изречене серије похвала на рачун свога деловања у својству министра иностраних послова и суштинског шефа државе која се зове СРЈ, да се осврне на протест „црвених беретки” који је управо био у фази кулминације. „Нећу ићи у Кулу да разговарам са специјалним јединицама МУП које протестују и захтевају смену министра полиције”, рекао је Ђинђић и додао и следеће: „Специјалне јединице МУП десет година нису реаговале на догађаје, а сад су наши, по мени, најслабији и најнеуверљивији разлог да смењују министра”.

Међутим, чим је пао мрак Ђинђић се обрео у Кули, у кампу за обуку ЈСО. Кампери нису пропустили прилику да сниме тај историјски догађај. Гледаоци телевизија, које Ђинђићев Биро за информисање владе Србије не држе под директним контролом, могли су да виде следећи приказ: Ђинђић, затечен ТВ камерама, стоји мирно, у ставу који имају скакачи удаљ уочи узимања залета, и слуша рапорт („Станье у Јединици је ванредно!”) који му подноси припадник ЈСО. У дугом разговору са представницима ЈСО Ђинђић је; како је из кампа саопштено, „изразио разумевање за њихове захтеве али је одбио да их подржи”. Главни захтев ЈСО – сменили Душана Михајловића са места министра унутрашњих послова. Тек када је отишао из Куле Ђинђић је плануо: неће нико под притиском смењивати министре док је он на челу владе!

Читав овај догађај сведочи да Ђинђић Милошевића чешће цитира него свога ментора Јиргена Хабермаса: колико је само пута Милошевић јавно рекао – нећу учинити то и то под притиском улице, међународне заједнице, светских моћника, непријатеља Српства... Вероватно се још неко, осим Ђинђића, сећа да је у своме најчувенијем интервјуу, датом институцији званој Милорад Вучелић, Милошевић рекао да би економску блокаду прекодринским Србима могао да уведе само онај политичар који ништа не зна о српским националним интересима. Међутим, још није био утихнуо

звук тих његових речи – када је, по његовом налогу, уведена та блокада а челницима Републике Српске забрањен улазак у Србију!

Ако неко сумња у нашу тврдњу да је Милошевић данас Ђинђићев нови Хабермас, нека размотри и ове детаље.

Све ово што се дешава са Јединицом за специјалне операције Службе државне безбедности представља покушај да се зауставе економске реформе у Србији и повратак СРЈ у међународне институције („Све што данас предузима опозиција срачунато је на то да се спречи Обнова земље порушене у злочиначкој НАТО агресији“, говорио је Милошевић), тврде у фракцији ДОС-а коју предводи републички премијер Зоран Ђинђић. Наравно, Ђинђић се у овом објашњењу „најновије кампање“ против његове „реформаторске мисије“ у великој мери ослања не пословичну заборавност просечног грађанина Србије (ова заборавност била је највећи савезник и Милошевићу). Да није те заборавности, јавности уопште не би требало објашњавати да „оружана побуне ЈСО“, како спољнополитички коментатор режимског дневника „Политика“ назива излазак на улице наоружаних специјалаца, представља колатералну штету од стратегије за коју се може недвосмислено доказати да су је својевремено коауторски сачинили српски премијер и командант ЈСО пуковник Милорад Луковић Легија.

ОСАМНАЕСТ ПИСАМА РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА

„Српска реч“, почев од петооктобарске револуције, непрекидно подсећа нове властодержце да су у предреволуционарном периоду чврсто обећавали да ће Закон о универзитету срушити, као најјаснији симбол левичарско радикалске диктатуре, чим се домогну власти. Међутим, ових дана на ту обавезу почео је јавно да их подсећа и универзитет. На пример, проректор Универзитета у Београду, професор Ненад Грујић, о том проблему каже следеће („Новости“, 15. децембар 2001): „То је недопустиво. Београдски универзитет перманентно ургира да се тај закон донесе, ипак се његово доношење стално одлаже и одлаже, из непознатих разлога. Упутили смо писмо премијеру Ђинђићу и председнику Народне скупштине Драгану Маршићанину, да се доношење закона уврсти у процедуру по хитном поступку, али одговор још нисмо добили“.

Међутим, „новој демократској власти“ одговара Шешел-Бојићев закон о универзитету јер им омогућава да као декане држе своје људе који у многим случајевима никада нису дозволили да се тајним гласањем провери подршка коју имају у наставно-научним већима факултета. Ти декани владају и даље као да је Милошевић још на челу државе и уопште се не либе да игноришу одлуке наставно-научних већа својих факултета и чак да држе залеђене извештаје о оцени докторске дисертације и по годину дана (!) као вид обрачуна са својим неистомисљеницима.

У таквим околностима нормално је да универзитетски радници без јасних знакова протеста подносе и све већу немаштину на универзитетима. Проректор Грујић наводи податак да поједини декани факултета примају месечно 8.000 динара, што је вишеструко мање од припадљивости

који неко од функционера владајуће коалиције примају као чланови управних одбора јавних предузећа. Чак и тако сиромашна јавна предузећа као што је ЈКП Београдске пијаце, месечно исплаћују члановима свога управног одбора и до 70% средстава које као плату добија, на пример, декан Пољопривредног факултета у Београду.

Парадигма за лош материјални положај запослених на српским универзитетима служи податак да је сваки наставник и сарадник који поштом шаље три копије свога научног рада редакцији научног часописа, на пример – немачког, дужан да за

поштарину одвоји осамнаести део месечне плате (поштарина за такво писмо упућено у Хановер кошта 501 динар) редовног професора Универзитета у Београду! Што је још горе, тај износ ће поново платити ако му рад буде прихваћен за штампу – дужан је да часопису пошаље дефинитивну верзију рада. Дакле, у ДОС-овој Србији редовни професор универзитета може за своју плату да упути 18 писама широм Европе и да се, потом, упути у неку народну кухињу, уколико та кухиња још прима донације из иностранства. У противном – и ту ће наићи ће на затворена врата.

ТРАНСПАРЕНТНО, А ИСПОД ЖИТА

И Цептер „слетео“ на Дедиње

Идија СТАМЕНКОВИЋ

Када су пре годину дана ступили на власт, егалтирани функционери ДОС-а бусали су се у демократске груди да ће о појединоцима сваког посла који држава (општина, град или предузеће у државном власништву) убудуће закључи јавност бити благовремено и у потпуности обавештена. Или, како су то Ђинђићеве демократе посебно волеле да истакну, јавни послови биће – транспарентни.

Оно што су их западни ментори учили на разним семинарима и инструктажама током 1999. и 2000. године у Будимпешти и Сегедину, демократе су са особитим ентузијазмом проносиле по Србији, представљајући себе као најприлежнијег гаранта брзе и успешне друштвене реформе. У томе је наравно, за протеклих годину дана предначио врх ДС, и они најближи њему, концентрисани на профитабилним руководећим положајима директора и председника управних одбора у српској престоници.

Али, како то код нас обично бива, једно је оно што се користи у масовној медијској потрошњи а сасвим друго нешто за интерну употребу, тј. партијску и личне користи.

Најновији случај „демократског“ користољубља одиграо се на Савском венцу, релативно малој, али за српске новобогаташе свакако врло примамљивој београдској општини, на чијој се територији налазе и резиденцијална насеља као што су Сењак, Дедиње и Топчидер.

Дакле, општина Савски венац и Дирекција за градско грађевинско земљиште, тачније њихово најуже руководство, мимо хвале вредних принципа о јавности рада и слично, сели су и натенане издвојили најлукусније локације. Свакако, у овој режираној продаји право учешће имали су само привилеговани, у коју је био укључен, испоставиће се, и специјални попуст у односу на тражену цену.

Тако је по одлуци Дирекције за градско грађевинско земљиште (коју контролише Демократска странка) на продају понуђено укупно девет локација на престижном градском брду, од којих је пет било национализовано након доласка „црвених“ ослободилаца пре педесет година. Посебно незадовољство дела одборника

(стављених пред свршен чин јер су о свему обавештени када је посао већ био „завезан“) и грађана ове општине изазвало је ново отуђивање земљишта које су комунисти одузели Цркви, а које је иначе до његове смрти 1937. године припадало српском патријарху Варнави.

Поменути плац, површине 2000 квм у Вуковарској улици број 2, добио је новог власника у лицу бизнисмена Филипа Цептера (до почетка бомбардовања Србије 1999. године Милана Јанковића) великог „добротвора“ Демократске странке и њеног председника.

За овако угледног купца обезбеђени су и ванредно повољни услови: на лицитацији одржаној 7. новембра ове године заступници господина Цептера били су једини учесници, па је уместо предвиђених 10 милиона динара (или око 330.000 ДЕМ) у уговор, кажу они који су га видели, унета клаузула да ће се за плаћање пре рока цена преполовити. Дакле, око 170.000 ДЕМ.

За неупућене, треба нагласити да је рачуница врло проста и објашњава зашто одборници ДОС на Савском венцу све отвореније говоре о тешкој злоупотреби моћника из редова њиховог „жутог“ коалиционог партнера: у широј околини Београда не постоји грађевинско земљиште (оно које по планској документацији задовољава услове за изградњу објеката) са тржишном ценом испод 20.000 ДЕМ по ару (100 квм), док се на Дедињу иста површина креће углавном око 50.000 ДЕМ па и више. Будући да је у овом случају реч о чак 20 ари, јасно је да је, са обрачунатим горе наведеним околином, зарада господина Цептера преко 800.000 ДЕМ (јер га ар кошта 6 пута мање од његове тржишне вредности). Или да је за исто толико закинута градска каса, зависи који вам се угао гледања више допада.

О придржавању и испуњавању предизборних обећања ДОС-а (а нарочито његовог неприкосновеног челног „предузећа“ ДС) о тобожњој денационализацији (која се спектакуларно свела на враћање „станарског права“ на Бели двор породици Карађорђевић) у овој причи крајње је неукусно и помињати.

А да није, како слоган ДС оно вели, „поштено“, нека само проба неко да докаже – могли би да га посете неки други премијерови пријатељи.

КРИВИЧНЕ ПРИЈАВЕ ПРОТИВ ЧЕЛНИКА СКУПШТИНЕ КРАГУЈЕВЦА

БИВШИ ПРОТИВ НОВОГ ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Председник Скупштине Крагујевца и његови најближи сарадници покушавају да оштете град за око милион марака, тврди Верољуб Стевановић

СЛАЂАНА ПАЛЧИЋ

Председник СПО и бивши градоначелник Крагујевца Верољуб Стевановић поднео је општинском јавном тужиоцу кривичне пријаве против председника Скупштине Крагујевца Влатка Рајковића и његових сарадника Миленка Турањанина и Драгана Милосављевића, у Извршном одбору (градској влади) задужених за комуналну делатност. Стевановић их тужи због злоупотребе службеног положаја, закључења штетног уговора и злоупотребе положаја одлучивања у привреди. Он их оптужује за покушај проневере милион немачких марака приликом куповине угља за грејање.

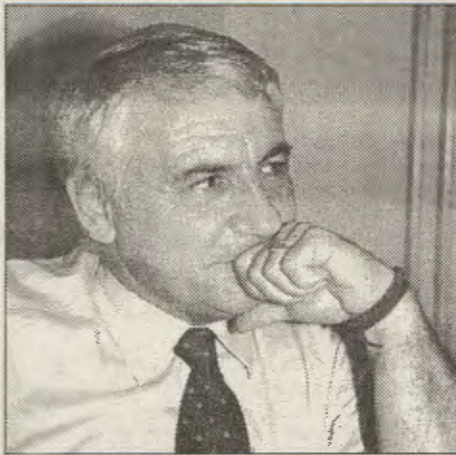
Председника и двојицу функционера Градске скупштине бивши градоначелник терети за манипулације приликом набавке 40 хиљада тона мрког угља из рудника Бановићи за овогодишњу грејну сезону, по цени од три и по милиона немачких марака, при чему је, с обзиром да су челници Скупштине града имали у виду повољније понуде по нижим ценама, свесно подстицали „Застава енергетику“ на склапање уговора штетних по град.

„Као одборник у градском парламенту, у обавези сам да будем „душебрижник“, како иронично скупштински функционери знају да ме назову. Мотив за свој поступак нисам нашао ни у каквој мржњи, нити у страху од успеха ове власти, само њима видљивом, већ из одговорности пре свега према својим бирачима, потом према грађанима Крагујевца, а право да Вам кажем и према себи, јер нико не може узети право да сруши оно што је прва посткомунистичка власт у Крагујевцу учинила за време највеће беспарице и блокаде града од стране Милошевићеве власти“, каже Верољуб Стевановић.

Стевановић наводи да у „штету“ има податке о још најмање три афере у локалној власти сличног значаја за полицију, које ће светло угледати када за то буде време. Не желећи да прецизира о чему се ради, Стевановић наводи да ће све податке на време предати МУП-у.

ОДБИЛИ ПОСРЕДОВАЊЕ

Адвокати Верољуба Стевановића у кривичној пријави против крагујевачке скупштине наводе да се Стевановић као бивши градоначелник, захваљујући својим добрим пријатељским и пословним везама, zaloжио у посредовању између надлежних у Скупштини и представника руд-

ника у Босни и омогућио преговоре који би сасвим сигурно били повољни за град. Реч је о увозу мрког угља за који је крагујевачка енергана и пројектована, остварили би се знатне уштеде енергената.

„Моћници градске власти, против којих је и поднета пријава, због својих личних сујета чине све да до договора у којима сам ја посредовао не дође“, каже Стевановић. „Они су преузели посао и јасно ставили до знања да немају намеру да допусте савете и помоћ са стране. Са друге стране, мислећи да је тај посао лако завршити, а можда и знајући шта раде, а то ће МУП утврдити, касне са набавком угља и градској „Енергетици“ просто намећу закључивање неповољног и штетног уговора, како у погледу цене угља, тако и у смислу банкарских гаранција и трошкова превоза“.

Стевановић сматра да је градска власт направила неопростив пропуст и да је манипулацијом око набавке угља довела град у позицију да пред дубоку зиму на лагерима „Енергетике“ има само трећина угља потребног за грејање града. При томе, каже Стевановић, грађанима није објашњено о чему се заправо ради, па ће то, уместо градске власти, морати да учини полиција.

„Уколико се цела ствар не заташка“, додаје Стевановић. „Пријава је поднета са јасним сазнањем да у локалном МУП-у седе људи блиски локалној власти, па ме не би изненадило да цела ствар заврши у фиоци. Са друге стране, мој поступак је добар начин да се провери рад полиције и јавног тужиоца и да се докаже да ли су ове институције аполитичне и профе-

сионалне, како је то ДОС грађанима обећавао“.

Стевановић додаје да је јавности потребно објаснити зашто је градска власт повукла део скупштинског буџета из сасвим солидне банке и пренела га у другу, тотално ван процедуре и ризикујући да град остане без пара. Мора се образложити и какве су то приватне фирме и посредници који су учествовали у „бизнису“ око набавке угља.

ПРАЊЕ РУКУ

Покушавајући да себе ослободи одговорности за „подстрекавање надлежних у Енергетици на потписивање уговора штетног по град“, функционери градске Скупштине на брзину и како каже Стевановић, сувише трапаво да би било искрено, смењују директора „Енергетике“, сваљујући кривицу на његова плећа и јавности пласирајући да је смењен јер није на време набавио угаљ за град. При томе се у Скупштини града потенцира да није њена надлежност да набавља енергенте, али да то чини из „љубави према грађанима“. Са друге стране, изгледа јесте у њеној надлежности да смењује њеног директора.

Кривични поступак против првих људи града у самој Скупштини нису желели да коментаришу. Док председник Скупштине још увек тражи новинаре који би писали у складу са његовим „демократским“ виђењем објективног информисања, те неће са сваким да разговара, остали актери ове приче углавном су недоступни, на састанку, углавном изашли или неповратно одсутни... Из канцеларија политичких партија на власти, са друге стране, стижу објашњења да је Стевановић заплашен евентуалном одговорношћу, па је брже-боље одлучио да направи аферу.

„Не знам од чега би ме било страх, јер ја у све то нисам био ни на који начин, осим посредовањем, умешан. Договори у којима сам ја посредовао никада нису окончани. Па пошто је моја улога крајње једноставна и споредна, нема разлога да се плашим своје одговорности, што власт у Крагујевцу очигледно жели да наметне јавности. Уосталом, да се бојим, мислите ли да бих своје име ставио испод кривичне пријаве за једно крајње очигледно дело немарности, незнања и неодговорности“, тврди Стевановић.

Он оповргава и приче да се ради о традиционалној нетрпељивости између њега и садашњег градоначелника, зачетој у време док су били блиски сарадници, заједно на власти. На опаску да се ни тада нису баш најбоље слагали и да је њихов однос често био предмет интересовања јавности, Стевановић додаје:

„Да га не трпим и да Рајковића нисам трпео, прво бих га најурисо с посла због тога што се на радном месту појављивао с времена на време. Као најнеодговорнијем човеку кога сам икада упознао, желео сам да му сваки пут изнова пружим шансу да од њега постане достојан представник града.“

Да га нисам трпео, не бих му одмах пошто је дошао на власт, понудио своју помоћ око било чега што би му евентуално било потребно. Сувише ароганције, сувише тврдоглавости помешано са несналажењем и „немешањем“ у свој посао, ограничавају овог човека да буде добар у јавној обавези коју је преузео, а што се њега тиче, изгледа да је „не трпети“ једино што уме добро да ради“.

Коштуница украо функцију председника СРЈ

Ако од данас судије почну да се држе закона „ко пијан плота“, што је иначе сан сваког поштеног легалисте, од сутра Војислав Коштуница никад није био председник Југославије.

Милица ЂОРЂЕВИЋ

Комплетан састав Савезне изборне комисије ових дана је на оптуженичкој клупи због фалсификовања резултата на савезним изборима 24. септембра прошле године. И, док се сви остали чланови бране да за фалсификат може да буде крив онај ко је бројао гласове и доставио погрешан извештај Комисији, а никако Комисија која је такав извештај усвојила, Милена Арежина узвратила је контраутужбом. Није њена комисија прекројила резултате, **него савезни председник лично.**

Бивша председница Привредног суда у Београду решена је да докаже да је Војислав Коштуница на превару, прво прескачући правну процедуру, а потом је и грубо кршећи, самог себе прокламовао за председника Југославије пре него што је сазнао резултате избора. Не постоји ниједан доказ да су резултати које је потврдила Савезна изборна комисија нетачни, што значи да не постоји основ за подизање оптужнице против нас, каже за „Српску реч“ Милена Арежина. Иако је Коштуница имао далеко више гласова од Милошевића, ниједан кандидат није прешао преко 50 одсто гласова, а закон тражи „својих“ 50% да би пресуда била ваљана.

НЕМА ВЕЗЕ

„Кривица је директно на Војиславу Коштуници“, каже за „Српску реч“ Милена Арежина. „Кривичну пријаву поднела сам 19. новембра против њега и квалификовала је за два дела. Прво је кривично дело ширења лажних вести. Везано је за 6. октобар 2000. године, када Коштуница одлази у резиденцију „Мир“ у пратњи начелника Генералштаба Небојше Павковића и саопштава Слободану Милошевићу два погрешна податка, два елемента кривичног дела. Прво, обавештава га да га је победио на основу одлуке Савезног уставног суда, и да је та одлука већ објављена у „Службеном листу“. Овом преваром Коштуница

је навео Милошевића да одмах преко ТВ Ју-инфо саопшти јавности да је управо „добио службену информацију да је Војислав Коштуница победио одлуком Савезног уставног суда“. Милошевићеве своје обраћање нацији завршава изјавом да су за њега избори завршени. Та изјава је била од утицаја за Савезну изборну комисију, која се састаје следећег дана и која тек тог дана, 7. октобра, добија одлуку Савезног уставног суда. То значи, пре свега, да Коштуница није могао знати званичне изборне резултате.

Пошто сам уједно и заступала Савезну изборну комисију пред савезним уставним судом, лично сам добила њихову званичну одлуку и видела да она нема везе са оним што је Милошевићу саопштио Коштуница, нити са Милошевићевом изјавом да је нечија победа већ утврђена. Уместо истине, у етар је отишла вест да је том, закаснелом одлуком Суда Коштуници утврђена победа. Ја то сам сазнала одмах, него из серијала „о петом октобру“, и на то сам се и позвала када сам подносила пријаву, као доказ за његову превару. Јер, он у том серијалу управо и каже да га је Павковић одвео у „Мир“, да је он први саопштио Милошевићу да је победио и да је та одлука службена.

А истина је следећа: одлуком Суда не само да није потврђено оно што је Коштуница рекао Милошевићу, него је поништен цео изборни поступак на Космету зато што се гласало до 16 часова а не до 20, како закон одређује. То значи да су се избори на целом Космету морали поновити.

Међутим, у то време ДОС је већ преузео све медије, тако да истина нигде није могла да буде објављена. А реч је о гласовима управо оних Срба које сада Коштуница најурје да гласају на окупаторским изборима. Прошле године је без њих положио заклетву, и тада му ни су били важни.

Шта је, у ствари требало урадити: „Познато је да је одлука Савезног изборног суда највиши акт у изборном поступку. Мене не занима манипулација појединих изборних штабова који су без комплетне слике о гласању објављивали да је Коштуница победио у првом кругу. Међутим, уместо да терети Коштуницу, суд терети нашу изборну комисију да је прекројила изборне резултате. Треба поставити питање зашто је Коштуница инсистирао на тако брзој инаугурацији и зашто је одбацио гласове на Космету? Нама је најбоље да поступимо по одлуци СУС-а и да поновимо изборе на Космету.“

Онда је требало да се гласови са поновљених избора придодају оном неоспороном делу; да се добију коначни резултати, и тек тада да се поново види да ли има услова за други круг избора.

СЛУЧАЈ АМЕРИЧКИХ ИЗБОРА

То је све прескочено. Седмог октобра прошле године ми имамо седницу СИК-а, и преко извесног Сенише Николића, који је ту практично био извршилац, стижем и до следеће тачке пријаве против Коштунице, а то је – подстрекавање у извршењу дела, навођење на оверавање неистинитог садржаја. То је та спорна одлука наше Комисије од 7. октобра, која не одговара садржају који произилази из одлуке СУС-а. У то време Скупштина је већ изгорела, па се комисија састала у Палати правде. У међувремену, Коштуница је већ на инаугурационој свечаности у Центру Сава и тада чини друго кривично дело – подстрекава Сенишу Николића да му изда лажно уверење, без утврђених изборних резултата. Најважније у свему је да је права одлука СУС-а објављена тек 10. октобра, а Коштуница је већ положио председничку заклетву 7. октобра”.

Арежина каже да су грађани Космета, када су сазнали да су изиграни, реаговали на време, и у законском року од два месеца поднели уставну жалбу тражећи да се поништи одлука којом је Војислав Коштуница проглашен за председника. „Овде је прекршен изборни закон и Устав, и он је на нелегалан начин посто председник, а истовремено себе представља као невиђеног легалисту”.

Милена Арежина позната је јавности из времена пре 5. октобра, када су поједине њене одлуке у Привредном суду изазивале саблазан међу тадашњим опозиционим мњењем, али је такође познато и да ју је то исто мњење, када је постало утицајно у круговима власти, заборавило, бар када је реч о Привредном суду. Она каже да независно судство не постоји у свету, па га није било ни пре 5. октобра, нема га ни сада пошто исти људи седе у правосудју. Зато не очекује да ће суд пресудити позитивно по њеној тужби, иако је сакупила и поднела хрпу материјала којом лако може да докаже да је пријава против Коштунице заиста основана и да је, истовремено, пријава против СИК, чији је члан била – неоснована. „Не очекујем да ће Тужилаштво било шта да предузме. Међутим, када добијем њихову одлуку којом ће сигурно одбити кривичну пријаву, свакако ћу у року од осам дана да покренем оптужни предлог. Овде ни Коштуница ни Милошевић нису уопште битни. Ја посматрам целу ствар искључиво са становишта права, и све ово радим из принципијелних разлога. То је и документ за историју. Јер, остало је у свести овог народа да је Коштуница победио у првом кругу, а да смо ми из комисије тамо нешто крали. Нико жив не зна да је директно он крив зато што грађани Космета нису могли да изразе своју изборну вољу”.

Уосталом, подсећа наша саговорница, нису бадава председнички избори у Америци трајали месецима, јер је правило да је сваки глас грађанина важан, и да се зато пребројавање гласова, ако је потребно, обавља и изнова, нарочито ако се бира тако важна функција каква је председник државе.

АЛЕКСАНДАР ВУЛИН, ПРЕДСЕДНИК ПАРТИЈЕ ДЕМОКРАТСКЕ ЛЕВИЦЕ

Далеко је Тибет

Својевремено је Чеда Јовановић био један од лидера студената који се борио за бесплатно школство. Тада је био у џемперу и возио се трамвајем, а данас када доноси закон о плаћању школарине носи скупа одела и вози се у блиндираном аутомобилу, окружен десетинама телохранитеља.

БЛАГИЦА КОСТИЋ

Да ли су Вас избацили или сте сами напустили ЈУЛ?

Нико ме није избацио. Те 1998. године Југословенска левица је преломила између своје изворне идеје и власти, када је одлучила да је све што нас чува на власти добро, ма колико коштало и шта било, ја сам тада схватио да то више није за мене. Могу чиста срца да кажем да сам вероватно једини који је на српској политичкој сцени напустио место другог, трећег човека странке, у тренутку када је та странка била на врхунцу моћи.

Шта је било пресудно да напустите Југословенску левицу?

Кап која је прелила чашу је била коалиција са Радикалном странком. Многи људи су ме питали зашто сам то баш тад урадио, када смо дошли на власт. Никад није време да урадите нешто у шта не верујете. Нека вас кошта колико кошта у животу, али никад не радите оно у шта не верујете. Ако радите оно у шта верујете, кад је истина на вашој страни онда сте најбезбеднија особа у политици. Ако нисте, неће вам помоћи ни обезбеђење Чедо Јовановића, које је сад познато по снази и моћи. Ту се изгледа лече неки комплекси, добија се на осећају важности.

Који то шеф посланичког клуба на планети, можда у Колумбији, има такво обезбеђење? Нико. Политичар је само један

од јавних чиновника. Можете да га волите, можете да га не волите, али нема због тога потребе за два-три џипа телохранитеља.

Када сам отишао из Југословенске левице, било ми је лако, јер нисам добио ниједан стан, нисам имао фирму, као што је ни сад немам, ни концесије. Како ДОС да се растури кад су сви толико везани овим што сам рекао?

Како да не ради оно што им Влада каже, кад су сви у том глибу. Човек који је на власти мора да размишља о томе да ће једног дана отићи, јер је то нормално. А када сиђе с власти – вратиће се на исте улице, у исти стан и међу исте средњошколске другаре, исте комшије, колеге на послу, сељаци на пијаци. Ако буде могао да се мирно врати, онда зна да је нешто успео.

Имали су пример породице Милошевић.

Док ДОС није дошао на власт, ја сам искрено веровао да се људи у политици могу учити на туђим грешкама, али изгледа да не могу. Свако мора да уради своју личну глупост да би знао да је то учинио.

Како оцењујете протеклих годину дана ДОС-ове власти?

Не морам ја ништа да оцењујем, довољно је да изађете на улице и да питате народ. Идите на пијаци и видећете да је пијаца пуна, а људи мало ствари носе у пијачницама торбама. Наш премијер воли да при-

ча о високим технологијама и како ћемо се ми развити од тога, а с друге стране нас бомбардују рекламом у којој нам држава говори да је боље да се туширамо него да се купамо у кади. Зар је дотле дошло?

Шта да мислим о држави којој је једино успело да остави без посла десетине хиљада људи? Слушали смо о шест милијарди долара које нас чекају у Сегедину, ако победи ДОС. Право да вам кажем, до сада би стигле пешке са Тибета а не из Сегедина. Нема тих шест милијарди. Шта да мислим о држави која врши приватизацију тако што продаје једино што вреди.

Знамо ли ко то купује?

Наравно да знамо. Људи који су до јуче били и сад су у њиховим странкама. Да ли неко верује да су се Ђинђић и Чанак посвађали око тога што имају различите идеје? Не, они су се посвађали око Беочинске фабрике цемента и тога ко ће да узме провизију од њене продаје. Ми продајемо све три фабрике цемента које имамо. Значи ми ћемо некемо оставити могућност да једног дана уцењује читаву нашу државу. Зашто да не? Знате, када одете у месару да купите бут увек вам дају мало костију. Ми странцима одвајамо само кртину, и кажемо: узмите све што ваља, цементаре, пиваре, а железаре и ове пропале фирме то ће држава да затвори, то је наша одговорност. Ја сам из Петроварадина па добро знам тај крај: Беочинска фабрика цемента је једина у Европи која има излаз на Дунав. У трошковима производње цемента има најјефтинији транспорт. Не могу ја добро да мислим о влади у којој седе људи који крше закон самом својом појавом. По нашем закону, још увек, не може да буде министар човек који има двојно држављанство.

ГЛУПЕ ПОРУКЕ

Као на пример?

Као на пример министар енергетике који је и хрватски држављанин, као и господин Питић који је канадски држављанин. Коefицијент насиља, отуђености и бахатости прошле власти ова власт је достигла за непуних годину дана.

А колико је оној власти требало да дође до тог степена бахатости?

Мислим да је терминална фаза била 1998. године.

Значи, осам година...

Било је ту свега. Ја нећу да браним небрањиво. Да је то било добро то би остало. Пада само онај ко је паду склон, не можете ви, колико год на томе радили из света, срушити неког кога народ воли. Цео свет ради против Садама Хусеина, или либијског председника Гадафија, или Лукашенка па не може да их сруши. Једноставно имају неку комуникацију са народом, без обзира шта ми мислили о њима. Да је Слободан Милошевић имао комуникацију са народом не би био срушен.

Имали сте прилику да гледате људе који су екстрапрофитирали у оном времену, али и да гледате ове садашње како профитирају. Да ли се тај закон примењује исто на све?

Примењује се селективно! Господин Ђинђић је спреман на све могуће погодбе без обзира да ли је то морално или не. Сетите се само 1996. године, у исто време када Вук Драшковић и Весна Пешчић стоје на улицама, где је био Зоран Ђинђић – код Милошевића? Уговарао је стратегију како да уништи Вука Драшковића. Када имате таквог човека, зашто би се чудили када учини многе друге нечасне ствари.

Господин Ђинђић је хиљаду пута до сада демантовао сам себе. Узмимо баналан пример када он каже да неће отићи у Кулу, па за два сата оде у Кулу. А онда се људи што су га сликали. Није, дакле, проблем што лаже, него што су га ухватили у лажи.

Која је политичка опција у ДОС-у тренутно јача, она коју подржава републички премијер или председник СРЈ?

Мислим да ту објективно постоји нека, народски речено, пата карта. С једне стране председник Коштуница има далеко већу подршку у народу него што је има премијер. Али, с друге стране премијер има далеко већи количину новца који контролише. ДОС није у стању да контролише процесе у друштву без ДС која је преузела све токове новца, сва јавна предузећа, полицију (па се мало нервира кад се полиција побуни) – али знају да немају подршку бирара. Но, о свему томе одлучиће господин из улице Кнеза Милоша, односно господин Вилијем Монтгомери.

Гледаоци емисије „Утисак недеље“ Студија Б недавно су имали прилику да виде како сте изнервирани саветника савезног министра полиције Горана Весића...

Нисам имао намеру никог да нервирам, само сам износио аргументе. А кад човеку понестане контрааргумента онда он показује одређену афектацију. Навикли су се пребрзо на власт, нико им ништа не говори. Јесте ли приметили да је јако мало дуелских емисија на нашој телевизији од прошлог октобра. Зашто је то тако? Зато што је много лакше завалити се па рећи: ми смо дивни, ми смо чудо, па не може да вам се јави онај рудар из Колубаре да вам каже колико сте дивни, не може да се јави човек који нема да плати струју, не може да вам се јави онај коме је неко из породице отет или нестало на Косову... Мени у тој телевизијској емисији господин Весић није одговорио ни на једно питање. Није ми одговорио зашто није поднета ниједна кривична пријава против убица наших војника и полицајаца и зашто се њихове убице зову екстремистима, а не онако како их Америка зове – терористима. Није ми одговорено зашто се и како се продају предузећа и зашто нико не тражи лорекло новца којим се све то купује? И како то господин Човић сматра да нико не може низашта да га оптужи, а провео је шест година на власти, и то на државним функцијама?

За станове које је он поделио за време свог мандата нико не пита!

Три хиљаде станова су – „ситница“. Ситница је и то што је са полицијом улазио у „Студио Б“ и преузимао ту телевизију! Ја сам седео у студију, а он сада тврди да је задњих десет година владао мрак, при чему је он вероватно тих шест година, када се налазио на државним функцијама – преспавао. Он је у том мраку успео да стекне и вилу, и стан, и фабрику, и кошаркашки клуб... Значи, мрак може да буде веома добар за неке људе, али неи за поштене људе. Не знам како је он то извео, а ја нисам успео.

Како коментаришете наставак праксе да убиства у овој земљи остају нерасветљена?

„Не сипа се ново вино у мјешине старе“!

По ДОС-овој идеологији Србија је предузеће! Извините, али ја се не осећам запослен код господина Ђинђића. Ако неко треба да се осећа запосленим – онда је то он, јер је мој уопшљеник. Ја га плаћам, његову плату, социјално, телохранитеље... Не плаћам једино његова путовања шверцерским авионом – али и то платим када купим цигарете. Нас десет милиона плаћамо његову егзистенцију, ми смо га упослили, а он се према нама понаша као директор. Е, то неће моћи директоре, јер радници ове земље имају свој глас.

Ко да расветли та убиства? Нема ко! Фасцинантна је кампања „Отпора“ – „Против криминала и корупције“: ја бих стварно волео да видим једног криминалца који је гледајући плакат бацио своју пиштољ, или једног корумпираног чиновника који је рекао: „Не, никада више нећу примити мито!“. На те глупости је потрошено 350 хиљада марака.

Борба против криминала се води тако што је Станко Суботић – Цане прво „пријатељ“, па „бизнисмен“, па званично преговарач Владе са „Тобаком“, а онда Премијер појма нема ко је он. Борба против криминала се води тако што се наш Премијер не вози приватним авионом дуванских босова. Борба против криминала и корупције се води не застрашивањем судија, већ тако што се шлелери цигарета зауставе на Хоргошу и тамо неко буде ухапшен што је пронео те цигарете.

Ако црногорски Парламент може да расправља о дуванској афери, зашто српски не може?!

Србијом не владају изабрани људи, већ људи из сенке.

КО СЕ ЗА ТО БОРИО С ЧЕДОМ

Да ли сте задовољни радом полиције?

Зашто полиција служи? Служи да мећи и вама живот учини лакшим, да нас штити. Од чега нас штити ова држава кад могу да вас изручују кад год хоће, мимо Устава и закона. То што ја плаћам уредно порез и финансирам господина Ђинђића, његов блиндиран ауто, његов ауто, и што плаћам све телохранитеље и ауто осталих министара, па и Чеде Јовановића, не штити ме од уличног криминала, уличног шверца, не гарантује ми да нећу бити убијен из овог или оног разлога... Мене ова држава штити једино од трга да не ушпарам који динар.

Држава нас није штитила ни протеклих десет година?!

Па ваљда је власт промењена. Зашто се враћати на старо? Они су причали – не можемо због санкција, они пре њих су се вадиле на Други светски рат, а онима пре њих били су криви Турци!

Зар није логично да их неко пита зашто су преузели државу коју су претходници упропастили, ако нису у стању да је воде!

Шта вам највише смета у политици ДОС-а?

Њихова бахатост и однос према људима који од њихове воље зависе. Њихов однос према радницима, студентима, сељацима. Смета ми понашање људи који су у Титово време завршили бесплатне школе, добијали бесплатно станове, постајали доктори наука и академици – бесплатно, што мојој генерацији забрањују да покуша нешто да заврши и можда постане академик! Они са пуним правом, као да су се за своје паре одшколовали на Оксфорду, причају да нама не треба толико студената. Можда нам није требало ни тад, можда нам баш они нису требали, али они су добили своју шансу у овом друштву.

Својевремено је Чеда Јовановић био један од лидера студената који се борио за бесплатно школство. Тада је био у џемперу и возио се трамвајем, а данас када доноси закон о плаћању школарине носи скупа одела и вози се у блиндираном аутомобилу, окружен десетинама телохранитеља. Још нисам срео ниједног студента који је рекао да се за то борио заједно са Чедом!

Никада мањи људи нису одлучивали о већим стварима! Погледајте ко одлучује о Косову, о томе да ли ће Срби изаћи на изборе или не, да ли ће бити подељено... Може ли о томе одлучивати председништво ДОС-а?! Министри подносе извештаје Председништву ДОС-а, а не Скупштини и Влади – па где то има! Њихова политичка бахатост је врло скупа.

Време лажних месија

Поигравајући се зарад узбудљивог романсијерског чуда идејом шта би се догодило да је Месија жена која се појављује у руралној Америци и проповеда моралну слободу а не кајање (Дејвид Хомел: „Освајање врха“, Геопоетика, Београд 2001), Хомел сигурно није слутио шта ће се догодити Америци две године након појаве његовог романа, јер своје катастрофичне визије води у друкчијем правцу. Ипак, може се рећи да је аутор беспрекорно осетио да је у корену апокалипсе управо чудо, тј. оно што људи као чудо доживе, што појме као реализацију немогућег.

Љиљана ШОП

„Одбијам да живим у времену у коме нема чуда“, каже један од главних јунака романа „Освајање врха“ Дејвида Хомела, романа који на чудесан начин кореспондира са Пекићевим „Временом чуда“ иако у њима ништа није исто до постојаност људске патње и сумње. Проблематизовање чуда као јединог феномена који барем накратко може понукати обичне људе да поверују у Месију изазов је за скептични, рационални дух модерног ствараоца који у дубини душе слути да је додир са чудом игра са ватром која ће пре уништити него променити свет. Чуда захтевају доказе, и ту је заправо гранична линија која дели вернике од неверника. Свет није довољно постепено мењати да би се неверне Томе у било шта уверили. Преобраћење неверника одвија се искључиво кроз процес уништавања.

Поигравајући се зарад узбудљивог романсијерског чуда идејом шта би се догодило да је Месија жена која се појављује у руралној Америци и проповеда моралну слободу а не кајање (Дејвид Хомел: „Освајање врха“, Геопоетика, Београд 2001), Хомел сигурно није слутио шта ће се догодити Америци две године након појаве његовог романа, јер своје катастрофичне визије води у друкчијем правцу. Ипак, може се рећи да је аутор беспрекорно осетио да је у корену апокалипсе управо чудо, тј. оно што људи као чудо доживе, што појме као реализацију немогућег.

Терористички акт који је 11. септембра променио свет а да тога већина људи и није свесна суштински се базира на уништењу. Гест долази из нехришћанског света али је његов основни код очигледно религијски и подразумева чудо као основ преобраћења. Очигледно је да Осам Бин Ладен, како по гестовима тако и у изјавама, доживљава себе као Месију, а месијанство – ма одакле долазило – подразумева уништење једног света да би се створио други и другачији. Само верник, без обзира како му се зове бог, може изговорити: „Одбијам да живим у времену у коме нема чуда“. Све потом зависи од тога шта његов ум под чудом подразумева или шта верује да ће

под чудом подразумевати други. Тако је савремени свет добио чудо по мери америчких схватања немогућег, што и није необично с обзиром да је управо Америка учила остатак света да је могуће и оно у шта тај свет није веровао.

Хомелова визија „освајања врха“ показала се, упркос апокалиптичком предзнаку, помало наивном и више личи на неки старински смак света у којем ће се појединач суочити са грехом и проћи кроз пакао не схватајући одговорност коју са собом носи проповедање моралне слободе без кајања. Ствар је, међутим, много сложенија и опаснија од ма како оригиналног и маштовитог диспута са хришћанском традицијом и библијским порукама или порукама других и другачијих светих књига. Стварност поново надилази машту тако што бира рационалне путеве и технолошки могућа средства уништења, а у људима ипак изазива древни ирационални страх од свеопште пропасти иако им је јасно да више немају посла са божјом казном већ са људским лудилом у обланди верске опсесије.

ПРЕОБРАЖАЈ И ТРАДИЦИЈА

Поставља се питање да ли је доказ америчке немоћи или рационалног опоравка од првог шока чињеница да најновији случај са авионом, у свему налик претходним, више не признају као чудо већ као „обичну несрећу“. Чудо изискује дела, и то чудна дела, вели Хомелов јунак, чудо је дакле чињење, неочекивана активност а не слепа случајност. По овом принципу и Американци, уморни од чуда и одлучни да их више не признају јер она испадају потврда моћи њиховог непријатеља, одлучују да чуда више нема и да је најновија авионска несрећа случајност. Можда и јесте, али тад се поставља занимљиво питање о позицији и будућем понашању евентуалног чудотворца. Све док се догађају случајности он званично не постоји. Тачније речено, ако постоји нема објаве. Објава је можда и кључно место у процесу прихватања чуда и у egzистенцији чудотворца. Без објаве месија чудотворца, ако је верник, нема смисла. Међутим, ако није реч о вернику већ само о ратнику, онда овај може спокојно низати жртве и пролазити некажњено. И

ту је сада основни амерички проблем: ако Осам Бин Ладен није „чудотворац“ чему рат против њега, а ако јесте а измиче им чинећи при томе нова чуда онда све што чине у рату против њега ради против њих творећи од њега за један део света све убедљивијег Месију.

„Људи немају ништа против преобраћања, докле год све остаје по старом“, каже у једном лудичном тренутку главна јунакиња Хомеловог романа двоумећи се да ли да заигра улогу Месије или да одустане од тог тамновилаетског подухвата који је бесконачан у смислу људске потребе за новим чудима али и новим доказима о (не)постајању чуда. Овде је Хомел у сфери неприкосновених искустава традиције која нису безначајна и која мора имати на уму и заклету непријатељ традиције, било чије и било какве. Немам ништа против да се мој евентуални читалац овде узјогни, разбесни, наљути, одустане од читања сматрајући да се не може овако тумачити један обични роман, ни добар као што је Хомелов ни лош као што су многи други, јер не може се, забога, доводити тако и толико у везу једна књига са сложеном ситуацијом у свету која нас свакодневно ошамућује својом невероватном динамиком, недољудношћу и неизвесношћу. Добро, одговарам, али реченице, посебно оне добре, лепе, мудре, истините, и нису ништа друго него констатовање традиције и покушај борбе против њених окова. Прочитајмо ову реченицу из било чије верске, националне, историјске и какве хоћемо перспективе („Људи немају ништа против преобраћања, докле год све остаје по старом“) и схватићемо да је реч о људима за њихова живота, без обзира на време, веру, нацију, политику, о људима којима је преобраћај магловит идеал, сан, жеља, а да све „остане по старом“ сигурност, утуканост, избегавање неизвесности, исконског страха од промене као могућности непознатога зла а не познатих мрвица добра. Америци је данас довољно добро и више него добро у односу на нека друга искуства, таман толико добро да нема ништа против промена док све остаје по старом. Да поједноставимо, по старом пре 11. септембра ове године. Бин Ладеновим географским, верским и иним земљацима сигурно није тако добро, али им је посла производње његових чуда (ако су уопште његова) сада објективно горе и сва је прилика да и они прижељкују као идеал онај бедни живот по старом, пре овога рата, без обзира на цихадске позиве и пориве против крсташких неверника. Ми смо кроз сопствени, огроман а за свет минијатурни пакао прошли, безброј пута се уверавајући како је било боље пре преобраћаја и како је старо збо било мање од новог. Упркос свему, свог донедавнаг џелата многи у његовим хашким филилима и даље слушају као ничим заслужено утамниченог Месију, док други меркају ко би могао бити нови Месија међу завађеним кандидатима. Изричите месијанске одлике не поседује нико, али то није од пресудне важности јер Месију и онако више чине Месијом његови следбеници верници него што он томе допринеси сам. Познато је да је ишчекивање Месије изворно јеврејски специјалитет, али ни списак наших сличности са овим изабраним народом није мали.

ГНОСТИЧКО ВИЂЕЊЕ МЕСИЈАНСТВА

Када се све сабере, укључујући и бизарну идеју да Месија буде жена, која је запра-

во бизарна само са становишта традиције, Хомелов роман проблематизује саму идеју месијанства и у том смислу не доноси нешто радикално ново, особито не нама. „Временом чуда“ у сличну се духовну путоловину сјајно одважио Борислав Пекић још 1965. године, а да би чудо било веће четврт века касније је ту своју, по мишљењу многих бриљантну авантуру, прогласио ауторским промашајем. Чини се да Пекић прекореваче себе зато што се свеколико проблематизовање месијанства на крају увек помало своди на подсмех месијанству (ни Хомелу не недостаје ироније), а тај се подсмех чита и тумачи као безбожност. „Ја, међутим, нисам неверник, ја сам херетик“, каже Пекић, сматрајући да је било поштеније херетичке идеје излагати на примерима сопственог века крцатог јереси, а не на призивању времена непосредно после Христа. Као да зна за ову Пекићеву самокритику Хомел чини управо оно што Пекић сматра да је требало учинити: проблематизује месијанство и немогућност спасења у свом времену, на самом крају двадесетог века, а не у прошлости. „Проклета чуда. Сваки пут човеку упропасте жи-

вот“, каже покућарац Натан Газара иако је Јеврејин и верник и аутор исказа да не пристаје на живот у времену без чуда. А његов Месија, прелепа Сабита Хантер, резонује овако: „Ако сте жртва, онда вам је дефинитивно потребан Месија. Али ако је Месија такође жртва, ко је њему потребан“? Исто питање поставља опет један наш аутор, Ерих Кош у изузетном и од наше критике запостављеном обимном роману „У потрази за Месијом“. И док је Кошев Месија лепа измишљеница младих Сабетај Цеви, узорни проучавалац светих списа али и кабалистичких учења чије замршене рачунице, подложне свакојаким тумачењима у разним временима, предскажују долазак спаситеља света средином седамнаестог века, баш када се овај момак лишава овоземаљских сласти, каштигује тело и бодри дух за изузетне подухвате, Хомелов избор пада на младу лепотицу из безначајног америчког градића Ебенезера, чији је дар за телесно уживање от-

крио стриц а онда се повукао уплашен могућим исходом родоскрвне везе у заостајој средини. И мада тако у књижевној реализацији не изгледа, три поменута писца (и многи непоменути) су се без дослуха и узајамних веза на различите начине латала суштински истог задатка без намере да подвргну критици чистоту хришћанске идеје и вере премда су читаоци склонили да и овакав мотив учитају у дела ове врсте и овакве инспирације. Кош је историчан, темељан, реалистичан, Пекић је сликовит, критичан и замишљен, Хомел је циничан, груб, несташан, оригиналан и луцидан. Сва тројица су мудри, иронични и јеретични и рекла бих типични гностици што ни у чему не умањује њихово дивљење за Христа али и те како резултира критичношћу према људском роду. Константа је заправо прича о људској несавршености и двојности, о потреби да створе па затим униште Месију, о потреби за чудима и мењањем света које се увек завршава уништавањем старог а недостатком визије какав би требало да буде тај нови, бољи, праведнији и лепши свет. Свако добија Месију каквог заслужује, могло би се рећи да Хомел полази од такве претпоставке и да нема илузија о томе каквог би Месију завредила америчка памет, традиција, вера и морал. Али ово такође не значи да би ико имао права да ликује над Хомеловом критичношћу пре него што завири у себе и своје окружење и не испита своје локалне месијанске снове и праксу.

Врло је занимљиво, а нама би могло бити и поучно, да Хомелова прича о Месији нема ама баш никаквих политичких конотација. Америчка стварност је по Хомелу малограђанска, учмала, фрустрирана, банална али ни кроз месијанизам не тежи колективном моделу решавања проблема већ индивидуалном ослобађању (секс је ту један од симбола ослобађања коме се Хомел немилице подсмева с помало носталгије према застарелом појму љубави). Абецеда нашег месијанизма и воље за чудом, међутим, почиње и завршава политиком и потребом разрешења националних фрустрација о чему ваља озбиљно размислити. Наше „месије“ су вође које се не обраћају индивидуалној личности нити јој било шта нуде изузев евентуалног жртвовања за тзв. националну ствар. Чак и Пекић признаје да је „Време чуда“ био „покушај да се критици изложи један затворени идеолошки систем“ и „неке тоталитарне леве доктрине“, премда ја овај роман не читам тако већ у њему превасходно назирем битку за неке погубљене индивидуалне моралне вредности.

СВАКОГ ЧУДА ЗА ТРИ ДАНА

Једино утешно и праведно у свему јесте то што ни лажне Месије не могу избећи месијанску судбину, што морају доживети и сагледати властиту пропаст. Лепо је гледати како се остварује виша правда а да жртве не прљају руке осветом и дух ниским страстима на шта се увек своди узимање правде у сопствене руке. Хомел то зна и зато свог лажног, тачније карикатуралног Месију не предаје у руке разјареној маси разочараних верника већ обичну жену накратко предаје обичном заљубљеном човеку који је од почетка „пратио њену каријеру“. Месијанизам као каријера вероватно и јесте права мера америчке духовности, али ни ми се ту не можемо похвалити духовношћу дубљом од ове, премда о њој испредамо бајке без покрића.

„Време чуда“ је, вели према себи неумољиви Пекић, „фалсификат библијске исто-

рије“. Поставља се, међутим, питање може ли било која повест о Месији бити нешто друго с обзиром да се у целокупној пост-библијској историји Месија није поновио ни појавио. Одговор да га људи не заслужују неодржив је јер људи ни Христа нису заслужили, нарочито зато што нису у стању да разлику право од лажних спаситеља човечанства. Историја уопште, па и историја књижевности једним делом, и није ништа друго до раскривање лажних Месија. Хомелова машта учинила је само један логичан корак у том низу замисливши на шта би личило да Месија буде курва, што сасвим личи на стварно и могуће из перспективе краја двадесетог века. Данашњи милац и уметник уосталом више и да хоће не може да увреди било коју идеју јер му је посао да описује човека а човек је одавно све идеје поплувао начином живота а не вербалним деликтима.

Суштинска разлика између Хомеловог романа и романа наших писаца о истој теми јесте разлика у схватању улоге књижевности. Иако је Хомелова визија подједнако мрачна, он се не либи да читаоца забавља, засмејава, шокира без претензија да га подучава, осваја знањима и зади-ви мудрошћу. Код нас се пак оваква врста тема и дела пише са озбиљношћу која не дозвољава предах, игру, шалу, каламбур. Код нас су велике теме одувек биле велике теме без остатка и ваљало им је прићи као тврђави која се мора освојити и рата који се мора добити. Читалац који није спреман да буде посвећеник и озбиљан саучесник великим темама наше вредне књижевности није помилован већ кажњен. Тако је барем било све до деведесетих година прошлог века, када су се намножили писци забављачи чија ме опуштеност углавном не фасцинира. Проблем мере између озбиљности и забавности (онај исти који је дефинисао још добри стари Хорације) озбиљно се укорењило у нашој савременој књижевности и постао не само питање дара већ и доброг укуса.

И на крају да се вратим чудима, људској мери за веру у месијанство ма шта оно било. Наш народ има изреку „сваког чуда за три дана...“ која потврђује амбиваленцију чуда. Наиме, да би чуда била чуда тражи се њихово понављање као доказивање (очигледно ово схвата и најпопуларнији теористички чудотворац у данашњем свету), али с друге стране понављање укида природу чуда. Једноставно, поновљено чудо престаје да буде чудо. Чак је и ужас (нпр. бомбардовање) чудо први и можда још други пут и онда то престаје бити. Да ли то знају Американци не знам, али ако их ми нисмо успели уверити у то онда ће то учинити Авганистанци. Извесно је само да надметање у чудима које производи данашњи свет разара и свет и све његове вредности а никога ничему не учи. Чудо очигледно није педагошка мера и ко је тако прочитао библијску причу о чудима лоше ју је разумео.

Да ми нисмо ништа научили упркос свим чудима кроз која смо годинама пролазили сасвим је сигурно. Ништа необично с обзиром на логику „сваког чуда за три дана...“

Ни Христ није волео чуда јер је знао да нису уистину спасоносна, зато им је прибегавао ретко и у крајњој нужди. Одричање од чуда учи нас да се окренемо сами себи и ту потражимо спас. Али управо ту лекцију човечанство за две хиљаде година није научило. Зато нас други силом спасавају а сила Бога не моли. И зашто би нам онда он, нама понављачима, поново послао Месију?

5. АНГЛО

СМАЊИЛИ СУ НАМ ДУГОВЕ. АЛИ И ДРЖАВУ.

АЛЕКСАНДАР
ЧОТРИЋ

Камелеони су тренутно жути.
(По Растку Закићу.)

Срби се враћају на Косово.
У мислима.

Цео њихов програм свео се на
репрограм дугова.

На пролеће почиње
чишћење Дунава.
Надамо се да ћемо ускоро
очистити и Србију.

Смртна казна се замењује
адекватном санкцијом.
Животом у Србији.

На нама је да прогласимо победу.
На вама је да верујете.

Отписали су им дугове,
под условом да они отишу Косово.

Захваљујући социјалистима,
српска омладина одлично живи.
У Канади, Аустралији, САД,
Новом Зеланду, Швајцарској...

Морали смо да изгубимо
све ратове,
јер имамо генерале који нису
способни ни странку да сачувају.

Србија је национална држава.
Албанаца, Муслимана, Мађара...

Народу се не може угодити.
Некад је имао новац,
али није било робе.
Сада има робе,
али народ нема новца.

Ја сам српски екстремиста.
Нисам ни у једној
невладиној организацији.

Ова власт обмањује,
присваја, ликвидира...
Али, све то ради демократски.

Свет не зна праву истину о Србији.
На сву срећу!

Гинемо, јер хоћемо да живимо.

Коштуница је доследан политичар.
Наставља оно што је радио
Милошевић.

Нису нас свели на
београдски пашалук.
Урадили смо то сами.

Довели су нас до просјачког штапа.
На срећу, и он се може
паметно употребити.

Сада је све демократско.
И незапосленост је пренета
на широке народне масе.

Бивши режим је био савршен,
а данашњи је још бољи.

Овој влади се не
догађају случајеви.
Код ње је све у континуитету.

Дошла је апсолутна демократија.
Сада и полиција демонстрира
на улицама.

Савршен злочин је када
власт штити убицу.

Ми дозвољавамо могућност
да се чује и друга страна.
Али, они пред истражним судијама
ћуте као заливени.

Ако тражите дијалог,
што не навлачите рукавице?!

Боље је да вас ставимо ван закона,
него да вам судимо по нашем.

Политичке противнике
више не прислушкују,
већ их ликвидирају.

Не требају нам нови избори.
Видели смо да народ
не зна да бира.

Слободан Милошевић је коначно
човек на свом месту.

Комунисти су говорили
о одумирању државе,
али нисмо знали да ће се то
догодити под ДОС-ом.

Нисмо се ми борили за то да неко
сада тражи демократију.

Србија се све више демократизује.
Управо је формирана двестота
политичка странка.

Ништа није видео, ништа није чуо.
Унајкраће речено,
председник савезне државе.

Многи се увлаче политичкој позадини премијера.

Знамо ми куда ово води.
Зато и нисмо на власти.

Достигнућа ДОС-а су тако велика да се то више не може сакрити.

Не градимо више Потемкинова села.
Сада рушимо све редом.

Сви штрајкачи су нешто добили.
Неки по носу, неки по туру,
неки по леђима.

Премијер верује у неке вредности.
Ради се о милионским.

Више не морамо да бирамо између два зла.
Сада их је много више.

Корумпирани политичар је као комарац.
Може да буде убијен новинама.

Социјалисти су нам толико дали, да нам од њих више ништа не треба.

У комисији за испитивање злоупотреба полиције је и министар пољопривреде.
Ваљда зато што полиција народ третира као стоку.

Демонстранти су блокирали пут.
Да земља више не иде у пропаст.

Тачно је да опозиције нема на телевизији,
али зато се све време снима.

Социјалисти се враћају на велика врата.
Затворска.

У Србији је лако бити опозиционар.
Не дају вам ништа да радите.

Кад се помешају црвено и жуто,
добије се пинк.

Реформе нико не може да заустави.
Зато што нису ни почеле.

Сви смо ми помало социјалисти,
али је Небојша Човић највише.

Ђордано Бруно је у жару полемике пао у ватру!

Народ је у целини срећан.
Али су појединци мање срећни
када се срећа подели на десет милиона.

Сатиричари још не критикују нову власт.
Чекају да почне нешто да ради.

Противник нам није ни до колена.
Поломили смо му ноге.

Народ више не тражи хлеб,
јер зна да га од њих неће добити.

Не само што су дахије,
него су и ради кавзи.

Какав евро?!
Срби ће и убудуће све плаћати главом.

Горан Свилановић је честитао Ругови на победи.
Ко ће коме, ако не свој своме?!

Повећана је потрошња.
ДОС је потрошио поверења грађана.

Ми смо друштво у транзицији.
Прелазимо из социјализма у хаос.

Душан Михајловић је био у Хагу.
На жалост многих,
само један дан.

Није тачно да су у ДСС-у бивши комунисти.
Они су још увек комунисти.

Власт ДОС-а је постојана.
Преживела је и данашњи дан.

Владан Батић смењује судије све по списку!

Под социјалистима је динар падао.
А досовци су све паре дигли.

Биће светле будућности.
Под условом да се потрошња струје смањи за 15 одсто.

ДОКУМЕНТИ: СТЕНОГРАФСКИ ЗАПИС О КОНСТИТУИСАЊУ ДОС-А (8)

КАД СЕ ПОКЛОПЕ СРПСКИ И АЛБАНСКИ ДАТУМ

ВУК ДРАШКОВИЋ: Они могу да прогласе њихово расписивање без нашег потписа. Шта ће нам то гомилање... Људи, ово је јасно: након што буде постигнут договор о ванредним изборима у Србији на свим нивоима. Немојмо улазити много.

Да ли се слажете? (Слажу се).

Под три, Воја Коштуница и још неки, а нарочито Воја Коштуница, изнели судређене примедбе, и мени се чини прилично убедљиве, да ми не подлећемо под сабљу без потребе. Ми можемо да са овим принципима – како ћемо формирати владу после избора ако победимо, шта ће бити циљеви те владе и тако даље, договоримо и ја се не оптерећујем у том погледу. Мислим да је довољно да задржимо став један и два и да све остале ставове, сем задњег, бришемо. Говорим о трећој страни, став три.

Други став да остане, а да се сви ови други ставови бришу, сем задњег.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Овај задњи став треба направити шире.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Само овај задњи став да гласи: Србија и СР Југославија у Европи уз свестрану сарадњу са САД, Русијом, Кином и осталим државама, а нарочито са нашим суседима, заједничко је опредељење демократске опозиције у Србији.

Све друго је брисано.

Вук Драшковић: „Он ће још да се кочоперно појави у Скупштини Југославије и да заправо добије апсолутну већину у оба дома и да се то ужасно злоупотреби, да је добио поверење. Због чега ми да му дајемо ту прилику?” – **Жарко Кораћ:**

„Па добро, људи, ми можемо да се правимо да Дејтонски споразум не постоји, али Југославија је потписник тог споразума. То је чињеница”, – **Владан Батић:** „Не морамо да прихватимо. Зашто ми треба да скачемо сами себи у уста. Дејтонски споразум има и контраефекте. Он нас не обавезује и не занима. Шта мене занима Дејтонски споразум”.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Брисао си све и на четвртој страни?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Наравно, све. Само да остане овај још један став.

ЖОЖЕФ КАСА: Извините, молим вас, из читавог овог материјала за мањине је најбитнија страна четири, став два, или три.

ВУК ДРАШКОВИЋ: У реду, у реду.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Ако бришемо трећи став на трећој страни, то је у реду, али четврти став мислим да је важан. Напомињем да је то обновити дипломатске односе са Европом и светом. Овај четврти став је иначе добар. То су рекле и колеге.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па, ево, каже Воја да не може без одлука.

ЖАРКО КОРАЋ: Не, он је на трећој страни имао резерве.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Ја сам имао примедбу и на ово условљавање за укидање санкција. Ми треба да тражимо. Такав условни начин тражења укидања санкција мислим да није у реду. Ту имам резерву и на ово везано за формирање заједничке владе.

ЖАРКО КОРАЋ: Па, нема владе. Изостављена је.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја бих рекао да максимално поштовање посебних националних, културних и верских права Мађара, Муслимана, Румуна, Словака, Бугара, Русина и свих

националних мањина у Србији јесте заједнички став демократске опозиције у Србији.

ЖАРКО КОРАЋ: А како мислите да се обраћате међународној заједници ако изостављате Дејтонско споразум из тога? Како то мислите?

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Ја сам то исто питао.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Добро, не можемо ми Дејтонски споразум. Добро, хајде да нађемо нешто. Ја имам једну идеју, али то ћу касније – да формирамо, људи, један координациони одбор удружене опозиције на нивоу стручњака који ће дефинисати нашу спољну политику, унутрашњу политику и тако даље.

Дакле, да кажемо: Демократска Србија ће поштовати максимално посебна национална, културна и верска права Мађара, Муслимана, Албанаца, Румуна, Словака и свих осталих националних заједница у Србији.

Је л' може? Извините, молим вас, имамо овде управо представнике мањина. Молим вас, положај мањина је увек огледало за већину.

ЈОЖЕФ КАСА: На страни четири, други и трећи став, то прихватамо са овим решењем.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Демократска Србија ће водити политику...

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Извини, само пар речи. Трећи став на трећој страни се потпуно брише?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Све се брише.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Имам предлог. Предлажем да четврти став преформулишемо, јер било је спорно ово – однос између Србије и Црне Горе – и било је спорно ово директно набрајање обнављања дипломатских односа. Предлажем да кажемо: Демократска Србија ће обновити дипломатске односе са западним светом, приступити хитним и кореним реформама политичког и економског система у земљи, усклађивање наших темељних закона са законима Европске уније и укључивање Србије и Југославије... То је брисано а ја сам за то да остане.

ЗА СТРАНЦЕ И ЗА ДОМАЋЕ

ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ: Ја хоћу да се вратим на овај трећи став на трећој страни. Мислим ако га само избришемо без икакве замене а њега, о чему се договарамо? Испада да ми тражимо нешто, а нисмо спремни да се обавеземо на заједничку сарадњу до избора и на изборима и после избора. Ако ми то нисмо спремни, шта онда тражимо од међународне заједнице?

Ја немам ништа против тога да се брише цео став, али ако то не буде наша обавеза, односно наша јасна спремност да ћемо као демократска опозиција сарађивати у борби за слободне и фер изборе и да ћемо заједнички наступити на тим изборима са једном јединственом платформом и да ћемо водити неку заједничку политику после победе на изборима, ако се на то не обавеземо, шта тражимо од међународне заједнице. Јер, међународна заједница само то тражи од нас, и не само међународна заједница, него то тражи наша домаћа јавност.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Али, ја имам један предлог, нећете да ме саслушате – да неке ствари одавде избришемо из овог документа у писму министрима, а да их убацимо у наш интерни документ, у овај други домаћи документ. Да лепо кажемо, као што је Обрадовић предложио, да се обавезујемо да нећемо ићи у коалицију са СПС-ом, ЈУЛ-ом, радикалима, да ћемо у случају победе формирати заједничку владу и да ће мандат за састав те владе при-

Прошло је више од годину и по дана када је 10. јануара 2000. у просторијама Српског покрета обнове конституисан ДОС. О томе како је текло договарање лидера демократске опозиције у јавности постоје опречна мишљења, од тога шта је договорено до тога да ништа није договорено, као и оно да је Српски покрет обнове од почетка опструирао рад на усаглашавању ставова на тада предложеним документима о деловању демократске опозиције Србије. Истине ради „Српска реч“ у неколико бројева објављује стенографске белешке са аутентичним исказима свих актера без икаквих скраћења, а ради доприноса истини о првом састанку у формирању ДОС-а.

пасти странци у коалицији која освоји већину мандата у парламенту. Значи, ми то кажемо домаћој јавности.

ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ: Али, мора да постоји обавеза о сарадњи нашој међусобној и пред међународном заједницом.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Али, они ће то видети из домаћег текста. Шта њима има да причам? Онда ће рећи да полажемо рачуне страним газдама, људи.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Ако иде у домаћи текст, онда може.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ево, да дамо овај да се припреми за домаћи. Је л се слажете?

ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ: Не слажем се, али нема везе.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па, ево, немамо консензус.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Демократска Србија ће обновити дипломатске односе са Европом, светом итд.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Морамо да имамо једну ствар потпуно јасно – обнављање дипломатских односа је могуће са земљама са којима су ти односи прекинути. То треба да остане како јесте.

МИЛЕ ИСАКОВ: Али, ја бих да оставимо и онај став о Црној Гори, само преформулисан. Да кажемо да ће демократска Србија постићи споразум о заједничкој држави са Црном Гором.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Мој предлог је: Демократска Србија је за једнакоправни положај Србије и Црне Горе у органима СР Југославије, обнову дипломатских односа са тим и тим земљама.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Опростите, по Уставу је тај положај једнакоправни. Гледано у равни Устава, формално-правно Црна Гора је „једнакија“ од Србије. Сад ви тумачите како хоћете. Немојмо понављати једнакоправни положај. Сви ми добро знамо шта то значи.

ОБЕЋАВА ПОБЕДНИК

ВУК ДРАШКОВИЋ: Толико је једнакоправна да ова Србија не поштује ни изборну вољу, ни председника Црне Горе, ни владу Црне Горе, ни изборне резултате Црне Горе. Па што нама, опозицији, не да да имамо кандидата за председника Републике и ми сад да минимизирамо савезни парламент. Не да! Не може бити једнакоправни положај ако у Већу република Савезне скупштине имамо делегацију Црне Горе изабрану на неким далеким изборима. То је криминал! То је државни тероризам.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Ја се слажем да је криминал. То је по Уставу који су писали и Мило Ђукановић и Слободан Милошевић.

ЖАРКО КОРАЋ: Како би било да се овде каже: Демократска Србија ће хитно приступити преговорима и постићи споразум, односно наћи решење по свим спорним питањима.

ВЛАДАН БАТИЋ: Она уставноправно постоји и сад. Не постоји фактички, али не можемо ми тиме да се бавимо.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па, људи, за име Бога: демократска Србија је за једнакоправни положај Србије и Црне Горе.

ВЛАДАН БАТИЋ: Прво треба да видимо да ли ће се залагати демократска Србија за заједничку државу са Црном Гором.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ама, демократска Србија треба Црну Гору. Њу Милошевић не треба. Ја не могу овде.

То ћемо на заједничким трибинама и наступима да говоримо. Па, не може све у једном документу да се каже, који треба да бу-

де језгровит – да речима буде тесно, а мислима широко.

Молим вас: демократска Србија је за једнакоправни положај Србије и Црне Горе у органима СР Југославије, или демократска опозиција Србије.

ВЛАДАН БАТИЋ: Па, знам, хоћемо ли онда у дефинисање те заједничке државе, како ће бити дефинисана СР Југославија.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па, добро, не улазимо у те детаље.

ЖАРКО КОРАЋ: Ко победи на изборима, приступиће преговорима. То се обећава.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па нећу, не могу ја да приступим преговорима...

ЖАРКО КОРАЋ: Кад победи на изборима. То се обећава.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Молим вас: Демократска опозиција Србије је за једнакоправни положај Србије и Црне Горе у органима СР Југославије, обнову дипломатских односа са Сједињеним Америчким Државама, Француском, Великом Британијом и Немачком, хитне и корените реформе политичког и економског система у земљи, усклађивање наших темељних закона са законима Европске уније и обезбеђивање услова за укључење Србије и СР Југославије у Пакт за стабилност Југоисточне Европе.

Шта је овде спорно?

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Једино што нема Пакта.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па, биће.

ПОСТОЈИ ЛИ ДЕЈТОН

ЖАРКО КОРАЋ: Је ли ово четврта страна?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Јесте.

ЖАРКО КОРАЋ: Зашто први пасус не може да буде?

ВУК ДРАШКОВИЋ: Па, не знам. Дакле, Демократска опозиција Србије је за поштовање одредби Дејтонског споразума, за трајно помирење Срба и Албанаца, које је предуслов за изградњу демократског, мултиетничког и мултиверског Косова у границама демократске СР Југославије.

Јеси ли, Војо, против тога?

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Прво, мислим да Дејтонски споразум нема много везе са нама. Увек кад се каже Дејтонски споразум, мисли се на сарадњу са Хашким трибуналом, а треба да изађемо на изборе са тим.

ЖАРКО КОРАЋ: Југославија је један од потписник Дејтонског споразума и мора да поштује међународне обавезе.

ВЛАДАН БАТИЋ: Не морамо да прихватимо. Зашто ми треба да скачемо сами себи у уста. Дејтонски споразум има и контраефекте. Он нас не обавезује и не занима.

МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ: Тим пре што је Дејтонски споразум претрпео такву ревизију...

ВЛАДАН БАТИЋ: Шта мене интересује Дејтонски споразум.

ЖАРКО КОРАЋ: Избегавате међународне обавезе.

ВЛАДАН БАТИЋ: Шта ме брига за то. Треба избећи и због Хашког трибунала и због трајног помирења. Нема трајног помирења. Можемо тежити некој коезистенцији.

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Можемо да кажемо: Успостављање поверења између Срба и Албанаца.

ЖАРКО КОРАЋ: Па добро, људи, ми можемо да се правимо да Дејтонски споразум не постоји, али Југославија је потписник тог споразума. То је чињеница.

ВЛАДАН БАТИЋ: У овом контексту Дејтонски споразум ставити то је само Хашки трибунал.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ма, људи, немојмо у то да улазимо. Нама је важан став да је демократска опозиција Србије за максимално поштовање посебних националних, културних и верских права Мађара, Албанаца, Муслимана, Румуна, Словака, Бугара, Русина и свих осталих националних заједница у Србији.

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: Вуче, пошто смо ставили Албанце, треба ставити и Хрвате. И онда можемо да рачунамо и на реципроцитет.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Значи: Бугара, Хрвата, Русина и тако редом.

Да ли овај пасус о децентрализацији власти да прескочимо, с обзиром на то да постоје разлике око аутономије, република, ово, оно, да ово што нам није неопходно...

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: Не смета никоме.

МНОГО ОПАСНИХ ЗАКОНА

ВУК ДРАШКОВИЋ: Србија и СР Југославија у Европи уз свестрану сарадњу са Сједињеним Америчким Државама, Русијом, Кином и осталим државама, нарочито са нашим суседима, заједничко је одређење демократске опозиције у Србији.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ: Да ли може: Демократска Србија и СР Југославија, јер Србија није ни у Европи није ни...

ВУК ДРАШКОВИЋ: Може.

Идемо на документ број два. Желим да дам неколико напомена, молим вас.

Укидање Закона о локалној самоуправи, мислим да нема потребе да то истичемо, јер ће то бити један од наших захтева за округлим столом са влашћу. Ми имамо округли сто, пропорционални изборни систем и оне је негација садашњег Закона...

НЕБОЈША ЧОВИЋ: Али, биће и ово остало.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не. Коштуница је изашао са примедбом да не могу ни организатори злочина на Ибарској магистралу да буду кажњени док не победи демократска опозиција. То је тачно, али у документу се нигде и не каже да они морају бити кажњени, али напосто се каже да је то наш захтев и према томе, и наша обавеза када победимо да све њих откријемо и наша је обавеза да укинемо Закон о информисању, јер вероватно под тим законом не можемо изаћи на изборе, Закон о универзитету и тако даље...

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: Има опаснијих закона још.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Има, наравно. Ако бисмо сад набрајали читав списак закона, онда би добили један текст који нико не би разумео, а предлог је да буде веома кратак и јасан.

Овде су изнете неке идеје и кад усвојимо овај други документ, а надам се да ћемо га усвојити, мислим да се треба договорити о формирању координационог савета демократске опозиције на нивоу експерата, ради договора о конкретним потезима и заједничким реакцијама на поступке и одлуке режима, од случаја до случаја.

Е, 9. март је неки симбол. Хајде да не робујемо симболима. Он је у четвртак. Ако се слажете, нека буде субота, 11. март.

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: Једанаестог марта су биле прве албанске демонстрације.

ВУК ДРАШКОВИЋ: А онда размислите – 9. март је наш заједнички симбол. Нека је четвртак. Лично мислим, ако се потрудимо да до 9. марта одрадимо како треба да одрадимо, да ћемо ми имати довољну критичну масу људи и у Београду и у осталим градовима, који ће режим да ставе пред зид, уза зид. И да схвати да су ванредни избори за режим

мање зло од онога што следи, уколико не буду ванредни избори.

Не заборавимо да Путин побеђује у Москви, не заборавимо да је у Русији промењена ситуација у парламенту, не заборавимо да и Кина окреће главу од овог режима, не заборавимо да овај режим заправо сем параноје и лажи и неке пропаганде преко телевизије, некаквог ирационалног система, више нема много тачака за свој излаз, али он ће бити спреман на злочине у оној мери колико му ми дозволимо. Уколико наша стратегија буде заједничка стратегија, онда ће режим заправо да се нађе у дефанзиви.

Поменути су наступи на Студију Б. Неко је говорио да је то приватна станица и тако даље. Ево, ја кажем, ја држим до речи, ја за реч дајем главу.

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: Причувај се.

СЛУЧАЈ 9. МАРТ

ВУК ДРАШКОВИЋ: Да се ми договоримо кад усвојимо ове документе да од вечерас крене један принцип, колико је нас данас овде да дан за даном сваки од нас наступа по најмање један сат на Студију Б. Предлажем да вечерас наступају владика Артемије и Мома Трајковић, да почнемо од Косова, а да од сутра установимо азбучни ред. По сат времена. Није битно, азбучни ред. Ја могу да не наступим ако ви тако кажете, или да наступим, али последњи, да не испадне да нешто злоупотребљавам положај, да Српски покрет обнове у Градској скупштини има ту, ту и ту власт.

И да се договоримо ако смо за то да те касете с нашим наступима сукуесивно буду емитоване на локалним телевизијама где је на власти Коалиција „Заједно“. Да репризирамо.

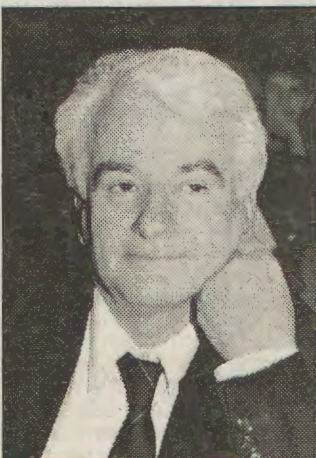
То је заједничка стратегија да наступамо и самостално и заједнички на локалним телевизијама, радијима, на локалним трибинама, да објашњавамо народу где се ми заправо налазимо.

И ако тако наступимо, ми ћемо 9. или 10. марта имати можда довољну критичну масу људи, а ако их не будемо онда ћемо се суочити са чињеницом да нешто није у реду – или је пласт преогroman, или је режимска пропаганда успешнија од наше, па ћемо се договорити о даљим потезима.

У том смислу, ако не буде довољан број људи, уопште ми није ни мало страна она формулација, или платформа господина Коштунице. Да се договоримо, да кажемо 9. марта: није изашло довољно људи, ми нећемо да се тучемо, ми смо одговорни људи. Ми ценимо сваки људски живот у Србији. Па нема довољно људи и ми ћемо онда рећи: извините, изгледа да је страх, или пропаганда јача. Ево, напамет говорим.

Што се тиче Српског покрета обнове, ми ћемо, ако не буде критична маса људи 9. марта, бити спремни да се 10. марта повучемо из свих органа власти. Ми смо се из Републике и Савезне скупштине практично већ повукли. Повући ћемо се и из локалних органа власти, из Београда, из свих општина у Србији и да заправо излазимо да режим оголимо и да кажемо: Изволите, немојте се вадити на локалну самоуправу.

Јер, они тиме ужасно манипулишу. У многим местима људи не примају пензије, плате, а они окривљују Јожефа Касу, окривљују Воју Михаиловића. Господин Каса и Воја Михаиловић са пензијама немају никакве везе, али њихова је пропаганда таква. Хајде да видимо шта ће бити. Хајде да видимо! Морамо имати јасну стратегију да заједнички наступамо 9. марта.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Стално се рађају неке нове идеје. Ако пропадне 9. март, онда излазимо из Скупштине. Ти си то овог тренутка покренуо. Зато мислим да оно што је најрационалније у целој овој причи је потреба да ми ове наше разговоре институционализујемо и да се о свему договоримо, а кад испечемо нешто да рекнемо. Док не испечемо да не кажемо. Да не стварамо велике проблеме. Мислим да ће још пуно таквих ствари доћи. Више човек овако потпуно мутне главе није у стању сад да каже на то да ли је боље изаћи из Скупштине раније или после кад једноставно пукнемо на неком 9. или 11. марту. Зашто 11. а не 9. то је све некако у лету, на брзину и с ногу. Не можемо се тако договарати.

НЕ ДАТИ МУ ПРИЛИКУ

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ја сам за 9. март а он је рекао да је 11. март албански.

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: Јесте, албански је 11. март.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ма, немој да нас хватају на албански датум.

МОМЧИЛО ТРАЈКОВИЋ: Није то проблем.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Није проблем датума.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Ми неке ствари не можемо и то сам и ја погрешно што сам нешто рекао. Зато што нисмо још довољно одговорни, да кад се нешто договоримо да нигде у новинама не излази. Али, ако се нешто чује, па у новинама изађе, онда ја не смем да кажем неке фрагменте стратегије и тактике, јер кад изађе у јавност није изненађење, није тактика, него се непријатељ, противник унапред припреми. То знају двојица генерала, Перишић и Обрадовић, да је заправо највећа стратегија у рату да противник не дозна твоју стратегију. Ми из неких јевтиних поена журимо да што пре обавестимо Радио „Слободна Европа“, овај лист, онај лист. Једноставно, зађутимо мало. Будимо одговорни, будимо тајанствени. Причајмо супротно од онога што смо се договорили. Састајмо се негде где нас можда и не прислушкују. То су неке ствари.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Та тајанственост је пропуштена, наравно, од 7. јануара. Могло је бити тајанствено и без папира. Било би све другачије.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Не, папир је послат већ тајанствено, а како је изашао у јавност.

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: Вуче, схвати то, побогу, говорим о томе да треба разговарати отворено и доћи до неких решења, а не направити једну ствар и пустити да процури и сад се налазимо у једном положају из кога треба да се извучимо.

ДРАГОЉУБ МИЋУНОВИЋ: Овде желим и ја да кажем нешто.

ВУК ДРАШКОВИЋ: Овде су изнете неке идеје да затражимо у Скупштини Југославије оставку Слободана Милошевића. То Српски покрет обнове може да уради. Али, ја посебно молим генерала Перишића да ме разуме, јер он на томе посебно инсистира, да о тој ствари СПО размишља одавно, али смо свесни реалности. У овом тренутку, али буквално у форми процедуре затражити Милошевићеву оставку значи дати му прилику да у Скупштини Југославије буде реизабран. Јер, није довољно имати 20 посланика за иницијативу, него ће он још, а ја то знам из поузданих извора, да се кочперно појави у Скупштини Југославије и да заправо добије апсолутну већину у оба дома и да се то ужасно злоупотреби, да је добио поверење. Због чега ми да му дајемо ту прилику.

ПОВОДОМ ИНТЕРВЈУА
СА ЕКОНОМИСТОМ ЉУБОМИРОМ
МАЦАРОМ, „СРПСКА РЕЧ“ БР. 281

НИЈЕ ИСТО ПРОДАВАТИ СВОЈЕ И УКРАДЕНО

Поштовани господине уредничке,

У једном од ваших претходних бројева прочитао сам интервју са професором Мацаром. Тај интервју је један од најбољих које сам прочитао у српским новинама од када је нова власт у Београду. Професорова опажања су концизна, јасна, и по мом мишљењу потпуно оправдана. Мацаров интервју у вашим новинама заслужује широку дискусију јер задире у суштину економске и правне политике садашње владе у Србији. Ја бих желео да додам неколико речи у прилог професоровој позицији да је Закон о екстрапрофиту корак уназад у стварању владавине права и тржишне економије.

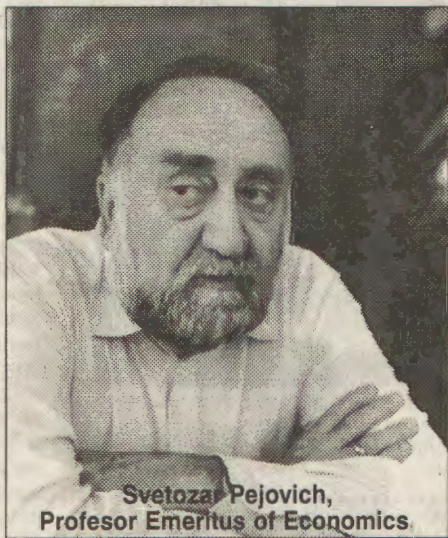
1. Ако је професор Мацар у праву када пише да је Закон о екстрапрофиту ретроактиван и селективан, тај закон је онда велики корак уназад. Владавина права се не ствара изјавама представника власти него понашањем које, после 60 година арбитражности, треба да врати грађанима Србије веру да су закони који гарантују лична права, приватну својину, слободу уговарања и независно судство једнаки за све, стабилни и кредибилни. Стабилност значи да већина (или диктатор) не може да мења правила игре по својој вољи. Кредибилност значи да полиција и судство гарантују да се правила игре поштују.

У суштини, владавина права значи да устав гарантује да су права појединаца (владавина права је о правима појединаца а не о „народу“, што је празан термин из социјалистичког жаргона) заштићена од воље већине. Зато владавина права значи да реч устав мора доћи пре речи демократија. Иран има слободне изборе али не и владину права. Хонг Конг пре враћања у Кину није имао слободне изборе али је имао стабилна и кредибилна правила игре која су обезбедила свим грађанима тог града индивидуална права и створила основу за њихов економски просперитет.

Професор Мацар у свом разговору за „Српску реч“ није поставио кључно питање: За што је држава донела закон који је јасно корак уназад у стварању владавине права? По мом мишљењу, екипа која је на власти данас је производ правне арбитражности на којој су почивале Титова и Милошевићева власт. Реакција тих људи на друштвене проблеме је предвидљива: руководиоци знају шта је добро за земљу онда је нормално да они доносе и мењају правила игре да би се произвели жељени резултати. Њих не интересује да је владавина права базирана на принципу који каже да владајућа елита не може да зна шта је добро за грађане земље, а ако би случајно то и знала нема ни теоријског разлога ни емпиричке евиденције да се верује да ће политичке одлуке владајуће екипе бити конзистентне са тим знањем. По мом мишљењу, владавина права у Србији мора да чека нову генерацију која неће бити оптерећена обичајима и навикама из година „које су појели скаквци“. А за то није само важно чекати нову генерацију да одрасте. Много је важно шта нове генерације уче на универзитетима у Србији.

2. Уместо економског жаргона моје професије која је понекад више заинтересована за формалност презентације него суштину аргумената, ја ћу своје мишљење о Закону о екстрапрофиту да искажем у оквиру првог курса економије који ми зовемо Economics 101. Претпоставимо да је у арбитражној држави

која нема тржиште господин А зарадио милион долара. Нова власт, која хоће да ствара тржишну економију, то јест да смањи улогу државе у економији, донесе закон по коме господин А мора да плати, рецимо, 50% од тог профита као порез. То значи да нови закон о порезима пребацује 500.000 долара из приватног у државни сектор. Ту је већ први проблем са овим законом. Без обзира на порекло новца, пребацавање средстава из приватног у државни сектор нити смањује улогу државе нити обећава већу ефикасност економије. Господин А, чак и да је мафијаш, има више подстицаја да инвестира тај новац боље него држава. Укратко, сврха закона о екстрапрофиту је да се казни господин А што је употребио политичке везе да би се обогатио. Казна има и економску цену. Цена те казне је пребацавање новца у државни сектор где је употреба новца мање ефикасна. Доста академика је добило Нобелову награду за радове који приказују супериорност тржишта у односу на државне трошкове. Следеће прича има исту поруку као и радови тих нобеловаца, али ју је лакше разумети: „Држава се

Svetozar Pejovich,
Professor Emeritus of Economics.

понаша као морнари у луци након три месеца пловидбе. И морнари и држава троше паре улудо. Разлика је да морнари троше своје паре“. Аргумент да држави треба новац је наравно празан. Свакоме је новац потребан.

Претпоставимо сада да је одлука донета и да господин А мора да плати држави 500.000 долара. Питање је како употребити тај новац да се подигне ефикасност привреде. Постоје две алтернативе. Прво, држава може да узме паре и потроши их на разне програме. Друго, држава може да врати новац грађанима кроз надокнаде. Ова друга алтернатива има и моралну и економску предност у односу на прву. Ако господин А треба да плати казну у виду пореза на профит онда би тај новац требало да оде онима од којих је он профит зарадио. У исто време, враћање новца грађанима значи да би 500.000 долара остало у приватном сектору. Аргумент да би у овом случају сваки порески обвезник (претпоставимо 1.000.000 обвезника) добио само пола долара, што би оставило економију без видљивог ефекта, непаштен је. Приватни сектор би потрошио УКУПНО исто толико (500.000 долара) као и јавни сектор, али са једном разликом: потрошња би била конзистентна са смањивањем улоге државе у привреди и фаворизовањем тржишне привреде.

3. По питању приватизације ја се не слажем са професором Мацаром. Ја верујем да је бесплатна приватизација боље решење. Можда ваучерска приватизација није прошла најбоље али то не значи да је треба одбацити – можда би је требало побољшати на бази искуства. Међутим, ја сам први да кажем да је то проблем на коме се и најбољи економисти могу да разиђу. Укратко, моји разлози

за бесплатну приватизацију су следећи:

а). За мене приватизација значи пренос власништва а не купопродаја. Штавише, то је неефикасна купопродаја. Претпоставимо да фабрика вреди 1.000 долара. Ако је држава прода и за мање новца, рецимо 500 долара, приватни сектор ће имати нових 1.000 долара средстава за производњу, док ће јавни сектор да има 1.000 долара мање. Али, у исто време, 500 долара вредности средстава је пренето из приватног у државни сектор. Шта год држава уради са тих 500 долара резултат ће бити мање ефикасан него ли да је тих истих 500 долара остављено за инвестиције у приватном сектору. Сигурно сам да држави треба новац да финансира дугове и друге потребе. Али факат остаје да је приватни сектор добио 1.000 долара који су сада ефикасније употребљени а изгубио 500 долара чија ефикасност ће да буде мања него ли пре преноса у јавни сектор. Да је приватизација бесплатна, приватни сектор би добио 1.000 долара нове вредности за производњу и у исто време не би пренео на државу 1.000 долара, као у претходном случају.

б). Проблем приватизације је још компликованији када анализирамо процес продаје средстава. Стварна цена средстава може да се исказе једино кроз тржиште. Цена средстава које држава продаје појединцима пре него што је тржиште капитала створено је или арбитрарна или базирана а консултантским „проценама“ које немају никакве везе са тржишним ценама. А продаја без тржишта значи да нема евиденције по којој би се могло рећи да су средства продата најпродуктивнијем произвођачу. Алтернативно, бесплатна приватизација даје сваком грађанину исту шансу (на пример, свака породица добије једну акцију сваке фирме) да учествује у стварању тржишта и тржишне цене. Претпоставимо да не схватајући своју економску позицију, отац у породици Б прода акције које је породица добила за једно пиво. Шта год да је он урадио за или против интереса своје породице, ми имамо прву тржишну цену. Онај

Др Ђоко Триповић СРПСКА РАТНА ДРАМА 1915-1916.

Ова књига говори о једној од најдраматичнијих епизода у повести дугог и текобног битисања српског народа на овим просторима, подухвату невиђеном у новијој историји, подвигу колико страдаваљачком и трагичном толико и величанственом – од навјања тамних облака над Србијом августа-септембра 1915, преко Макензенове офанзиве, одступања српске војске, Владе, краља, народних посланика, масе избеглица, деце и ђака на Косово, повлачења преко Албаније на Јадранско приморје, ужасавалућег тромесечног боравка у Албанији у зиму 1915-1916, евакуацији, умирању на Виду – Острву смрти, опоравку на Крфу, до појаве препорођених српских трупа на Солунском фронту, надамак поробљене отаџбине, где су се у јуну 1916. придружили тамошњим француским и енглеским снагама.

Цена
250 динара + ПТТ трошкови

Наручбенице слати на адресу:
Институт за савремену историју,
Трг Николе Пашића, 11000 Београд

Књига се може купити у књижарама „Вук“ у Чика Љубиној улици и „Никола Пашић“ на тргу Николе Пашића у Београду.

који купи акције за једно пиво тражиће два пива и тако даље, док средства не дођу до онога који је вољан да плати више него други потенцијални купци. Наравно, кроз овај процес, који може да буде дуг јер су трансакциони трошкови у нетржишној привреди високи, поједини људи су губитници док други нису. Али то је карактеристика тржишта које социјалисти или не разумеју или не желе да разумеју, појединац доноси одлуке и сноси све (добре и лоше) последице својих одлука. Кључно је да се цена ствара кроз тржиште а не обратно.

ц). Упоредивати приватизацију у, рецимо, Енглеској са Србијом је врло погрешно. Сврха приватизације у Енглеској није била темељна структурна промена система него маргинална промена у расподели капитала између приватног и државног сектора. Прво, у Енглеској приватно власништво и слободно тржиште функционишу већ деценијама. Значи, трошкови „откривања“ најпродуктивнијег купца су много мањи него у Источној Европи. Друго, у Енглеској, где је владавина права на високом нивоу, држава је била легалан власник средстава која су продата. У Србији (и осталим земљама Источне Европе) то није случај. Није тешко тврдити да српска влада продаје много тога што је украдено за задњих 60 година. Најзад, кроз монетарну, фискалну и регулативну политику господара Тачера је вратила доста средстава назад у приватни сектор.

Svetozar Pejovich, Profesor Emeritus of Economics, Texas A&M University

ЋИЊИЋ У ЕВРОПУ, ЋИЊИЋ ИЗ ЕВРОПЕ

За протекли период на месту премијера Владе наше наменене Србије видели смо шта наш Зоран Ћињић зна, шта може, какве су му способности и шта воли. Кад је у питању знање вероватно је да га има у области филозофије, али то филозофско знање у животу ове државе и народа не даје резултате на пољу стварања услова за запошљавање људи, обнове и изградње земље. Сетимо се како је са места градоначелника Београда побегао на њему својствен начин, зато што је то место захтевало даноноћан стваралачки рад. Кад је видео какве га све обавезе чекају изнудио је своју смелу. Данас више него икад можемо његове говоре (садржаје тих говора) анализирати и видећемо да често не говори истину (пораст производње, веће плате, само не каже колико чега можемо да купимо за ту већу плату итд.). Много говори, трчи на многе скупове само да би говорио, а наш народ за такве типове мисли и каже – ко много говори много и лаже. Боље би му било (а и нама) да више мисли а мање говори, да и свом језику да одмор.

Јаке су му страсти самољубље и властољубље. Прихватио је све грешке претходне власти и отуда изнудио изреку „све је исто само њега нема“. Окружио се, тј. ставио је сву полицију под своју контролу. Зашто је то урадио то он а и ми знамо – ако нам ствара многа добра њега ће чувати народ. Свестан је да није у стању да нас извади из блата у које је увалила претходна власт. Много воли себе, јер кад год је раније код Слобе било борбе и рата увек је одлазио у божанију ван Србије, а и данас кад би загустило први би побегао.

Он је за себе открио да је мудар, да је добар, да је леп итд. Мисли да је ова данашња Србија створена за њега. Више воли себе него истину и због тога се окружио људима који му се диве и који га величају.

Од најављиваних реформи нема ништа, зато што неће да почне са реформама од себе и своје Владе. Сања и настоји да увећа своју личну финансијску моћ. Неће да призна да није у стању да нам побољша животни стандард.

Његов језик запошљава све наше раднике па чак доводи и страну радну снагу – не-

ма посла којег он не ради језиком. Његово срце за наше невоље је на језику. Он увек лакше одржи говор него реч. Не можемо га ценити по томе колики је положај достигао, већ по „љубави“ према нама, кроз разне законске.

За протеклих 300 дана чули смо шта говори али нисмо видели шта је створио.

Њега представља број наших радника који немају посла, он је број наших затворених фабрика, банака, празних болница и наших ценова. Чињеница је да је он у брбљању хиперактиван. Међутим, положај премијера га је увукао у лавиринт где се показао велики број његових мана. Не спада у штедише и чуваре народних пара, немилосрдно их троши на возање по белом свету и на своје блиско окружење (телохранитељи, агенције и томе слично). Као премијеру, брзо му је нарасла популарност али још брже му је спласнула зато што је једино то и заслужио. Није у стању да спречи ни да се њих 18 у ДОС-у не гложе, јер сваки од њих настоји само да онг другог пошљае у заборав.

Многи од нас су у свом одушевљењу и заносу након 5. октобра прихватили те лажне величине а онда је дошло отржењење: хтели су да донесу Закон о раду, па да и ово мало људи који имају посла остану без њега. Наш премијер не зна како је бити без посла, барем за оне који желе да живе од свог рада.

Пре извесног времена премијер је био гост на РТС, а разговор о политици и економији са њим је водио спортски коментатор Петар Лазовић. Догађало се да после премијеровог одговора на постављено питање ни сами не знамо више шта смо га питали. Уверили смо се по ко зна који пут да је он срамота и наша грешка са избора 2000. године. Ни после ни за посета Европи и недавно Америци није то искористио за стицање знања које би повело Србију напред.

Само нам нуди и даље своја нереална обећања (а то се види после само неколико месеци пошто их је изговорио), по оној народној: „не липши магарец до зелене траве“.

Живко Росић, Доња Бадања

ОТВОРЕНО ПИСМО ЊЕГОВОМ КРАЉЕВСКОМ ВИСОЧАНСТВУ АЛЕКСАНДРУ КАРАЂОРЂЕВИЋУ ДРУГОМ

(У вези са интервјуом објављеним у листу „Политика“ 21.10.2001, страна 7)

Ваше Височанство!

Као обичан грађанин, пензионер, желим Вама и породици срећан повратак у нашу и Вашу отаџбину Србију.

Детаљно сам прочитао Ваш интервју „Политици“. На крају сте изјавили да Војска Југославије, односно Гарда чува дедињски комплекс. Изјавили сте да са војницима и официрима, ангажованим на заштити дворова, имате изванредно добре односе. У вези са том Вашом изјавом, како је пренела „Политика“, желим да Вас упознам са следећим:

1. Приликом Вашег првог боравка у Србији 1992. године, комплекс дедињских дворова и тада је обезбеђивала ВЈ, односно Гарда. Тадашња Милошевићева власт била је уплашена да Ви са опозиционим лидерима и масом грађана не покушате да уђете у дедињске дворове. Тада је свуда по дворском парку и шуми власт поставила тенкове, оклопна возила и митраљеска гнезда. На прилазима дворском парку поставили су „јежеве“ од бодљикаве жице. Све је то било у борбеном поретку, са бојевом муницијом. Тадашњи официр ВЈ, односно Гардијске бригаде задужен за заштиту дворова од Вас, опозиционих лидера и народа, био је пуковник Петар Ковачевић. Био сам очевидца тих догађаја.

2. За време владавине Милошевића, док је боравио у дедињским дворовима, ВЈ односно Гарда чували су и обезбеђивали дворски комплекс. За то је био задужен исти официр, Петар Ковачевић.

3. Ове године Савезна влада и председник СРЈ Војислав Коштуница исправили су полувековну неправду учињену Карађорђевићима и српском народу, па су Вама, као старешини Дома Карађорђевића, предали кљу-

Рада Милчановић

ОВО ЈЕ МОЈА ЗЕМЉА

Књига открива "истину о људском стварању која освећује и ојшмиње. Поејска прича аутора није измишљена, она је истина којом главни јунак (Веселин Шљиванчанин) стоји на страни љошћења и правде, слободе и добра; човека који се жртвује за ошћанак земље, човека који се бори против зле судбине народа, историје која се љонавља и нејраведној свећа..."

НАРУЦБЕНИЦА

Неопозиво наручујем _____ примерака књиге

ОВО ЈЕ МОЈА ЗЕМЉА

по цени од 300 динара по примерку + ППТ трошкови

(Име и презиме - назив наручиоца)

(Адреса)

(Телефон)

(Потпис наручиоца)

Наруцбеницу послати на адресу: ГЛАС ЈАВНОСТИ издавачка делатност 11000 Београд, Влајковићева 8

Купци из Београда књигу могу купити у галерији Глас, сваког редног дане од 8 до 20 часова

чево дедињских дворова. Тада је одлучено да комплекс дворова чува и обезбеђује ВЈ односно Гарда. Сада, док Ви са породицом боравите у Вашој кући, чува Вас ВЈ и исти онај официр, Петар Ковачевић. Чува Вас официр који Вас је 1992. чекао са тенковима, борним колима и митраљеским гнездима, све са бојевом муницијом. Посматрао сам тада те јадне војнике који су се под пуном опремом налазили на тенковима и борним колима иза тешких митраљеза. Лето те 1992. било је спарно. Кроз крошње дрвећа дворског парка пробијали су се сунчеве зраци обасјавајући изгланцана зрна и реденике тешких митраљеза. Јадне војнике, под пуном ратном спремом немилосрдно је пекло врело летње сунце. Хвала Богу што тада нисте дошли, пуцали би. Тада је тим војницима командовао пуковник Петар Ковачевић, који Вас сада чува. Зашто, Ваше Височанство?

4. Обраћам Вам се овим писмом због тога што сам на својој кожи искусио комунистичку идеолошку тортуру пуковника Петра Ковачевића и његових истомишљеника. Истерао ме је са посла зато што сам објављивао чланке о имовини Карађорђевића које су комунисти отели. И због тога што сам принчеви Јелисавети и њеном брату и сину 1990. године до детаља показао дедињске дворове и што сам објавио малу брошуру „Дворови на Дедињу – српски забрањени град“ у којој сам јавности по први пут презентирао отету имовину Карађорђевића. Пуковник Петар Ковачевић и његови комунистички истомишљеници многима који су радили у дедињским дворovima па и у Гардијској бригади одузели су посао и хлеб зато што се нису слагали са политиком Слободана Милошевића и његове супруге. Сви који су били противници политике брачног пара Милошевић били су и непријатељи пуковника Петра Ковачевића.

Ваше Височанство, такав официр обезбеђује Вашу кућу на Дедињу.

Милован В. Ивановић, Београд

ДАЈУ А НИШТА ИМ СЕ НЕ ВРАЋА

Насеље Болеч има велики прилив становника и још увек се гради убрзано. Постојала је све већа потреба за телефонима, водоводом, канализацијом и осталим потребама које прате цивилизацију. Ту је некада била и база г. Д. Марковића бившег високог функционера Србије. Поред прославе сваког државног празника и говоранице, обећавало се народу пуно тога, самодоприноси су били чест и уносан посао. Становници Болеча су самодоприносом издвајали средства за водовод и канализацију од 1980. до 1995. За узврат, добили су водовод који често пресушује. Они који су непосредно учествовали у спровођењу самодоприноса, обично се изгубе негде или добију већу функцију па тако народ, када пита шта је са канализацијом, добије одговор од трећих лица – да је инфлација појела новац. Ваљда линијом незамерања, мудро је ћутати.

Тако је била пре а сада изгледа овако: ПРК (воћарска плантажа Болеч) је власник водовода, МЗ Болеч је самодоприносом грађана учествовао у изградњи, па се понаша као власник и ко хоће да се прикључи на водовод мора њима платити одређени износ за прикључак а Комунално Гроцка врши читавање и наплата потрошне воде које лети више нема него што има. Кроз цеви највише се чује ваздух. Ми који смо само тринаест километара удаљени од Београда (центра) плаћамо најскупљу воду (осам динара кубик), плус свако домаћинство плаћа десет динара водомер месечно. Исто тако плаћамо телефонске услуге најскупље. Сву ову инфраструктуру смо ми грађани финансирали.

Ту скоро објави РТС да је Болеч пустио још један бунар за снабдевање пијаћом водом за становнике Болеча. Они се сликаше а воде и даље нема и то ноћу када је струја јефтинија и када се укључују машине. Намерно или не није ми познато.

Поднет је захтев да се изнађу могућности да се отвори једна здравствена амбуланта у Болечу. Лош је превоз, у Винчи гужва велика, пуно је старих лица и тешко је доћи до лекара. Ништа до данас се није предузело.

Захтев за изградњу цркве је поднет Патријаршији. Ту се нешто већ почиње радити. Шта је добро у Болечу? Добро је то што смо ми платили телефонске прикључке 1800 немачких марака и чекали четири године, а рок је био око годину дана, сви су сада добили за 300 немачких марака и одмах. Па се ја питам кога сам ја то финансирао, ПТТ, нове претплатнике или Фонд за грађевинско земљиште?

Техак је живот у насељу Болеч. Увек дајемо, ништа нам се не враћа. Добили смо контејнере за смеће који су добијени од донатора, али су далеко постављени и ретко се износи, па је и даље слика ружна. Колико ће и то задовољство коштати и да ли ћемо бити изван градске цене, видећемо.

Радиша Конатарјевић, Болеч

КОЛИКО БОМБИ, ТОЛИКО ЗВЕЗДИЦА

Прво су се појавиле у продавницама намирнице са ознакама Европске уније. Помоћ сиротињи. Редови. Налепнице: плаво-жуте! Сличност случајна – и премијер ове напале не земље води странку истих боја.

Август месец је донео у Вршац неприродно велике табле на улазе школа:

Европска унија брине о нашој деци! Грижа савести? Лицемерје?

Септембра су у школе унете столице и столови. На сваком комаду дречаво плаво-жути налепница с натписом: донација Европске уније, Европска Агенција за реконструкцију. Отада нам деца седе на обележеним столицама за обележеним столовима. Уче их обележавању. Питамо: шта је то Агенција за реконструкцију? Да ли Европа то „реконструира“ санкцијама осиромашене године детињства или оно што је пре тога бесомучно рушила својим бомбама?

Распрскавале су се по нашој деци касетне бомбе као сада звездице. А на небу? Да ли су тамо, као звездице, сва она деца убијена пролећа 1999. године?

Председништво ОО СПО Вршац

УСХИЋЕН САМ ЧЛАНСТВОМ

На дан св. Петке, 27. октобра ове године, у Атријуму Народнoг музеја у Београду, одржана је лепа свечаност јубиларне десетогодишњице постојања и рада Краљевског књижевног клуба „Карађорђевић“ у Београду. Овом приликом је свечано уручена Повеља „Карађорђевић“ најуспешнијим учесницима конкурса „Карађорђе и Карађорђевић“, као и осталим присутнима чији радови су вредновани као успешни за пријем у Краљевски књижевни клуб.

Као да св. Петка својом светом руком благослови овај скуп и захвали Господу што подари овако прекрасан сунчан дан, топао и пријатан, озари и осветли радосна лица присутних у овом нашем дивном културном здању.

Атријум Народнoг музеја беше овога дана пун чланова Краљевског клуба међу којима бејаху и представници Почасног одбора и уважене личности нашег културног живота. Господин, магистар Мирослав Костић, оснивач и председник Клуба, беше са својим сарадницима на висини свог задатка у организацији ове узвишене свечаности. Све је текло у савршеном реду, а требало је много труда, снаге и воље да се све ово припреми и на достојанствен начин спроведе – а није било ни лако ни једноставно 44 славодобитника,

од којих 7 почасних, 6 српске младежи и осталих из области прозе, поезије, музике и ликовне уметности поздравити, поразговарати на јавној сцени понаособ са сваким од њих и притом уручити заслужену Повељу.

Представници награда одређене области читали су одломке из својих дела и врло успешно презентовали своје радове на адекватан начин. Било је музичких остварења, ликовних дела, емотивне поезије и сликовити ретроспективних описа младих писаца. Све у свему био је то један пријатан доживљај, истовремено и подстицај да се у раду и стваралаштву нађе смисао живота.

Усхићен сам помишљу да сам постао члан Краљевског клуба „Карађорђевић“, чији сам назив довољно говори о свему, посебно генерацији којој припадам, јер сам имао среће да своје детињство до четрнаесте године проведем у престоном граду Краљевине на чијем је челу стајала славна династија Карађорђевић.

Проф. Миодраг Ж. Матић, Земун

КОМШИЈСКА ЋАСКАЊА

Комшиница:

– Ију, комшија, што имате лепо куче. И што лаје.

Комшија:

– Јесте, комшинице, леп је и добро лаје, али је мало блесав па сам му дао име Луди Чедо.

– А које је расе, комшија?

– Ма, каква раса, комшинице, обична џукела.

Лука Панић, Пожаревац

ДОС КУПЉЕН ДА НАС ЧЕРЕЧИ

Да ли је заборављање у народу нека врста отпора према свему ружном што нам се догађало или је само изговор за нашу слабост у утврђивању истине, што је вероватније, тек многи политичари граде своју будућност злоупотребљавајући такво стање за лов у мутном. Није никакво чудо што је последица незаинтересованости већине за праву истину мутна средина. Обичан човек је склон да брани свој избор ставом да сви политичари лажу, а ипак се поведе притиском медијских аргумената. Колико је средина хаотична и мутна сведочи и најновији филм Емира Кустурице „Супер 8 приче“, с упечатљивом напоменом о почетку новог пријатељства. Фантастична је спретност у повезивању елемената који чине траги-комичном стварношћу.

Тако се чини да у нашим околностима долазе до изражаја две вредности које тестирамо до невероватних граница. Једна је у изналажењу могућности да се преживи, а друга да се на туђој несрећи изгради некаква срећа. Ту се заборав намеће као императив а не стечена искривљена слика и користи као средство манипулације да би се до жељеног стигло.

Када сам пре неки дан срела господина Жарка Кораћа – уваженог професора, имао је мало времена и жеље да застане. На уобичајено питање „како сте?“ подсетила сам га на ДОС-ову злоупотребу медија у изборној кампањи, против СПО-а. Ужурбано је одговорио да је СПО сам себе уништио и одмах кренуо даље, не остављајући могућност за сучељавање различитим аргументима.

Упознала сам га после пребијања и хапшења Вука и Данице Драшковић 1993. године као и многе друге личности из политичког и јавног живота које сам подстицала на реакције ради ослобађања Вука и Данице. Био је много предусретљивији. Касније су реаговања на бројне атентате на Вука Драшковића била све мекша. Иако је био један од ретких који се огласио после атентата у Будви, није ништа учинио да спречи медијску хајку на ДОС-а на СПО. Показали су склоност да по потреби прибегну заборава и не узврате истом мером заштите, којом је Вук покретао јавност против свих злочина у бившој Југо-

славији као и у Београду, када је на смрт био претучен од скинхедса мали Јовановић. Напротив спремно су искористили атентате да га удаље медијском пропагандом од бирачког тела иако Вук представља духовни преокрет који подразумева здравије услове живота за све, а ДОС жахање на материјалним вредностима створеним у мутном, где се још увек не види ко кога прождире.

На поновљеним локалним изборима у неким општинама у Србији 04.11.2001. у оквиру ДОС-а су биле две опције са уједначеном снагом према изборним резултатима. У збиру су биле јаче од СПС-а, али појединачно не. То говори о могућности да се наша политичка сцена подели на леву и десну струју. За сада нас однос Коштунице и Ђинђића у власти у многоме подсећа на ситуацију у Црној Гори између две водеће групације. Ни једни ни други ништа кључно не променише преокупирани лавом у мутном, а још увек уживају наклоност већине како избори показују.

Можда се у лову међусобно утркују са својим бирачима. Демократија пар екселанс. Као да лов постаје зараза, те се у Скупштини Србије лове и политичке странке за трговину законима. И то баш министар правде г. Батић поставља услов и каже: „Ако ви (ДСС) подржите наш предлог закона о раду, подржаћемо и ми ваш предлог закона о правосудју.“

Министар Ђелић с друге стране говори о корупцији и наводи где је све има, а посебно је истиче у области грађевинарства, комуналним и имовинско-правним службама, око издавања грађевинских дозвола, расподеле станова, киоска и пословног простора. При том од свих механизма за сузбијање и спречавање корупције користи прилику да упути апел јавности, да сами бојкотирају корупцију. Ако и поред сазнања о корупцији нико из тих служби није смењен, значи да грађанин који бојкотира корупцију добија шут карту за оно што тражи или омогућава вишој инстанци да увидом изнуђено дели.

Сем тога, власт није изабрана за улогу „драге Савете“ или саучесништва у криминалу, већ за његово сузбијање. Пре годину дана су били врло предузимљиви када су, на нашу штету, приграбили већину бирачког тела. Нека своју способност да преваре пребаце на колосек за брзе пруге, али у другом правцу.

Сличан „одговоран“ однос у власти има и Небојша Човић. Изјављује „како је власт између доласка и недоласка Срба на Косово изабрала њихов доласак, као што је изабрала и да Косово остане у Србији и Југославији по резолуцији 1244“.

Дође човеку да им каже: „Баш сте власт за пијацу“, иначе би уместо бирања већ одавно издејствовали, својом умешношћу и вештином, заштиту и безбедност у остваривању основних права за Србе на Косову.

И садашњи председник Југославије прича о заштити српских интереса, са позиција као да је она у рукама других, а не ДОС-а.

Образложење које даје на питање зашто гради легалитет на недемонтираном систему, своди на кадровско питање одговором да се систем не гради по подобности већ способност кадрова (да буду послушни).

За хашку институцију каже да је нужно зло које се полако урушава, а ипак се боји инфлације имена у њој, због могућности да се повећава број оптужница за Србе. Можда због Републике Српске, када су сви из ДОС-а подржавали Караџића у одвајању и заједно с њим јели печеног вола на Палама.

На питање новинара, има ли рока за успостављање законске регулативе у држави, председник нам се правда за одговорачење због неодређених односа са Црном Гором.

Имао је прилику по доласку на власт да буде предузимљив и распише изборе за Уставотворну скупштину, како би односи са Црном Гором били одређенији, а претходно донете незаконске одлуке о неједнаком учешћу у одлучивању у власти између Србије и Црне Горе, да поништи.

Бар би покретањем тог поступка натерао Булатовићеву странку у Савезном парламенту да се изјасни, хоће ли да штити своју позицију у власти или праву Црне Горе да буде равноправна у Савезу Република.

С друге стране, за повратак Срба на Косово каже да немају велике ингеренције и да ће се једног дана (ко зна ког) ствари решавати другачије.

За покретање оптужница против „лидера“ ОВК (знају ли шта је заправо лидер?) износи став, боље рећи изговор међународне заједнице да је тешко похватати неорганизовану и нелегалну формацију, уз закључак да се ДОС бори за српске интересе, али уз истовремену сарадњу са међународном заједницом.

Како је ДОС врло добро знао да је албанска страна годинама уназад одбијала да учествује на изборима у оквиру Југославије и Србије, наводно због недемократске власти, зашто им као демократска власт нису отворили могућност да се у новим околностима искажу и према власти ДОС-а и према држави у којој се налазе. Овако им само прећутно нуде могућност да се на локалним изборима на Косову устоличе, а дај Боже да се под протекторатом међународне заједнице која стало нешто гарантује а за сада слабо штити, ипак Срби на Косово врате.

Можда неко сматра овакву заштиту српских интереса врхунском, али мени много више личи на то да је ДОС купљен да нас ућутка, а само нас черечи. Но не мари, ми смо најчешће „заборавни“.

Бранислава Влаховић, Београд

КОМЕ СЕ ОВДЕ СУДИ?

Један од најмонструознијих злочина почињених у последњих пола века који људски ум може и замислити, а по праву раван геноциду, који је осмислио, организовао и извео на Ибарској магистрици подизао и од закона одметнути део Службе државне безбедности Србије, али и отворена и нескривена одбрана и подршка томе злочину од стране претходних и садашњих власти, прети да потпуно обесмисли правосудје и читав правни поредак у овој држави.

Док је Милошевић био на власти „служба за убијање људи“ чувала је злочинце потурањем лажних сведока, фалсификовањем докумената од стране државних органа (примећујући), хапшењем и ликвидацијом потенцијалних сведока (Владимир Николић, радник Царине Рајић).

Нове силеције које газе Србију од 5. октобра само су промениле начин заштите већине терориста укључених у монструозне злочине, какав је и овај на Ибарској магистрици. Под тонама необоривих доказа које је пружао СПО нове власти хапсе само двојицу команданата и два непосредна извршиоца, иако је и из неконзистентних изјава појединих сведока јасно да су и многи други учествовали у тој акцији. После тих спектакуларних (а ипак неизбежних) хапшења, истрага олет бива заустављена. Када после изјава и бројних признања сведока (у многим случајевима саучесника у злочину) истрага води пред авлију команданта специјалне јединице СДБ-а задужене за ликвидације људи ЈСО-а, као и неких других господара рата и злочина, премијер Владе изјави да се осумњичени не сме гонити јер су велике његове заслуге за премијерову партију. За неке, дакле, закон не важи. Навешћу само пример једног од дугогодишњих Милошевићевих сарадника – Михалја Кертеса. Он је признао да је као шеф Царине, камио-убицу доделио СДБ-у, а онда покушао да то сакрије фалсификујући документ. Морао је, ако ни због чега другог, због тог кривичног дела бити ухапшен, али неко га штити.

Зашто суђење није почело раније и због чега је истрага толико дуго трајала, када већ није учињено ништа да се открију људи из 3. возила које је обезбеђивало да се камион-убица несметано креће Ибарском магистралом?

Само суђење је фарса и слика безакоња, које траје од увођења комунистичке диктатуре у Србији, од 1945. године до дана данашњег. Као на позорници смењују се монструми-војници СДБ-а и њених специјалних јединица за праћење, прислушкивање и ликвидације људи. Велики број њих је немушт, необразован и незрео, те када не бисте знали коме се суди, када их видите пре бисте помислили да припадају некој од „породица“ сицилијанске мафије. Међутим, то што припадници СДБ-а не умеју или су заборавили да говоре и не треба много да чуди, с обзиром да судија који води процес не уме да – памти. Веровали или не, само пар тренутака пошто сведоци дају изјаву он не уме да је понови, како би била унета у записник. Зато често „понуди“ да они који говоре диктирају директно у записник. Тако заборави, наравно сасвим случајно, и да је Радоњић изјавио да Бујошевића „зна, али из друге акције, 20 дана после овога“. Занимљив је, наравно, господин судија. И он је слика данашње Србије. Радници СДБ-а који мењају исказе у року од пет минута пред 200 људи због погледа Бујошевића или Радета Марковића, имају нешто заједничко са онима који моле (скоро кроз плач) судију да их даље не пита јер се „не осећају нормалним од бројних „послова“, и ратова у којима су учествовали и признају му да су за болницу, а то је да сви и даља раде у поменутој служби. Донекле су у праву. Болест је таква, да их треба лечити. То што су они и данас добро плаћени чиновници Србије не треба да нас чуди и плаши.

Одбрана окривљених је врло надахнута и доказује да су радници СДБ-а радили по правилима службе. Наравно да су радили. Сада када то знамо, свима је лакше. Не, не могу бити криви! По правилима своје службе радили су и нацистички командири логора који су пуштали гас у гасне коморе. Све је у овој бесулој „земљи чуда“ по „правилима службе“. То је најважније! По „правилима службе“ претходних година су пуњене масовне гробнице цивилима. Исте те масовне гробнице данашња полиција „ефикасно открива“ по „правилима службе“. Кривих нема и не сме их бити, јер све је било по закону и „правилима службе“. И немој случајно да се неко усуди да тражи хлеба преко погаче те упита министра оних који су их пунили или онга, оних који су их открили и откопали, ко је у њима.

Одбрана окривљених је прозрела још једну крајње опасну намеру адвоката породица убијених. Замислите, траже копију записника која им по закону припада, да би „Српска реч“ објавила изјаве сведока. Ко то хоће јавно да суди тајној полицији? Тајно су пратили, тајно су прислушкивали, тајно су са чарапама на главама отимали људе на улицама и по пролазима, тајно су убијали, а неко би сад да им јавно суди!

Више од две године по извршењу масакра, команданти злочина се ругају убијенима и њиховим породицама. Ругају се заправо читавој Србији, истини и правди.

У сред суднице ухапшени и неуапшени „јединице за злочине“ прете породицама и адвокатима жртава, а десетине припадника затворске страже се праве да то не виде.

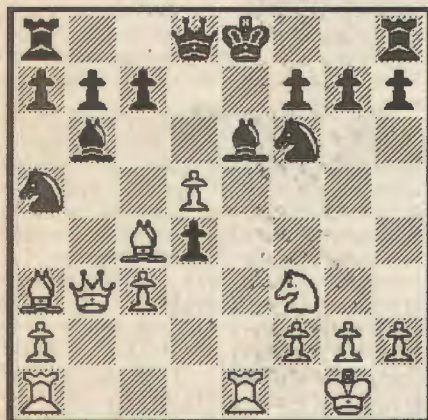
Идеолози нових власти по свим медијима објашњавају да се не сме судити СДБ-у, јер би то било суђење Србији. У праву су. Ми то и хоћемо! Биће то суђење Србији злочина коју су васпоставили убијајући хиљаде српских домаћина без закона, деценијама уназад. Од закона, правде и Бога одметнуто, некад ОЗ-НУ, после УДБУ, данас СДБ, треба у потпуности расформирати и временом стварати тајну полицију која неће служити властима, него народу и интересима Отаџбине.

Како се данас суди, не би ме зачудило да се суђење монструозним убицама са Ибарске магистрале зарши њиховим ослобађањем, а осуде на смрт адвокати убијених.

Дарко Симоновић, Београд

НАЈЛЕПША КОМБИНАЦИЈА

Једна од најлепших комбинација у шаху је највероватније она коју је смислио светски шампион Пол Морфи у партији са једним аматером.

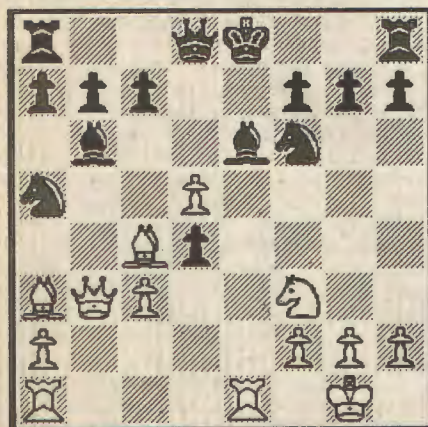

1. де! (бели жртвује даму), С63, 2. еф! Кд7, 3. Леб!, Кц6, 4. Се5!, К65, 5. Лц4! Ка5, 6. Л64!, Ка4, 7. аб. Мат(1:0)

ПРОБЛЕМ БРОЈ 144

Митар Митровић, Н. Београд, Оригинално

Посвећено Веселину Р. Бошковићу (1950-1999), шаховском мецени и добротинитељу

МАТ У ДВА ПОТЕЗА

НЕУСПЕХ НАШЕГ ШАХА

На европском шаховском првенству које је одржано у шпанском граду Леону наш врхунски шах, како у женској донекле, тако и у мушкој конкуренцији посебно, доживео је неуспех. Југословенке су освојиле шесто место (прве су биле Францускиње), а наша мушка репрезентација била је осамнаеста (први су били Холанђани).

Вођа југословенске експедиције у Леону, новопостављени председник ШСЈ Божидар Ивановић (иначе учесник Првог Меморијала Веселина Бошковића) није хтео да жмури пред великим

ПРЕДСЕДНИК ШСЈ
БОЖИДАР ИВАНОВИЋ

проблемима нашег шаха. „Неопходан нам је систематски рад и што више турнира да бисмо на докнадили заостајање за светом. Недостајале су нам и психолошке припреме за ситуације у финалу. Све у свему, предстоји нам изузетно сложен рад на свим нивоима шаховске организације.

Седамнаесто екипно првенство Европе нам је последња опомена.”

**РЕШЕЊЕ
ПРОБЛЕМА БРОЈ 143:
1. Лд2!**

СРПСКА РЕЧ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАВЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА

ДИРЕКТОР:
Даница Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
Бољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ:
Илија Давидовић
Александар Чојић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:
Блажица Костић, Ђорђе Вукоје (фото),
Љиљана Шој, Милена Појовић,
Милица Ђорђевић, Миодраг Крстић,
Миленко Вучевић, Сивео Бајић
Владимир Јовићевић Јов

ПРИПРЕМА ЗА ШТАМПУ:
Велимир Бранковић

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:
Драгица Бујарски,
Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Вука Караџића бр. 8/1, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА
ДЕЛАТНОСТ:
Бранкова 13-15, 11000 Београд,
тел. 011/ 625-937, 624-598

ЖИРО-РАЧУН:
40801 - 603 - 4 - 27562 Спшари г/рад

РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ
СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

ШТАМПА:
МАНАМИ Д.О.О., Поречка 15, Београд
Мишљењем Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01 221/91-01 од
15.2.1991. одређена је стопа пореза од 3%.

ПРЕТПЛАТА
Претплату на "Српску реч" можете
извршити уплатом на жиро-рачун
40801-603-4-27562, Спшари г/рад,
са назнаком - за претплату - и то за
3 месеца (6 бројева) - 360 динара
6 месеци (12 бројева) - 720 динара,
за иностранство
3 месеца (6 бројева) - 45 ДЕМ
6 месеци (12 бројева) - 90 ДЕМ

„СРПСКА РЕЧ“ НА ИНТЕРНЕТУ
www.srpska-rec.co.yu
E-mail: rec@EUnet.yu
srprec@netscape.net

ХРАМ У ИЗГРАДЊИ СВЕТОГ АПОСТОЛА И ЄВАНГЕЛИСТЕ ЛУКЕ

ХРАМ У ИЗГРАДЊИ СВЕТОГ АПОСТОЛА И ЄВАНГЕЛИСТЕ ЛУКЕ

У улици Кнеза Вишеслава 88
насеље Кошутњак - Београд

Без Божије милости и Ваше материјалне помоћи храм се не би могао довршити. Молимо Вас да у границама својих могућности приложите за своју цркву, а зна се:

КО ЦРКВИ ДАЈЕ - БОГУ ПОЗАЈМЉУЈЕ,
БОГУ КОЈИ НИКАДА
НЕ ОСТАЈЕ ДУЖАН.

Прилоге за НОВИ ХРАМ можете уплатити у канцеларији храма Светог Вознесења Господњег у Жаркову као и на рачуне Српске православне цркве

Жиро рачун динарски:
40811-620-8-175

Позив на број: 50221/1445-33530-6
НАН

Девизни рачун:
54234/1245-91565-2

Код Комерцијалне банке А.Д. Београд
Уз напомену:

За изградњу НОВОГ ХРАМА Св. Апостола
и Євангелисте Луке
у улици Кнеза Вишеслава 88
насеље Кошутњак, Београд

За сваког дародавца без обзира на приложен износ Црква ће се молити Богу на сваком свом богослужењу

ВУК
ДРАШКОВИЋ

ПОДСЕЋАЊА

СРПСКА РЕЧ

**НОВА КЊИГА
ВУКА ДРАШКОВИЋА**

Књигу по повлашћеној цени од 200 динара (плус ПТТ трошкови)
можете поручити поузећем на телефоне 011/628-242 и 011/620-891
или на адресу редакције "Српске речи", Вука Караџића 8, 11000 Београд